

اقتصاد

اقتصادی، تحلیلی

سال سی ام - خرداد ۱۴۰۱ قیمت: ۲۰۰۰ تومان

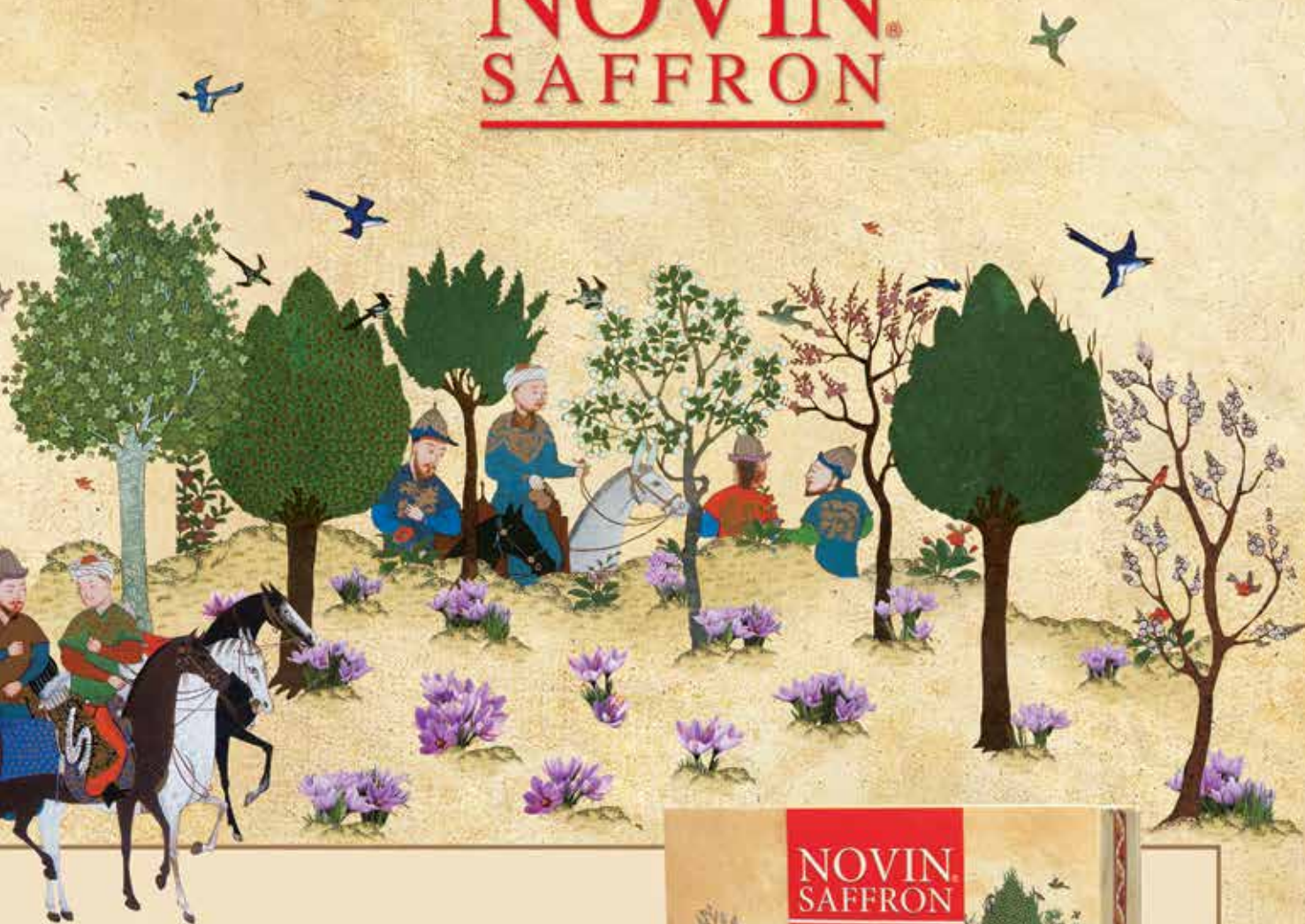
- ◀ کاتالیزور پنهان تخریب اقتصاد
- ◀ امنیت غذایی جهان زیر تیغ هکرها
- ◀ ریتم نامنظم قلب تجارت و ترانزیت ایران
- ◀ نقد صنایع به تدارکات برقی دولت
- ◀ خوش بینی به کاهش رکود اقتصادی ایران

◀ ابرچالش‌های تولید دانش بنیان

NOVIN SAFFRON

کارخانه: مشهد، شهرک صنعتی توس، نیش اندیشه ۶، پردیس نوین زعفران

تلفن: ۰۵۱-۳۲۲۵۲۱۴۷ فکس: ۰۵۱-۳۲۲۵۵۲۲۶

دفتر خدمات مشتریان تهران: اتوبان شهید چمران، پارک وی، خیابان جوانان، ابتدای خیابان ب بلاک ۱، طبقه سوم، واحد ۷

تلفن: ۲۲۰۱۵۸۰۰-۲۲۰۱۱۷۰۰-۲۲۰۱۱۸۰۰

- ۲ راه کوتاه یا طولانی توسعه؟
- ۳ کاتالیزور پنهان تخریب اقتصاد
- ۶ ابرچالش های تولید دانش بنیان
چرا با واردات خودروه کشور، قیمت خودروهای داخلی ریزش خواهد کرد؟
- ۸ چگونه یک شرکت دانش بنیان شویم؟
- ۱۲ امنیت غذایی جهان زیر تیغ هکرها
- ۱۴ تأثیر کاهش تولید و صادرات محصولات کشاورزی بر زندگی جهانیان
- ۱۶ کشت قراردادی در مرحله دست گرمی
- ۱۸ آخرین آمارها از نرخ جهانی نفوذ اینترنت
- ۲۱ تولیدات صنعتی و معدنی در سال ۱۴۰۰
- ۲۲ عقب نشینی بی محل ها
- ۲۴ در آمد ۱۰ میلیارد دلاری ایران از ترانزیت کالاهای روسیه
- ۲۶ دست انداز عراق و پاکستان برای کامیونداران ایرانی
- ۲۸ ریتم نامنظم قلب تجارت و ترانزیت ایران
- ۳۰ نقطه اصابت تورم اردیبهشت
- ۳۳ ارز آوری ۱.۳ میلیارد دلاری نیروی کار ایران در خارج طی سال ۲۰۲۱
- ۳۴ نقد صنایع به تدارکات برقی دولت
- ۳۶ ضربه گیرهای تورم در اقتصاد ایران
- ۴۰ شاخص بهای تولیدکننده در سال ۱۴۰۰

صاحب امتیاز و مدیر مسوول:

مهندس حمیدرضا شوشتریان

زیر نظر شورای نویسندگان

سردبیر:

مهندس حسین کوه زاد

گروه ترجمه:

زهرا پزشکی

ویراستار:

احمد حسین زاده

طراحی: هدی امیر

عکس:

حسین نظامی

واحد بازرگانی:

جلیل فروتن

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

پایگاه اینترنتی:

فرشاد عباسی

نشانی:

نشانی: مشهد - خیابان فلسطین

فلسطین ۱ - ساختمان سروش

طبقه تحتانی

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

تهران - شریعتی - خیابان دستگردی

پلاک ۷۴

طبقه دوم - واحد ۳

تلفن: ۰۲۱-۲۲۲۲۰۹۶۱

دورنگار: ۰۲۱-۲۲۲۶۹۰۳۲

www.eghtesadasia.ir
eghtesadeasia@gmail.com

راه کوتاه یا طولانی توسعه؟

دکتر جعفر خیر خواهان

شاید بتوان پیشینه و تجربه بسیاری از کشورها را در طی کردن مسیر توسعه و شکست و پیروزی آنها در این مسیر را در همین داستان خلاصه کرد. راهبرد سیاستگذاری صنعتی جایگزینی واردات با شعارهای استقلال اقتصادی و خودکفایی و حمایت از تولید ملی، راهبرد همکاری نهادهای نظامی در کمک به سازندگی و مشارکت در فعالیت های اقتصادی، راهبرد شرایط جنگی و دائمی اضطرابی و توسعه طلبی منطقه ای شاید برای مدتی روشی کارساز برای تحرک و جهش و رشد سریع اقتصادی به نظر برسد (راه کوتاه)، اما وقتی زمان تغییر در این راهبرد ها فرا می رسد، نهاد های به راه کج رفته و گروه های رانت جوی دارای منافع خاص، با وجودی که می دانند تداوم چنین سیاست هایی باعث کاهش شدید رشد اقتصادی و رفاه جامعه می شود، با هم متحد می شوند و با بسیج نیروهای خود، جلوی هر گونه اصلاح و تغییر مفید را سد کنند.

سپس زمانی که حتی کل کشور (حاکمیت و جامعه) ضرورت اصلاح و تغییر وضع موجود را درک می کنند و آماده برای تغییر ضروری و ناگزیر می شوند، بر همگان روشن می شود که گذار به شرایط مطلوب جدید چقدر دشوار و پرهزینه است و به زمان طولانی نیاز دارد. اینجاست که «رخوت و خمودی یا حتی فلج مغزی» یا به عبارت دیگر سیاست «صبر و انتظار» و بی عملی که به طور معمول باید در جوامع پیر و فرتوت انتظارش را داشت، پیش از موعد در جوامعی ظاهر می شود که اکثریت آن جوانان کوشا و پرتکاپو هستند. پس این زنگ خطر برای هر کشوری است که اگر راهبرد و سیاست های در ظاهر سریع به مقصد رسیدن (راه کوتاه) را انتخاب می کند، در عمل خود را گرفتار در تله گروه های ذی نفع با منافع خاص (همان شاخ و برگ های درختان میوه و حصارها و پرچین ها) خواهد دید و در عین حال که ده ها سال تلاش می کند و زحمت می کشد در مقایسه با هممتیمان خود اقتصاد رنجور و نرخ رشد کم جانی داشته باشد.

تجربه دو رژیم کمونیستی شوروی و چین در تاریخ معاصر، تا حد زیادی بیانگر انتخاب این دو مسیر متفاوت است. به واقع اتحاد جماهیر شوروی و در ادامه آن روسیه فعلی، یک نمونه افراطی از حرکت در راه کوتاه اما طولانی است. انتخاب این مسیر با بحث طولانی بین اقتصاددانان در دهه ۱۹۲۰ درباره بهترین راه صنعتی شدن آغاز شد.

در نهایت تصمیم به نفع رویکرد دوم (راه کوتاه) گرفته شد که تا حد زیادی بر پایه ملاحظات سیاسی و جنگ قدرت درون هیات حاکمه بود؛ اما نوبت رسیدن به نتایج سریع و چشمگیر را هم می داد. یک نمونه آشکار این تصمیم، در سخنرانی معروف استالین در سال ۱۹۳۱ دیده می شود که دستور داد کشور باید همه موانع را بردارد و با تمام سرعت صنعتی شود. نتیجه چنین راهبردی حرکت شوروی به سمت سیاست های جایگزینی واردات، اقتصاد بسته و درون گرا، بر نامه های اکتشافات فضایی، جنگ سرد و مسابقه تسلیحاتی، بی توجهی به رفتار قانون شکنانه و دور زدن نهادهای رسمی، فساد مالی (به بهانه روان کردن سیستم) و از این قبیل بود. با وجودی که اقتصاد در ابتدا رشد نسبتاً چشمگیری یافت (اگر چه رشد مصرف بسیار پایین تر بود) اما در دهه های بعد بسیار افت کرد. نظام برنامه ریزی مرکزی و اقتصاد دستوری در ماهیت خود حالت زورگویی و بی رحمی دارد و در نتیجه با اتلاف شدید منابع همراه است و اگر ارزش جانها و آزادی های از دست رفته و دشمنی های به وجود آمده بین انسانها را در چنین رژیمی در نظر بگیریم، بهای هنگفتی بابت آن رشد پرداخته شد. اما رویکرد چینی با معرفی تغییرات تدریجی از بالا و تصحیح اشتباهات، میدان عمل دادن به بخش خصوصی و حضور و نفوذ در بازارهای صادراتی جهانی شناخته می شود که راه طولانی اما کوتاه را انتخاب کرد. راهبرد بلندمدت به شکل محو تدریجی اقتصاد اشتراکی، تاکید بر سیاست های اثبات اقتصادی، اقتصاد باز از طریق نهادسازی پیوسته و ایجاد نظام انگیزشی و به رسمیت شناختن بازارها و تعیین قیمت در بازارها اقتصاد را اصلاح کرد. حاصل این رویه، تداوم رشد های اقتصادی بالا و باثبات به مدت چند دهه و تبدیل شدن به قدرت اول اقتصادی جهان بوده است. (البته که این هشدار را باید داد اگر تمایلات استبدادی و خودکامگی سیاسی در این کشور مهار نشود، هیچ تضمینی نیست آینده بر مدار گذشته باشد؛ به نحوی که آینده ای مبهم و نامعلوم در پیش رو خواهد داشت.) اگر نگاهی به نرخ رشد اقتصادی مقرر شده در سند چشم انداز بیست ساله ایران که به سال های پایانی آن نزدیک می شویم، بیندازیم، با تعیین نرخ رشد ۸ درصدی طی این مدت قرار بود که ایران به قدرت اول اقتصادی در منطقه غرب آسیا تبدیل شود. نرخ رشدی که با توجه به جوان بودن نسبی کشور و همه امکانات و فرصت های ریز و درشتی که در اختیار ایران قرار داشت کاملاً امکان پذیر بود. اما اگر بخواهیم پاسخی کوتاه و تک عاملی بدهیم که چرا از رسیدن به چنین نرخ رشدی بازماندیم، متهم اصلی را باید در انتخاب ما برای در پیش گرفتن «راه کوتاه اما طولانی» جست و جو کرد.

کاتالیزور پنهان تخریب اقتصاد

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، نتایج یک پژوهش درباره آثار تحریم‌ها بر اقتصاد ایران را منتشر کرد. آیا تحریم عامل اصلی تضعیف اقتصاد ایران است؟ در چهار دهه اخیر، تحریم‌های مستمر ایران، اثری بلامنازع بر تضعیف شاخص‌های اقتصادی داشته است. البته از نگاه اقتصاددانان نباید صدمات ناشی از سوءمدیریت، رانت‌جویی، سیستم بانکی ضعیف و توسعه نیافتگی نهادهای مالی را در توقف چرخ‌دنده‌های اقتصاد ایران نادیده گرفت. این موضوع در جدیدترین گزارش مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منعکس شده است. بر اساس تحلیلی که از سوی دو اقتصاددان تهیه شده، نمی‌توان رشد تولید پایین، تورم بالا و نوسانات ارزی ایران را صرفاً به تحریم‌ها نسبت داد؛ زیرا شرایط کنونی در دوره‌های طولانی سوءمدیریت اقتصادی ریشه دارد.

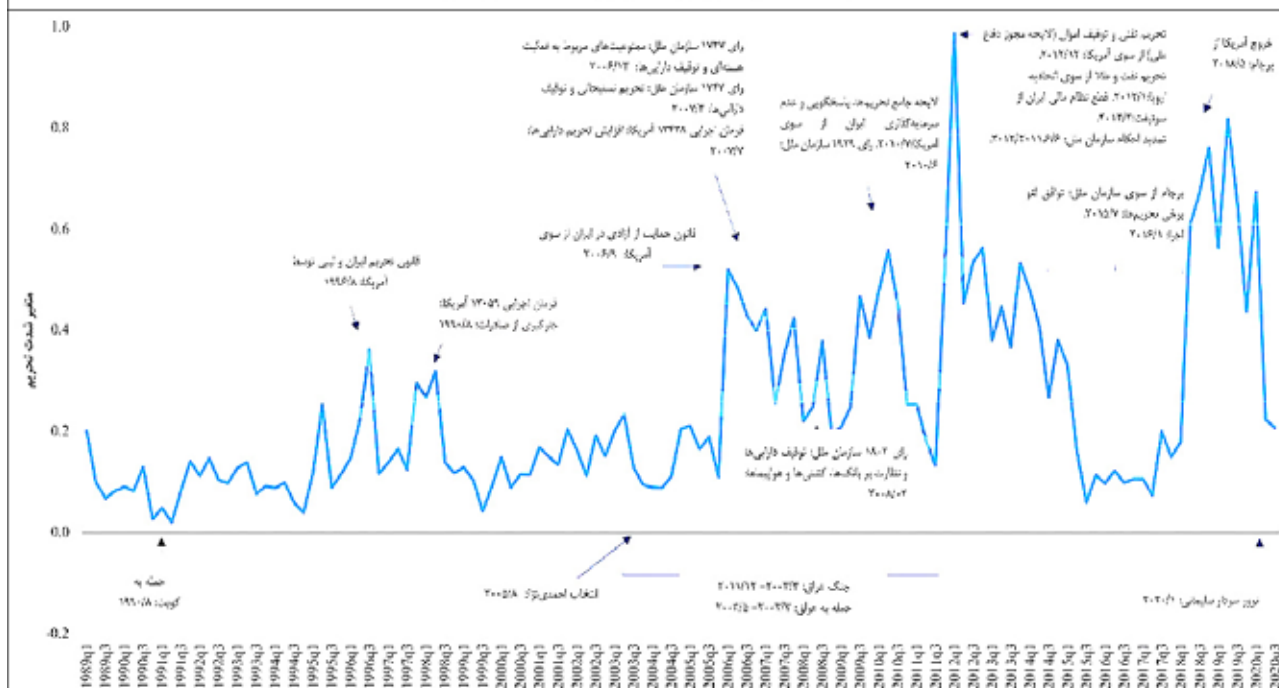
به همین دلیل اثر تحریم را بر تمامی تصمیم‌گیری‌های سیاستی در همه سطوح، از سیاست‌های پولی و مالی گرفته تا سیاست‌های صنعتی، منطقه‌ای و اجتماعی می‌توان دید؛ به طوری که به دنبال افزایش شدید تحریم‌ها، دولت‌هایی که از پیامدهای سیاسی هراس دارند، تمایلی به محدود کردن سیاست‌های انحراف‌زا، مانند یارانه‌های کلان برای غذا و انرژی ندارند و حتی ممکن است آنها را تشدید کنند یا برای کاهش اثرات تورمی تحریم‌ها به تعدد نرخ ارز متوسل شوند. «دنیای اقتصاد» پیش‌تر از نگاه پروفیسور هاشم پسران و دکتر موسی غنی‌نژاد، به این موضوع پرداخته است. از نگاه این اقتصاددانان، موتور اصلی تخریب تولید و رفاه خانوار، تحریف قیمت‌های نسبی با فرمول «قیمت‌گذاری» یا «اعمال یارانه‌ها» است که هم تولیدکنندگان و هم مصرف‌کنندگان را دچار سوءبرداشت کرده است. در نتیجه بر روز این وضعیت، هم رفاه خانوار تخریب شده و هم جریان سرمایه‌گذاری در تولید به سمت سوداگری در دارایی‌ها منحرف شده است. حال پروفیسور محمد هاشم پسران و داریو لوتادی از دانشگاه کالیفرنیا جنوبی در بررسی اثرات تحریم بر اقتصاد ایران در دوره زمانی ۲۰۲۰-۱۹۸۹ نشان می‌دهند، تحریم‌ها در ابعاد گسترده‌ای به اقتصاد ایران آسیب زده است، اما نباید صدمات ناشی از سال‌ها سوءمدیریت اقتصادی و به تبع آن قیمت‌های نسبی دستکاری شده را دست کم گرفت. از طرفی این متغیرها نگرانی از اثرات منفی مستقیم و غیرمستقیم قطعی تحریم‌ها و همچنین اثرات احتمالی آن را تقلیل نمی‌دهند؛ زیرا یکی از اثرات احتمالی تحریم‌ها، انحراف قیمت‌ها و افزایش نابرابری درآمدی و فقر است. هزینه واقعی خانوارها در ایران و به ویژه در مناطق شهری کاهش یافته است. به این ترتیب، شکاف درآمدی به شکل بارزتری بین دهک‌های بالا و پایین توزیع هزینه قابل مشاهده است. یکی دیگر از حوزه‌های مهم، تاثیر احتمالی تحریم بر انحراف قیمت‌ها و پیامدهای آن بر بهره‌وری و اشتغال است.

مرور تحریم‌های ایران

بررسی سیر تحول صادرات نفت ایران بعد از انقلاب نشان می‌دهد، صادرات نفت ایران آن زمان در مقایسه با اوج ۶ میلیون بشکه در روز پیش از انقلاب، به نصف کاهش یافته بود. اولین تحریم‌های آمریکا، صادرات نفت ایران را به پایین‌ترین سطح یعنی ۷۰۰ هزار بشکه در روز رساند تا اینکه پس از رفع تحریم‌ها

تحولات اقتصاد ایران در ۴۰ سال گذشته عمدتاً متأثر از انقلاب و جنگ هشت‌ساله با عراق (۱۹۷۹-۱۹۸۸) دوره‌های طولانی تحریم‌های اقتصادی و مالی و واکنش‌های سیاستی غالباً بسیار متفاوت به تحریم‌ها و مدیریت اقتصادی تحت نظر چهار رئیس‌جمهور از سال ۱۹۸۹ بوده است. در آغاز، تحریم‌های ایالات متحده اهداف بسیار روشن‌تری را نشانه گرفته بود. هدف تحریم‌های سال ۱۹۸۱-۱۹۸۰ محدود کردن دسترسی ایران به درآمدهای ارزی از طریق توقیف دارایی‌ها و مهم‌تر از آن، کاهش ظرفیت و توانایی ایران برای تولید و صادرات نفت بود.

متغیر شدت تحریم طی دوره فصل اول ۱۹۸۹ تا فصل سوم ۲۰۲۰

با آغاز به کار دولت روحانی در سال ۲۰۱۳، توافق بر سر برجام، کاهش برخی از تحریم‌های آمریکا و لغو تحریم‌های سازمان ملل و اتحادیه اروپا علیه ایران را رقم زد. اما در مه ۲۰۱۸، زمانی که رئیس‌جمهور وقت آمریکا (دونالد ترامپ) به طور یکجانبه از برجام خارج شد و سیاست «فشار حداکثری» علیه ایران را در پیش گرفت، صادرات نفت به شدت کاهش یافت. با رسیدن بایدن به ریاست جمهوری در نوامبر ۲۰۲۰ نیز تحریم‌ها پابرجا ماند. بر اساس تحلیل موجود، تحریم‌های آمریکا علیه ایران عمدتاً ماهیت فراسرزمینی داشتند. در واکنش به تحریم‌ها، دولت ایران تلاش‌های هماهنگی را برای تغییر مسیر تجارت خارجی ایران از غرب به شرق به طور عمده چین و کشورهای همسایه انجام داد و توجه خود را بر شرکت‌های تجاری فعال در خارج از دسترس خزانه‌داری ایالات متحده معطوف کرد. به این ترتیب، منبع تامین ارز از صادرات نفتی به صادرات کالا و خدمات غیر نفتی گسترش یافت. در این راستا، از قضا، عراق پس از سقوط صدام در سال ۲۰۰۳ به یکی از مهم‌ترین واردکنندگان محصولات و خدمات ایران یعنی برق، محصولات کشاورزی و تولید سبک تبدیل شد. ترکیه و قطر نیز نقش مهمی در تسهیل تجارت خارجی و پرداخت‌های بین‌المللی ایران ایفا کرده‌اند. به این ترتیب سهم صادرات نفت و گاز از ۹۶ درصد کل صادرات در سال ۱۹۷۹ به حدود ۶۰ درصد در سال ۲۰۱۸، قبل از تاثیر کامل لغو معافیت‌های صادرات نفت ایران از سوی ایالات متحده، کاهش یافته است. در همین مدت، صادرات غیر نفتی از ۷۵۳ میلیون دلار به ۳۷ میلیارد دلار افزایش یافته است. با وجود این، نظام مالی ایران به دلیل تاخیر چندساله در تعدیل نرخ ارز رسمی نسبت به کاهش زیاد ارزش ریال در بازار آزاد، در سازگاری سریع با تحریم‌های جدید مشکل پیدا کرد که این موضوع فرصت‌هایی برای رانت‌جویی و شیوه‌های تجاری سیر تحول نرخ ارز آزاد و رسمی غالباً فاسد ایجاد کرده است. از طرفی به وضوح ماهیت دوره‌ای جهش‌ها در نرخ بازار آزاد و به دنبال آن، تلاش آرام نرخ رسمی برای رسیدن به آن دیده می‌شود. با توجه به وابستگی اقتصاد ایران به واردات و نقش دلار آمریکا به عنوان ذخیره ارزش و حفاظی در برابر تورم برای بسیاری از ایرانیان، کاهش ارزش ریال به سرعت به قیمت‌های بالاتر برای مصرف‌کننده تبدیل می‌شود، در حالی که به دلیل واردات مواد غذایی و دارو از سوی دولت با نرخ‌های رسمی، افزایش قیمت‌ها تا حدودی تعدیل می‌شود. اما با کاهش شکاف بین نرخ رسمی و بازار در طول زمان، قیمت‌های مصرف‌کننده در نهایت منعکس‌کننده میزان کامل کاهش ارزش ریال در بازار آزاد است. بر این اساس دیده می‌شود، در دوره زمانی سه‌ماهه اول ۱۹۸۹ تا سه‌ماهه اول ۲۰۲۱، نرخ مبادله بازار آزاد حدود ۱۷/۴ درصد در سال در مقایسه با میانگین نرخ تورم سالانه حدود ۱۸/۳ درصد در مدت مشابه کاهش یافته که نشان‌دهنده شکاف حدود یک درصدی بین دو سری است. اما با توجه به برابری قدرت

در ژانویه ۱۹۸۱ تا حدودی بهبود پیدا کرد. اما از آنجا که لغو تحریم‌ها همزمان با تشدید جنگ با عراق بود، صادرات نفت تا پس از پایان جنگ در سال ۱۹۸۸ به طور کامل بهبود پیدا نکرد. از سال ۱۹۸۹ تا ۲۰۰۵ با بهبود روابط دیپلماتیک بین ایران و ایالات متحده و سایر کشورهای غربی، صادرات نفت شروع به افزایش کرد و در دوره ریاست جمهوری اکبر هاشمی رفسنجانی و سید محمد خاتمی به حدود ۵/۲ میلیارد بشکه در روز رسید و تثبیت شد. صادرات نفت از سال ۲۰۰۷ پس از اعمال تحریم‌های ایالات متحده و سازمان ملل در دسامبر ۲۰۰۶، دوباره کاهش یافت. در ابتدا، این تحریم‌ها سرمایه‌گذاری در نفت، گاز و پتروشیمی و صادرات محصولات پالایشی را هدف قرار داد، اما بعد از مدتی به بانک‌ها، بیمه‌ها و کشتیرانی تعمیم داده شد. تحریم‌ها همچنین گستره وسیعی از بخش‌های تجاری و صنعتی آنها را هدف قرار داد. تحریم‌ها علیه ایران در دوره ریاست جمهوری اوباما تشدید شد و پوشش آنها به فرش، پسته و خاویار گسترش یافت. تحریم‌های مالی دیگری از ژوئیه ۲۰۱۳، تقریباً کمی قبل از روی کار آمدن حسن روحانی علیه ایران اعمال شد. پوشش تحریم‌های سازمان ملل و ایالات متحده از بخش‌های نفت و گاز فراتر رفت و بر تمامی جنبه‌های تجارت خارجی و مالی بین‌المللی ایران و حتی نظام پرداخت بین‌المللی بانک مرکزی ایران تاثیر گذاشت.

خرید، تفاوت بین تورم و کاهش نرخ ارز باید بامیانگین تورم سالانه ایالات متحده مطابقت داشته باشد که تخمین زده می شود در مدت مشابه حدود ۲/۵ درصد است.

اثرات خواسته و ناخواسته

مطالعه اثرات تحریم های ۳۱ ساله ایران نشان می دهد، تردیدی وجود ندارد که تحریم ها بر اقتصاد ایران تاثیر منفی گذاشته و در رشد پایین، تورم بالا و افزایش نوسانات نقش داشته است. با وجود این، به وضوح نمی توان تمامی بحران ها و عملکردهای ضعیف در شاخص نرخ ارز، رشد تولید، اشتغال، مشارکت نیروی کار و آموزش متوسط را به تحریم ها نسبت داد؛ زیرا طی چند دهه اخیر، ضعف مدیریت داخلی نیز در تورم های بالا، بحران های ارزی و رشد کمتر از انتظار تولید کشور اثر گذار است.

بر اساس این مطالعه، کاهش ارزش ریال عامل مهم تعیین کننده تورم در ایران است؛ عاملی که از نظر آماری معنادار و از نظر مقداری قابل توجه است. اثر فوری کاهش یک درصدی ارزش ریال در بازار آزاد، افزایش حدود ۰/۱۵ تا ۰/۱۶ درصدی قیمت هاست؛ زیرا قیمت بسیاری از کالاهای وارداتی با کاهش ارزش ریال رو به افزایش می گذارد. در ضمن تحریم ها به طور غیر مستقیم از طریق نرخ ارز و همچنین به طور مستقیم بر تورم تاثیر می گذارد، اما تاثیرات مستقیم تحریم ها دوام نمی آورد و خالص تاثیرات مستقیم تحریم ها بر تورم ناچیز به نظر می رسد. به طور مشخص علاوه بر اثر مستقیم، تحریم ها از طریق کاهش ارزش ریال نیز بر رشد تولید تاثیر می گذارند که این از نظر آماری نیز کاملاً معنادار است. این اثر غیر مستقیم به ازای هر یک درصد کاهش ارزش ریال، در هر سه ماه حدود ۱/۲۵ درصد رشد تولید را کاهش می دهد. رشد تولید تحت تاثیر تورم قبلی هم قرار می گیرد که اثرات نامطلوب تورم بالا و پایدار را بدون هر گونه تبادل کوتاه مدت بین تورم و رشد تولید نشان می دهد. همچنین جالب و کاملاً شگفت انگیز است که به نظر نمی رسد رشد عرضه پول یا رشد تولید با تاخیر، تاثیر مستقیم معناداری بر تورم داشته باشد، اما شواهدی از تاثیر مثبت رشد تولید جهانی بر تورم، نوعی

اثر بین المللی که به افزایش قیمت های بین المللی منجر می شود، مشاهده می شود که خود را در قیمت های واردات ایران و در نتیجه تورم داخلی نشان می دهد. جالب است که بررسی های این گزارش نشان می دهد، اثر شوک تورم بر نرخ ارز از نظر آماری معنادار نیست و رابطه علت و معلولی بین آنها از نرخ ارز به تورم است؛ نه برعکس. همچنین اثرات شوک تورم بر رشد تولید مثبت است، اما از نظر بزرگی، کوچک است و پس از یک فصل به سرعت معکوس می شود و نشان می دهد ممکن است افزایش تولید با سیاست های انبساطی امکان پذیر نباشد.

در نهایت این مقاله نشان می دهد که تحریم آثار معناداری بر نرخ ارز، تورم و رشد تولید دارد، به گونه ای که به دنبال حساسیت بیش از حد ریال ایران به تحریم ها، تورم با افزایش و تولید با افت همراه شده است. در مقایسه با رشد اقتصادی ۳ درصدی تحقق یافته، در غیاب تحریم، متوسط رشد اقتصادی سالانه ایران می توانست در حدود ۴ تا ۵ درصد باشد. نتایج مطالعه همچنین نشان می دهد که کاهش شدید ارزش پول (با سقوط قابل توجه) و نرخ بالای تورم کانال های مهمی هستند که تحریم ها از طریق آنها بر بخش واقعی اقتصاد تاثیر می گذارند. از سوی دیگر، به نظر نمی رسد افزایش عرضه پول به منظور جبران توسعه نیافتگی بازارهای سرمایه و پول (با کنترل تورم و تغییرات در نرخ ارز) بر مسیر سایر متغیرهای داخلی تاثیر گذار باشد. این پژوهش در جریان شناسایی آثار منفی تحریم ها بر بازار کار نشان می دهد، نرخ اشتغال نسبت به کشورهای دیگر منطقه خاور میانه و شمال آفریقا پس از اعمال تحریم ها به طور منظم کاهش یافته است و با کاهش قابل توجه مشارکت زنان در بازار کار، به نظر می رسد که زنان تاوان بیشتری پرداخته اند. در واقع تحلیل های تجربی نشان می دهد که تحریم ها، شاید ناخواسته، به جای کاهش تبعیض جنسیتی، آن را تشدید و منابع را از آموزش به نیازهای ضروری تر دیگر مانند حفظ مصرف به قیمت آسیب به سرمایه گذاری فیزیکی و انسانی هدایت می کنند. از دیدگاه اجتماعی - جمعیتی، همچنین نویسندگان دریافتند که تحریم ها بر آموزش متوسطه تاثیر منفی داشته اند و تعداد مدارس و معلمان در واکنش به موج جدید تحریم ها به شدت کاهش یافته است. باز هم، به نظر می رسد اثرات جنسیتی در این زمینه وجود داشته است. همچنین بررسی ها نشان می دهد که تغییر در شدت تحریم ها به لحاظ آماری اثرات منفی قابل توجهی بر نسبت دانش آموزان دختر به پسر دارد. این نتایج می تواند به دلیل واکنش دولت به کاهش درآمد نفت ناشی از تحریم ها و متعاقب آن کاهش اختصاص بودجه به آموزش و مشارکت زنان باشد. تحریم ها تعدادی پیامدهای مثبت ناخواسته هم داشته است. جالب توجه است که اقتصاد ایران در زمان شروع تحریم ها به اندازه کشورهایمانند عربستان سعودی به شدت به صادرات نفت وابسته بود. محدود کردن صادرات نفت در یک دوره زمانی نسبتاً طولانی به تحولات ساختاری مهمی در اقتصاد ایران منجر شده که با افزایش قابل توجه صادرات غیر نفتی، به ویژه فرآورده های پتروشیمی، محصولات تولیدی سبک و کالاهای کشاورزی همراه است. همچنین موفقیت های چشمگیری در دسترسی به اینترنت و ظهور شرکت های دانش بنیان و پیشرفته در ایران رخ داده است. این احتمال وجود دارد که تحریم های ایالات متحده تا حدی عامل رشد سریع شرکت هایی با فناوری پیشرفته طی دهه گذشته در ایران بوده باشد. همچنین تحلیل های این مطالعه به وضوح نشان می دهد که تحریم ها تنها می توانند بخش نسبتاً کمی از علل رشد تولید را توضیح دهند و علت رشد تولید اندک و پرنوسان ایران را باید در جایی دیگر جست و جو کرد. این به نوبه خود نشان می دهد که لغو تحریم ها به احتمال زیاد اثرات مثبت کوتاه مدتی خواهد داشت و برای اصلاحات اساسی بلندمدت پایدار به مدیریت بهتر اقتصاد هم نیاز است.

اثرات جانبی مثبت

این تحلیل نشان می دهد، تحریم ها برخی آثار جانبی مثبتی به همراه داشته است. صادرات غیر نفتی از ۶۰۰ میلیون دلار در پیش از انقلاب به حدود ۴۰ میلیارد دلار رسیده و در نتیجه تنوع ارزی بیشتر شده است. بخش فناوری پیشرفته در ۱۰ سال گذشته شاهد رشد تصاعدی بوده و اکنون یکی از سریع ترین بخش های در حال رشد منطقه به حساب می آید.

ابرجالش‌های تولید دانش‌بنیان

مهم‌ترین موانع تولید دانش‌بنیان چیست؟ در شرایطی که یکی از محورهای تولید صنعتی در سال ۱۴۰۱ جهت دادن صنعت به سمت روندهای دانش‌بنیان است، مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، تحلیلی از وضعیت شرکت‌های دانش‌بنیان در سال ۱۴۰۰ ارائه کرده است. این گزارش که اواسط ماه گذشته از سوی بازوی پژوهشی اتاق بازرگانی ایران منتشر شد، تصویر دقیقی از فضای کسب و کار کشور ارائه می‌کند؛ ضمن اینکه وضعیت دانش‌بنیان‌ها را از زاویه سهولت راه‌اندازی کسب و کار شفاف کرده است.

پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات» و «موانع در فرآیندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی» دریافت می‌کنند.

بررسی «دنیای اقتصاد» نشان می‌دهد در شرایطی که میانگین نمره محیط کسب و کار کشور در «نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول» برای عموم واحدهای اقتصادی ۳/۸۲ است، بنگاه‌های دانش‌بنیان کشور برای این مقوله نمره ۲/۹۵ را گزارش کرده‌اند. در محور «برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط ماموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و...» نیز نمره‌ای که واحدهای دانش‌بنیان گزارش کرده‌اند ۵/۶۴ است که نسبت به نمره به دست آمده برای عموم بنگاه‌های فعال در کشور که معادل ۵/۹۱ بوده، رقم کمتری است.

«بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان» سومین محوری است که برای فهم وضعیت فضای کسب و کار کشور سطح آن از بنگاه‌های اقتصادی کشور پرسش شده است. نکته جالب اینکه هم واحدهای دانش‌بنیان و هم مجموع بنگاه‌های کشور به این محور نمره ۵/۲۰ داده‌اند که به معنی اثرگذاری یکسان این مقوله روی هر دو نوع بنگاه محل بحث است.

بنگاه‌های دانش‌بنیان از منظر «غیر قابل پیش‌بینی بودن تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات» نیز شرایط خاصی دارند و باندرکی اختلاف نسبت به میانگین گزارش شده از سوی بنگاه‌های کشور، نمره بسیار بد ۸/۳۷ را برای این متغیر اعلام کرده‌اند؛ موضوعی که البته مهر تاییدی بر بحث‌های مطرح شده از سوی مدیران خرید صنعت در گزارش‌هایی نظیر شامخ است.

به سبب بسیاری از گزارش‌های قبلی، چالش کسب و کارها با بخش تامین اجتماعی جدی است. در میان بنگاه‌های دانش‌بنیان هم این وضعیت شدت داشته، به طوری که این بخش از صنایع در شاخص «رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تامین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی» نمره ۶/۴۰ را اعلام کرده که بالاتر از نرخ‌های گزارش شده از سوی کل بنگاه‌های اقتصادی کشور است.

از نکات جالب در ارزیابی مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، بررسی اثر «تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی» بر هر دو نوع بنگاه اقتصادی عادی و دانش‌بنیان است. اعلام بنگاه‌های دانش‌بنیان درباره سطح اثر این موضوع بر فعالیت‌هایشان کمتر از سایر بنگاه‌های سراسر کشور است. نمره دانش‌بنیان‌ها به این بخش در حالی ۴/۶۱ بوده که نمره اعلام شده برای بنگاه‌های سراسر کشور ۴/۹۵ است.

شواهد این گزارش نشان می‌دهد، در فصل زمستان ۱۴۰۰ میزان اثرگذاری بیماری کرونا بر همه کسب و کارها به ویژه در بخش دانش‌بنیان‌ها کاهش یافت؛ هر چند کسب و کارهای دانش‌بنیان در پنج زمینه «موانع اداری کسب مجوز از دستگاه‌های اجرایی»، «نبود نیروی کار ماهر»، «فرهنگ ضعیف کار در کشور»، «رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تامین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی» و «فساد و سوءاستفاده از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی» از میانگین کشوری وضعیت بدتری دارد. این یعنی مدیران کسب و کارهای دانشی در این بخش‌ها فشار بیشتری را برای ادامه کار متحمل می‌شوند. از آن سو با توجه به کمتر بودن نمرات بخش دانش‌بنیان کشور (۱۰ بدترین نمره است) در ۲۳ مورد از ۲۸ موضوع مورد ارزیابی، می‌توان شرایط فعالیت بنگاه‌های دانش‌بنیان را بهتر از شرایط بنگاه‌های عادی و معمولی ارزیابی کرد. در بین شاخص‌های ۲۸ گانه مورد توجه مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی برای فهم مهم‌ترین موانع محیط کسب و کار در کشور، شرکت‌های دانش‌بنیان در دو محور «نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول» و «دسترسی به آب» بهترین وضعیت ممکن را دارند. از آن سو، این بنگاه‌ها بیشترین فشار را از ناحیه «غیر قابل

به نظر می‌رسد، ورود کالاها قاجاق و غیر استاندارد به بازار دانش بنیان هائری کمتر از سایر انواع کسب و کارها داشته باشد. این را می‌توان از نمره این نوع بنگاه‌ها به متغیر «تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاها غیر استاندارد و تقلبی در بازار» فهمید که حدود یک واحد کمتر از نمره بنگاه‌های سراسر کشور است و در سطح ۵/۳۲ گزارش شده است. این موضوع احتمالاً به واسطه بالاتر بودن سطح فناوری این محصولات یا فراگیری کمتر تکنولوژی ساخت بالاتر تولیدات دانش بنیان به نسبت محصولات معمولی صنعتی است. (وجود رقابت غیر منصفانه شرکت‌ها و موسسات دولتی یا شبه دولتی در بازار) دیگر محوری است که اثر کمتری از ناحیه آن به دانش بنیان‌ها تحمیل می‌شود، به طوری که نمره سراسری کشور در این بخش ۶/۱۲ و نمره دانش بنیان‌ها ۵/۲۶ بوده است.

در بین متغیرهای مختلف، جالب‌ترین مساله به اثر مالیات بر کسب و کارها مربوط است که هم نمره دانش بنیان‌ها و هم نمره سراسر کشور نزدیک به هم و در محدود ۴/۶ است؛ این یعنی تمام بحث‌هایی که پیرامون اعطای امتیازات و معافیت‌های مالیاتی به دانش بنیان‌ها صورت می‌گیرد، اثرگذاری چندانی بر نگرش مدیران کسب و کارهای دانش بنیان ندارد.

این وضعیت در مقوله «دشواری تامین مالی از بانک‌ها» کم‌رنگ‌تر است و به نظر می‌رسد با توجه به نمره ۷ دانش بنیان‌ها و نمره ۷/۴۰، شرایط نسبتاً مناسب‌تری در بخش بانکی برای دانش بنیان‌ها فراهم است. در فقره «فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی» هم وضعیت دانش بنیان‌ها بهتر از میانگین سراسری کشور است و نمره ۵/۵۰ آنها بهتر از نمره ۶ است که برای سراسر کشور به دست آمده است. بنگاه‌های دانشی از منظر اثری که از ناحیه ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری) می‌پذیرند هم وضعیت بهتری نسبت به میانگین سراسری کشور داشته و با حدود ۰/۶۰ واحد اختلاف، نمره ۴/۵۴ را برای این حوزه اعلام کرده‌اند. ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران هم

متغیر دیگری است که با اختلاف حدود یک واحد نسبت به نمره میانگین کشوری، عدد ۵/۱۱ را برای این حوزه اعلام کرده‌اند.

در متغیر «وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار» هم دانش بنیان‌ها فشار به نسبت کمتری را در مقایسه با میانگین کشوری تحمل کرده و نمره ۵/۶۷ را گزارش کرده‌اند. به طور کلی این عدد نشان می‌دهد، چه اندازه بنگاه آزاد است به حوزه‌های مورد علاقه خود بدون بروز محدودیت ورود کند و به کسب سود و تولید بپردازد.

«ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار» هم دیگر موردی است که به نظر می‌رسد آزار آن به بنگاه‌های دانش بنیان و غیر دانش بنیان یکسان است و اختلاف چندانی چشمگیری بین میانگین کشوری و نمره واحدهای دانشی وجود ندارد.

«عرضه کالاها و محصولات قاجاق در بازار ایران» برای بنگاه‌های دانش بنیان آزاری کمتر از فشار وارد شده به سایر صنایع فعال در کشور داشته، به طوری که نمره بنگاه‌های دانش بنیان در این فقره با تثبیت در عدد ۵/۲۷، از نمره میانگین کشوری که ۵/۸۸ است، فاصله محسوسی دارد. در مقوله تامین مواد اولیه اما اثر متغیر «فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تامین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار» حدوداً یکسان است هر چند میانگین سراسری کشور با نمره ۵/۵۳ حدود ۰/۳۰ واحد، در سال ۱۴۰۰ فشار بالاتری را نسبت به دانش بنیان‌ها تجربه کرده‌اند.

جالب است که اثر قیمت‌گذاری دستوری و مداخلات دولتی بر دانش بنیان‌ها کمتر است. گزارش اتاق بازرگانی ایران نشان می‌دهد «دخالت‌های غیر منطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار» بالاست، ولی اثری که بر دانش بنیان‌ها دارد حدود ۰/۶۰ واحد کمتر است. نمره دانش بنیان‌ها به این متغیر ۵/۶۷ (۱۰ بدترین نمره است) است. یکی از مشکلات دانش بنیان‌ها که فشار آن را از میانگین کلی کشور بالاتر دانسته‌اند، بحث «کارگری عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه» است. در این بخش نمره دانش بنیان‌ها ۵/۸۷ است که ۰/۰۲ واحد بیشتر از میانگین اعلام شده برای بنگاه‌های سراسر کشور است.

«کمبود تقاضا در بازار» نیز موضوعی است که گرچه برای بنگاه‌های سراسر کشور نسبتاً مشکلی جدی است، اما به نظر می‌رسد با توجه به نمره ۳/۹۴ اعلام شده از سوی دانش بنیان‌ها، در این بخش فشار چندانی ندارد.

در متغیر «کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز» هم در کمال تعجب، دانش بنیان‌ها فشار کمتری را گزارش کرده و با نمره ۴/۹۹ وضعیتی نسبتاً بهتر از میانگین کشوری دارند. بر این مبنا می‌توان ادعا کرد اوضاع دانش بنیان‌ها در دسترسی به فناوری و تجهیزات تولید به دلیل سیاست‌های دولت یا مسائل دیگری که از دید تحلیلگران پنهان است، در شرایط نسبتاً مناسبی قرار دارد. چنان‌که پیش‌تر نیز اشاره شد، مقوله «کمبود نیروی کار ماهر» از مهم‌ترین بحران‌های صنعت در ایران است و از قضا فشار بیشتری را به دانش بنیان‌ها وارد می‌کند. نمره ۵/۶۹ به این متغیر از سوی دانش بنیان‌ها آشکارا در سطحی بالاتر از میانگین کشوری قرار دارد و از جدی بودن مقوله کمبود نیروی متخصص برای این قبیل صنایع و بنگاه‌ها حکایت دارد. در مساله «محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت» هم وضعیت برای دانش بنیان‌ها بسیار مناسب و در سطح ۲/۸۹ ارزیابی شده است. نمره میانگین بنگاه‌های سراسر کشور برای این شاخص بیش از ۴ اعلام شده است. وضعیت در بخش «دسترسی به آب» و نیز «محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گاز و تیل و...)» هم تقریباً به همین منوال است. برخلاف متغیرهای بالا، در دو متغیر «فساد و سوء استفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی» و «موانع در فرآیندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی» وضعیت دانش بنیان‌ها بسیار بد است و هم‌سو با میانگین کشوری به ترتیب در سطح اعداد ۵/۷ و ۶ و ۷/۴۳ گزارش شده است که در متغیر دوم، سطح عدد گزارش شده از میانگین کشوری بالاتر است؛ این یعنی تسهیل محیط کسب و کار که در سال‌های اخیر سیاست غالب وزارت اقتصاد بوده، حتی برای دانش بنیان‌ها نیز اثر بخش نبوده است.

چرا با واردات خودرو به کشور، قیمت خودروهای داخلی ریزش خواهد کرد؟

افزوده شود. این اقدام تعادل قیمت در بازار را در پی خواهد داشت. البته بررسی قیمتی خودروها در بازه قیمتی کمتر از ۲۰ هزار دلار (بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ میلیون تومان) نشان می‌دهد برندهای مطرحی همچون نیسان، کیا، هیوندایی، رنو، ام‌جی، میتسوبیشی و سوزوکی خودروهای مناسبی برای عرضه دارند که ورود آنها به کشور می‌تواند بخشی از انتظارات آشفته بازار فعلی را التیام بخشد. اما پیش‌بینی می‌شود عمده خودروها در بازه قیمتی ۸ تا ۲۰ هزار دلار (بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ میلیون تومان) وارد شوند که در کلاس اکونومی و اقتصادی خودروهای با قیمت متوسط و ارزان دسته‌بندی می‌شوند. بررسی چند سایت خودرویی در امارات به‌عنوان کشوری که در سال‌های گذشته به‌عنوان یکی از مبادی اصلی ورود خودرو به کشورمان مطرح بود، خودروها و قیمت‌های جالب توجهی را ارائه می‌دهد.

بعد از سال‌ها که واردات خودرو به داخل کشور ممنوع بود، دولت سیزدهم با واردات خودرو موافقت کرد. تصویب مصوبه واردات خودرو به کشور باعث شد که قیمت خودرو در بازار داخلی نیز با ریزش مواجه شود. این اقدام دولت سیزدهم نه تنها باعث کاهش قیمت خودرو در بازار می‌شود، بلکه موجب می‌شود تا رقابت‌پذیری در بین تولیدکنندگان داخلی نیز افزایش یافته و بر تنوع خودروها در بازار

نوع خودرو	مدل	قیمت ارزی	قیمت تومان
سوزوکی دزایر (Dzire)	۲۰۲۲ اتوماتیک با موتور ۱.۲ لیتری و مصرف سوخت ۶ لیتر در هر ۱۰۰ کیلومتر پیمایش	قیمت ۳۶ هزار و ۹۰۰ درهم	حدود ۳۱۰ میلیون تومان
میتسوبیشی اتریج (Attrage)	۲۰۲۲ اتوماتیک با حجم موتور ۱.۲ لیتری	۳۶ هزار و ۹۰۰ درهم	حدود ۳۱۰ میلیون تومان
میتسوبیشی میراژ (Mirage)	اتوماتیک با پیش‌ران ۱.۲ لیتری و مصرف سوخت ۴.۸ لیتر بنزین در هر ۱۰۰ کیلومتر پیمایش	۳۶ هزار و ۹۰۰ درهم	حدود ۳۱۰ میلیون تومان
رنو سیمبل (Symbol)	۲۰۲۲ اتوماتیک با پیش‌ران ۱.۶ لیتری	۳۷ هزار و ۳۰۰ درهم	معادل ۳۱۳ میلیون تومان
کیا پگاس (Pegas)	۲۰۲۲ اتوماتیک با حجم موتور ۱.۴ لیتری و مصرف سوخت ۶.۱ لیتر در هر ۱۰۰ کیلومتر پیمایش	۴۵ هزار درهم	معادل ۳۷۸ میلیون تومان
هیوندایی گرند (Grand)	۲۰۲۲ اتوماتیک با حجم موتور ۱.۲ لیتری	۳۹ هزار و ۹۹۹ درهم	معادل ۳۳۶ میلیون تومان
کیا پیکانتو (Picanto)	۲۰۲۲ اتوماتیک با پیش‌ران ۱.۲ لیتری	۴۳ هزار درهم	معادل ۳۶۱ میلیون تومان
(MG۵)	۲۰۲۲ اتوماتیک با حجم موتور ۱.۵ لیتری و گیربکس CVT	۵۷ هزار و ۶۴۵ درهم	معادل ۴۸۴ میلیون تومان
نیسان سانی (Sunny)	۲۰۲۲ اتوماتیک با پیش‌ران ۱.۶ لیتری و مجهز به گیربکس CVT	۵۷ هزار و ۹۰۰ درهم	۴۸۶ میلیون تومان
رنو داستر (Duster)	۲۰۲۲ اتوماتیک با حجم موتور ۲ لیتری	۵۶ هزار و ۹۰۰ درهم	۴۷۸ میلیون تومان
کیا ریو (Rio)	هاچ‌بک مدل ۲۰۲۲ اتوماتیک با حجم موتور ۱.۴ لیتری	۵۳ هزار درهم	۴۴۵ میلیون تومان
هیوندایی اکسنت (Accent)	۲۰۲۲ اتوماتیک با حجم موتور ۱.۶ لیتری و مصرف سوخت ۶.۴ لیتر در هر ۱۰۰ کیلومتر پیمایش	۵۲ هزار و ۹۹۹ درهم	۴۴۵ میلیون تومان
کیا سراتو (Cerato)	مدل ۲۰۲۲ اتوماتیک با پیش‌ران ۱.۶ لیتری و مصرف سوخت ۶.۷ لیتر در هر ۱۰۰ کیلومتر پیمایش	۶۶ هزار درهم	۵۵۴ میلیون تومان
نیسان کیکز (Kicks)	۲۰۲۲ اتوماتیک با حجم موتور ۱.۶ لیتری	۶۱ هزار و ۹۰۰ درهم	۵۲۰ میلیون تومان

چگونه یک شرکت دانش بنیان شویم؟

۵۰٪ از درآمد ناشی از فروش محصولات و خدمات دانش بنیان از طریق قرارداد باشد. حداقل شش ماه سابقه بیمه پرداختی برای حداقل سه نفر از کارکنان تمام وقت شرکت وجود داشته باشد. نداشتن سوء سابقه و تخلفات پی در پی و اجرای تعهدات قبلی با امکان انجام تعهدات.

معیارهای خصوصی:

موسسه متقاضی می بایست علاوه بر دارا بودن شاخص های عمومی، موظف هستند یکی از شرایط اختصاصی در یکی از ۳ دسته ی شرکت های دانش بنیان تولیدی، نوپا و صنعتی تقسیم بندی ر داشته باشد که هر دسته از حمایت های گوناگونی برخوردار است.

شرکت های سازنده محصولات و خدمات دانش بنیان:

شرکت هایی می باشند که حداقل پنجاه درصد از درآمد ۱ سال مالی شرکت که در اظهار نامه مالیاتی شرکت درج شده است، ناشی از فروش محصولات و خدمات دانش بنیان بوده باشد و همین طور شرکت باید حداقل دارای معادل ۳ نفر نیروی انسانی تمام وقت باشد.

شرکت های نوپا:

شرکت هایی هستند که قادرند محصولات و خدمات دانش بنیان مورد تأیید را حداقل در حد نمونه آزمایشگاهی عرضه کنند و حداقل دارای معادل دو نفر نیروی انسانی پاره وقت می باشند که حداقل ۱ نفر از آن ها در موضوع محصولات و خدمات دانش بنیان حرفه ای باشند و این که بیشتر از سه سال از ثبت شرکت نگذشته باشد.

شرکت های دانش بنیان دودسته هستند:

یک شرکت هایی که فقط اعضای هیات علمی مالک آن هستند. در صورتی که سهام دانشگاه کمتر از ۵۰ درصد باشد، شرکت دانش بنیان، شرکتی خصوصی است که باید تابع قانون تجارت باشد و در اداره ثبت شرکت ها ثبت شود.

و شرکت هایی که دانشگاه ها نیز در آن مالکیت دارند. در صورتی که سهام دانشگاه ۵۰ درصد یا بیشتر باشد، شرکت دانش بنیان، شرکتی دولتی است.

شرکت برای احراز شرط طراحی مبتنی بر تحقیق و توسعه:

شرکت باید طراحی اساسی و قابل توجهی مبتنی بر فعالیت های تحقیق و توسعه بر اساس یک یا ترکیبی از روش های: ۱- طراحی داخلی، ۲- مهندسی معکوس، ۳- انتقال فناوری به همراه ایجاد تغییرات اساسی، حداقل در یکی از موارد زیر انجام داده باشد:

الف- طراحی زیر سیستم اصلی کالا و خدمت

ب- طراحی یکپارچه سازی کالا و خدمت

ج- طراحی فرآیند (یا تجهیزات) تولید کالا و خدمت، مشروط به پیچیده بودن این فرآیند (یا تجهیزات) تولید

امروزه در دنیای فناوری کسب و کارهای زیادی با لقب دانش بنیان شناخته می شوند، اما این لقب از کجا آمده است و به چه دلیل در ایران دارای اهمیت ویژه ای است؟

به طور ساده شرکت هایی که محوریت اصلی آن ها بر اساس دانش می باشد را دانش بنیان می نامند، بسیاری از متخصصان دریافته اند منشاء دارائی و سرمایه ی اصلی، اطلاعات و منابع دانشی است.

شرکت ها برای دانش بنیان شدن باید

چهارمعیارهایی داشته باشند:

برای اینکه شرکت های دانش بنیان را تشخیص داد باید یکسری شاخص ها را در نظر داشته باشید که به طور کلی این شاخص ها به دو دسته عمومی و خصوصی تقسیم بندی می شوند. موسسات متقاضی می بایست علاوه بر شاخص های عمومی، شرایط تعیین شده در یکی از ۳ دسته شاخص های خصوصی را هم داشته باشند. در ادامه با این معیار های بیشتر آشنا خواهید شد.

معیارهای عمومی:

برای وارد شدن به مرحله ارزیابی باید حداقل دو سوم از افراد هیات مدیره ی شرکت، حداقل ۲ مورد از شرایط زیر را داشته باشند

باید مدرک کارشناسی داشته باشند.

در زمینه کار شرکت و یا سابقه ی مدیریتی حداقل سه سال سابقه ی کاری داشته باشند.

می بایست حداقل یک اختراع بین المللی و یا یک اختراع ثبت شده ی ارزیابی شده ی داخلی مربوط به حوزه ی کاری شرکت داشته باشند.

نحوه ثبت شرکت دانش بنیان:

اولین اقدام جهت تاسیس یک شرکت دانش بنیان، داشتن یک ایده نو و خلاق است. زیرا هر گونه اندیشه نو، توان ابتکار در پدید آوردن مجموعه ای هدفمند است. استفاده از نظرات یک کارشناس خبره، جهت انطباق این ایده با شرایط بازار، یکی از اساسی ترین گام های اولیه محسوب می شود که می تواند در بهبود خدمت رسانی شما و اشراف کامل به موضوع فعالیت، موثر واقع شود.

در ذیل به بررسی مراحل ثبت شرکت دانش بنیان می پردازیم. خاطر نشان می شویم، برای ثبت شرکت دانش بنیان می توانید با کارشناسان مجرب ما در ثبت شرکت فکر برتر تماس حاصل نمایید.

مرحله اول جهت ثبت شرکت دانش بنیان، ثبت شرکت یا موسسه حقوقی خصوصی یا تعاونی است. بنابراین، لازم است شرکت ابتدا به صورت عادی در اداره ثبت شرکت های سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به ثبت برسد. در هنگام ثبت، هیچ تفاوتی بین شرکت ها وجود ندارد. ثبت شرکت همانند دیگر شرکت ها و موسسات خواهد بود. (اطلاعات بیشتر در خصوص مراحل ثبت شرکت در پورتال قابل دسترسی می باشد).

در مرحله ی بعد، شرکت های متقاضی باید جهت دانش بنیادی نمودن شرکت و استفاده از مزایای مورد نظر قانون حمایت از شرکت های دانش بنیان، از طریق سامانه [http:// daneshbonyan.ir](http://daneshbonyan.ir) ثبت نام کرده و مورد ارزیابی قرار گیرند. بدیهی است شرکت هایی که بدون ثبت نام در سایت مذکور طرح های خود را ارسال نمایند در لیست پذیرش قرار نخواهند گرفت.

در سایت مذکور آمده است: متقاضیان، برای تکمیل فرم درخواست، می بایست از طریق فرم ارائه شده در سایت مخصوص شرکت های دانش بنیان، اقدام نمایند. رسیدگی به طرح ها پس از ارجاع به ستاد، هر ۲ ماه یکبار صورت می پذیرد.

شرکت های متقاضی پس از تولید کالاها و خدمات دانش بنیان یا ارایه ی برنامه تولید (برای شرکت های نوپا) بر مبنای آیین نامه ی مصوب کارگروه، ارزیابی شده و برای یک

مدت محدود می توانند از تسهیلات و مزایای قانون استفاده کنند و برای تمدید زمان استفاده از مزایای قانون، باید دوباره ارزیابی شوند. اما قبل از آن، برای تشخیص صلاحیت استفاده از تسهیلات، می بایست کلیه اطلاعات لازم، جهت ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکت و موسسه ی دانش بنیان، توسط معاونت فناوری ریاست جمهوری و وزارت بهداشت، در این سامانه ثبت شود.

شرکت هایی که برای اولین بار، وارد سامانه ی ارزیابی و تشخیص شرکت ها و موسسات دانش بنیان می شوند، لازم است با انتخاب گزینه ی ثبت نام و سپس تایید تعهدات و آگاهی های لازم، نام شرکت، شناسه ی ملی و همچنین پست الکترونیکی را وارد نمایند تا لینک فعال سازی سامانه، به پست الکترونیکی وارد شده ارسال گردد. بعد از تکمیل و ثبت فرم لینک فعال سازی، نام کاربری (شناسه ی ملی) به آدرس ایمیل متقاضی ارسال خواهد شد. اگر بعد از ۵ ساعت، نام کاربری (شناسه ملی) خود را فعال نکنید، کد کاربری از سیستم حذف می شود و متقاضی باید مجدداً ثبت نام نماید. لذا لازم است از آدرس ایمیل معتبر استفاده کنید.

متقاضیان می توانند به سامانه ی شناسه ی ملی اشخاص حقوقی کشور به آدرس www.illenc.ir مراجعه نمایند و با جستجوی اسم شرکت یا موسسه، شناسه ی ملی اشخاص حقوقی را دریافت و در سامانه وارد نمایند. همه ی شرکت های متقاضی حمایت های مندرج در قانون، اطلاعات خود را در این سامانه وارد کرده و بر اساس این فرایندها ارزیابی می شوند. در هنگام ثبت نام اولیه در سامانه و ثبت اطلاعات در پنجره ی ثبت نام و تایید آن، ایمیلی به آدرس الکترونیکی وارد شده، ارسال می شود که با باز نمودن آن، می توان بر روی لینک فعال سازی موجود در پیغام دریافتی، جهت فعال سازی حساب کاربری کلیک نمود. بعد از درج اطلاعات باید حتماً کلید ذخیره را کلیک نمایید. متقاضیان می بایست تصویر آگهی تاسیس، به همراه آخرین تغییرات شرکت در روزنامه ی رسمی را اسکن نموده و جهت تکمیل اطلاعات، به سامانه ارسال نمایند. همچنین، آخرین لیست بیمه ی شرکت به همراه خلاصه وضعیت دستمزد (حقوق و مزایا) و تصویر آخرین اظهار نامه ی مالیاتی، به سازمان امور مالیاتی نیز بایستی ارسال گردد که برای شرکت های نوپا، اختیاری می باشد.

برای تکمیل فرم بررسی فناوری طرح های دانش بنیان در قالب تعاونی، می بایست اطلاعاتی نظیر نام شرکت، نوع شرکت، شماره ی ثبت، آدرس سایت اینترنتی، شماره تلفن ثابت و تلفن همراه و آدرس ایمیل را پر کنید و در بخش دوم، بخش صنعت و فناوری، نام محصول و کاربرد محصول را وارد کرده و در خصوص تکمیل اطلاعات مالکیت معنوی، زمان دستیابی به نوآوری و اطلاعاتی نظیر عنوان نوآوری، اقدام نمایید. در رابطه با جایگاه محصول در چرخه ی فناوری نیز، یکی از موارد (مطالعات اولیه، مطالعات تکمیلی، نمونه ی کارگاهی، نمونه ی آزمایشگاهی و نمونه ی صنعتی) را انتخاب کنید و توضیح دهید که چرا محصول در جایگاه انتخاب شده قرار دارد. لذا طرح توجیهی، معرف روح طرح و میزان پختگی مطالعات انجام شده می باشد که ممکن است به دنبال بی دقتی در ارائه ی برخی از اطلاعات، کارشناسان سرمایه گذاری در این طرح را مخاطره آمیز ببینند. بنابراین برای اینکه طرح پیشنهادی مطبوع افتد، می بایست تمامی آمار و ارقام، به همراه توضیحات کافی و مستند ارائه گردد تا هیچ شبهه و سوالی پیش نیاید و متن درستی از اطلاعات در اختیار کارشناسان قرار گیرد.

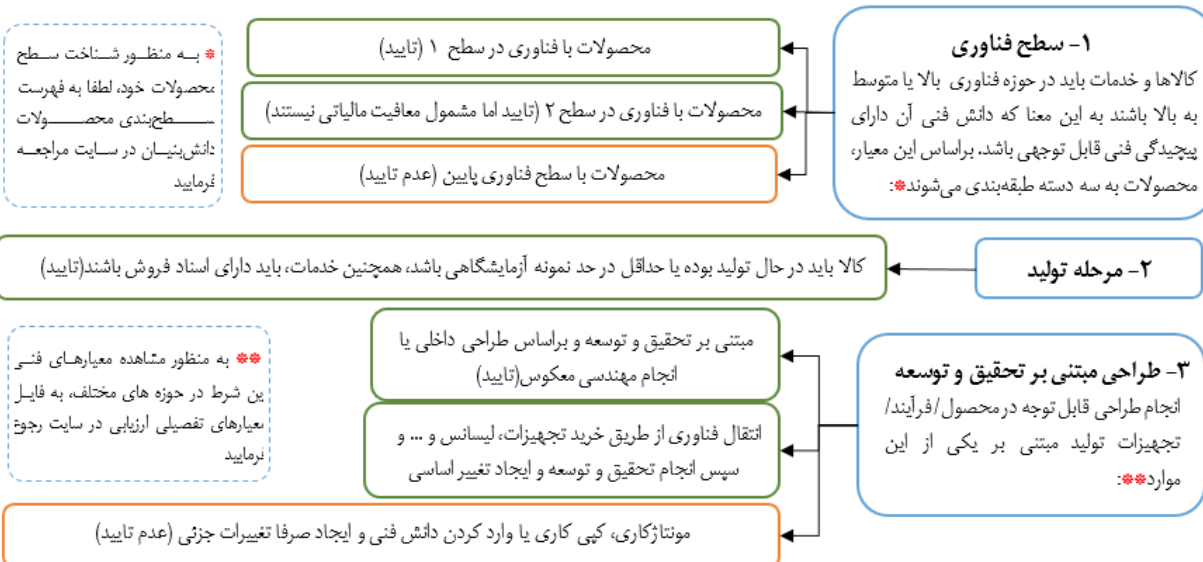
بعد از ورود اطلاعات توسط شرکت های متقاضی در سامانه دبیرخانه ی کارگروه، آن ها را برای کارگزاران مربوطه ارسال می کنند. نتایج بررسی کارگزاران، توسط دبیرخانه برای تصمیم گیری نهایی به کارگروه (یا کمیته ی کارشناسی ذیل کارگروه، حسب مورد) ارجاع داده می شود. در صورت تایید، شرکت متقاضی برای مدت ۲ سال مشمول حمایت های مورد نظر قانون می باشد. تمدید این زمان منوط به تداوم شرایط مورد نظر در این آیین نامه است.

شایان ذکر است، دانشگاه ها و واحدهای پژوهشی پس از تصویب امکان تاسیس شرکت های دانش بنیان در آیین نامه ی مالی و معاملاتی خود در هیئت امناء، می توانند شروع به تشکیل شرکت های دانش بنیان کنند. هر شرکت دانش بنیان به پیشنهاد تعدادی از اعضای هیئت علمی و تصویب

خلاصه‌ی آیین نامه ارزیابی شرکتها و موسسات دانش بنیان مصوب ۱۴۰۰/۱۱/۰۲

هر کالا، خدمت، فرآیند/تجهیز تولید جهت تایید دانش بنیان، باید حائز ۳ شرط محصول دانش بنیان (معیارهای ماده ۱) در زیر باشد:

شرکتهای دارای محصول دانش بنیان (محصول حائز معیارهای ماده ۱)، با توجه به شرایط زیر، بصورت یکی از انواع شرکتهای دانش بنیان تایید می‌شوند:

***در مورد شرکتهای با درآمد عملیاتی بالا، باید حداقل ۲٪ درآمد ناشی از محصولات یا فرآیند/تجهیزات تولید تایید دانش بنیان، باشد. در غیراینصورت، شرکت برپس معیارهای شرکتهای مستعد ارزیابی می‌شود

نکات تکمیلی

- شرکتهای حوزه خدمات تجاری‌سازی، باید دارای درآمد عملیاتی در اظهارنامه مالیاتی سال مالی گذشته خود باشند (موارد استثناء در آیین نامه ذکر شده است)
- شرکتهای وابسته به سازمان‌ها یا نهادهای دولتی یا عمومی غیردولتی، بسته به میزان مالکیت این سازمان‌ها و نهادهای در شرکت، مردود یا صرفاً بصورت نوع ۲ یا مستعد دانش بنیان، تایید می‌شوند. (دستورالعمل مربوطه در آیین نامه ارائه شده است)
- چنانچه شرکتهای تایید دانش بنیان، متقاضی استفاده از حمایتی برای توسعه محصول جدید دانش بنیان باشند، محصول جدید آنها در صورت داشتن قابلیت فنی و برنامه تحقیق و توسعه، بدون ارائه نمونه آزمایشگاهی تایید می‌گردد.
- تاییدیه دانش بنیان برای شرکتهای نوع ۱ و مستعد، دو سال و برای نوع ۲، سه سال است و تمدید این زمان، منوط به ارزیابی و تایید مجدد است.
- حمایت‌های مورد نظر قانون، صرفاً برای توسعه و تولید کالاها و خدمات دانش بنیان تایید شده می‌باشد.
- لطفاً جهت آشنایی بیشتر با معیارهای ارزیابی، به آیین نامه اصلی مراجعه شود

امنیت غذایی جهان زیر تیغ هکرها

جمعیت جهان روبه افزایش است و بهبود بهره‌وری کشاورزی به منظور پاسخگویی به تقاضای روبه رشد سریع برای غذا در سطح جهان بسیار ضروری به نظر می‌رسد. از سوی دیگر بحران اوکراین، امنیت غذایی جهان را به خطر انداخته و هشدار فائو و سازمان ملل را به دنبال داشته است. دبیر کل سازمان ملل بتازگی با هشدار درباره ناامنی شدید غذایی در جهان، از افزایش ۳۰ درصدی بهای مواد غذایی نسبت به مدت مشابه سال قبل خبر داده است. در همین راستا بسیاری از کشورها به کشاورزی هوشمند روی آورده‌اند به گونه‌ای که انتظار می‌رود ارزش بازار جهانی کشاورزی هوشمند تا سال ۲۰۲۶ به ۲۰ میلیارد دلار برسد. از آنجا که کشاورزی هوشمند کاملاً به فناوری وابسته است و در آن نرم افزارهای گوناگون، سنسورهای مختلف، تبادل داده و اطلاعات و... بهره گرفته می‌شود، این موضوع می‌تواند بستری مناسب برای فعالیت هکرها و مجرمان سایبری و اختلال در تولید یا برداشت محصولات در مزارع هوشمند فراهم کند.

یک هشدار بزرگ

گفته می‌شود از جمعیت ۷,۹ میلیون نفری جهان در سال ۲۰۲۲، بیش از ۸۷۰ میلیون نفر گرسنه هستند و البته تعداد کسانی که در ناامنی غذایی به سر می‌برند بسیار بیشتر از این رقم است. این، نشان از افزایش بیش از ۲۰۰ میلیون گرسنه از سال ۲۰۱۹ تاکنون دارد که گفته می‌شود بیشترین تأثیر را از شیوع کووید ۱۹، تغییرات آب و هوایی و وقوع بلایای طبیعی گرفته است. البته این بار بحران اوکراین هم به این موضوع دامن زده چرا که این ناآرامی‌ها باعث قطع عرضه محصولات از بنادر اوکراین شده است که زمانی مقادیر عظیمی روغن آفتابگردان و غلاتی همچون گندم از آنها صادر می‌شد.

در کنار این مشکلات، حالا تحلیلگران هشدار می‌دهند که هکرها و مجرمان سایبری زیرساخت‌های کشاورزی هوشمند را نشانه گرفته‌اند و احتمال می‌رود این حمله‌های هکری، ناامنی غذایی جهان را تشدید کند. در همین راستا دولت بریتانیا و اف.بی.آی نیز هشدار داده‌اند که خطر حملات سایبری

در حال افزایش است چرا که کشاورزی هوشمند به کشاورزان این امکان را می‌دهد که از تلفن‌های هوشمند خود برای نظارت از راه دور بر محصولات و دام‌هایشان استفاده کنند و این وسیله دیجیتال به راحتی می‌تواند مورد حمله هکری قرار بگیرد.

در این مدل کشاورزی فناورانه، هوایماهای بدون سرنشین یا همان پهپادها برای بررسی زمین‌های خود و تولید داده‌های ضروری مورد استفاده قرار می‌گیرند و البته روبات‌ها، فناوری هوش مصنوعی و کنترل خودکار در تمام سطوح کشاورزی دست به دست هم داده‌اند و تولید را افزایش می‌دهند.

تازه‌ترین تحلیل منتشر شده، هشدار می‌دهد که ماشین‌آلات مزارع هوشمند و مدرن در برابر هکرها آسیب پذیر هستند و زنجیره‌های تأمین جهانی را در معرض خطر قرار می‌دهند. این تحلیل که در مجله Nature Machine Intelligence منتشر شده، هشدار می‌دهد که هکرها می‌توانند از نقص‌های سخت افزارهای کشاورزی مورد استفاده برای کاشت و برداشت محصولات سوء استفاده کنند. ماشین‌آلات مدرن مزارع هوشمند در برابر هکرها آسیب پذیر هستند و زنجیره‌های تأمین جهانی را در معرض خطر قرار می‌دهند به گونه‌ای که بیم آن می‌رود هکرها بتوانند از آسیب‌پذیری سخت‌افزارهای کشاورزی مورد استفاده برای کاشت و برداشت محصولات استفاده کنند.

از باج‌افزارها تا خاموش شدن پهپادها

این مقاله عملاً زنگ هشدار را درباره هکرها به صدا درآورده که به صورت بالقوه باعث ایجاد اختلال در مزارع کشاورزی با استفاده از هوش مصنوعی می‌شود. این هکرها می‌توانند با از بین بردن مجموعه داده‌ها یا گروگان گرفتن آنها با حملات باج‌افزاری، فعالان حوزه کشاورزی را به دردسر بیندازند.

در این مقاله عنوان شده که این حملات احتمال دارد با خاموش کردن سمپاش‌ها، پهپادهای

انتظار می‌رود ارزش بازار جهانی کشاورزی هوشمند تا سال ۲۰۲۶ به ۲۰ میلیارد دلار برسد

نامیده می‌شود از ضعف‌هایی در نرم‌افزار «جان دیر» به‌عنوان یکی از نرم‌افزارهای پرکاربرد در حوزه کشاورزی فناورانه و هوشمند پرده برداشت. وی گفت: یک آسیب‌پذیری برای دسترسی به اطلاعات شرکت و داده‌های ماشینی از طریق وبسایت‌ها و برنامه‌های این شرکت پیدا کرده است که هکرها می‌توانند از این وضعیت، بیشترین بهره‌رابرند.

SickCodes همچنین آسیب‌پذیری‌هایی را در سیستم‌های مورد استفاده توسط CNH Industrial که ماشین‌آلات کشاورزی هلند را تولید می‌کند یافته و هشدار داده است که احتمال می‌رود یک هکر پیشرفته، آسیب‌پذیری‌های حیاتی را پیدا کند و زنجیره‌های تأمین مواد غذایی آسیب‌پذیر را مختل کند. وی یادآور شد: اکنون زمان، موضوع مهمی است و نباید در شرایطی که جهان با ناامنی غذایی مواجه است، به هکرها اجازه داد تا این زنجیره را تخریب کنند. تصور کنید که نرم‌افزار کشاورزی دقیق، توسط یک هکر از کار بیفتد. در این صورت در حالی که کشاورز تصور می‌کند در حال نظارت بر تولیدات خود است، همه این محصولات از بین بروند، بجز فاجعه چه چیزی می‌توان آن را نامید.

البته این غول‌های کشاورزی نسبت به این گزارش بی‌تفاوت نماندند و به‌عنوان مثال «جان دیر» در پاسخ گفت: گزارش اخیر این هکر کلاه سفید و نیز مقاله دانشگاه کمبریج را مشاهده کردیم که این گزارش حاکی از آن است که سمپاش‌های خودکار محصولات زراعی، پهپادها و ماشین‌های برداشت روباتیک ممکن است هک شوند. بنابراین در تلاشیم تا نقاط ضعف نرم‌افزارهای خود را برطرف کنیم چراکه حفاظت از مشتریان، ماشین‌آلات و داده‌های آنها در اولویت مقرر دارد.

جیمز جانسون، مدیر ارشد امنیت اطلاعات جهانی «جان دیر» نیز گفت: ما با هک‌های کلاه سفید همکاری داریم و باید بگویم مواردی که تاکنون توسط Sick Codes پیدا شده، خطری برای مشتریان یا ماشین‌آلات کشاورزی آنها نبوده است هرچند می‌دانیم که هیچ شرکتی از جمله «جان دیر» در برابر آسیب‌پذیری‌ها مصون نیست. ما متعهد هستیم و به‌طور خستگی‌ناپذیر برای محافظت از مشتریان خود و نقشی که آنها در زنجیره تأمین غذای جهانی ایفا می‌کنند، تلاش می‌کنیم.

خودران و ماشین‌های برداشت روباتیک انجام شود. این گزارش، موضوع را از بعد دیگری نیز مورد بررسی قرار داده و یادآور شده است یک سیستم هوش مصنوعی که فقط برای ارائه بهترین عملکرد محصول در کوتاه مدت برنامه‌ریزی شده ممکن است عواقب زیست محیطی را نادیده بگیرد و در درازمدت منجر به استفاده بیش از حد کودها و فرسایش خاک شود؛ رویکردی که می‌تواند اکوسیستم‌ها را مسموم یا خاک و آبرها را آلوده کند.

در این سناریو اختیارات کشت، کوددهی، نظارت و برداشت این مزرعه به هوش مصنوعی واگذار و تصور شده است که یک هکر همه چیز را به هم می‌ریزد.

شناسایی آسیب‌پذیری‌ها توسط هک‌های کلاه سفید

نگرانی‌ها درباره فعالیت هکرها در حوزه کشاورزی هوشمند وقتی جدی‌تر شد که یک هکر کلاه سفید که با نام Sick Codes

تأثیر کاهش تولید و صادرات محصولات کشاورزی بر زندگی جهانیان

۱۸ درصد است.

این اعداد و ارقام بخوبی نشان دهنده میزان اثر گذاری این دو کشور در بازار جهانی محصولات کشاورزی و غذاست. درگیری نظامی میان این دو کشور ضمن اینکه موجب کاهش صادرات این محصولات شده، بلکه به علت اعمال تحریم از سوی کشورهای اروپایی و امریکا بر روسیه فشار بیشتری بر بازار جهانی وارد کرده است.

نخستین تأثیر جنگ روسیه و اوکراین افزایش شدید قیمت محصولات غذایی در جهان است که محصولاتی مانند گندم، جو، ذرت و روغن آفتابگردان را شامل می شود. اما این تأثیر تنها به بازار این محصولات محدود نشده، چرا که در لایه دوم آثاری که به دنبال دارد، تولید گوشت قرمز و سفیدرانیز تحت تأثیر خود قرار داده است. با توجه به اینکه بخش عمده از غذای دام و طیور از محصولات کشاورزی تأمین می شود، محدودیت و افزایش شدید قیمت این محصولات به بالا رفتن قیمت تمام شده گوشت در جهان منجر شده است. از سوی دیگر سهم قابل توجه روسیه و اوکراین در تولید و صادرات کودهای کشاورزی، آینده امنیت غذایی جهان را تحت تأثیر قرار داده است. در واقع در کنار تأثیری که کاهش صادرات محصولات اساسی روسیه و اوکراین بر بازارهای جهانی داشته، افزایش قیمت تمام شده و همچنین محدودیت در تأمین کودهای کشاورزی تولید این محصولات در سایر کشورهای رانیز تحت الشعاع قرار داده است، به طوری که به دلیل شوک های قیمتی، سایر کشورهای تولیدکننده محصولات اساسی و غذایی نیز برای جلوگیری از رشد قیمت در داخل اقدام به محدودیت یا توقف صادرات خود کرده اند.

صادرات متوقف شد

با گسترش بحران ایجاد شده در بازارهای جهانی، بر تعداد کشورهایی که صادرات محصولات اساسی خود را محدود یا متوقف می کنند، افزوده شده است. علاوه بر روسیه و اوکراین که به دلیل درگیری نظامی این کار را انجام داده اند، کشورهای دیگر مانند اندونزی، آرژانتین، قزاقستان و... نیز این سیاست را در پیش گرفته اند. در همین راستا، قزاقستان هم به صورت مقطعی صادرات گندم و آرد خود را متوقف کرد. همچنین اندونزی به عنوان یکی از صادرکنندگان بزرگ روغن های گیاهی در جهان، صادرات این محصولات را به نصف کاهش داد. اکنون دامنه این سیاست به سایر محصولات غذایی نیز تسری پیدا کرده به طوری که تولیدکنندگان بزرگ گوشت قرمز در جهان نیز صادرات خود را محدود کردند که مهم ترین آنها آرژانتین است که صادرات خود را متوقف کرده است.

کمبود جهانی کودهای شیمیایی

همان گونه که اشاره شد، کاهش یا توقف صادرات محصولات کشاورزی تنها مسأله ای نیست که مردم دنیا باید نگران آن باشند، چرا که از ناحیه افت شدید دسترسی کشاورزان به کودهای کشاورزی نگرانی جدی تری به وجود آمده که امنیت غذایی دنیا در آینده را نیز به

با آغاز جنگ روسیه و اوکراین، در ابتدا تصور اینکه این درگیری نظامی تا این اندازه بر زندگی مردم جهان تأثیر گذار باشد، ممکن نبود، اما تنها با گذشت چندین روز بتدریج آثار آن نمایان شد.

با توجه به سهم و نقش این دو کشور در تولید و صادرات بسیاری از محصولات اساسی بخصوص کشاورزی، تمام بازارهای جهانی تحت تأثیر قرار گرفتند به طوری که صاحب نظران آن را با بحران سال ۲۰۰۸ میلادی مقایسه می کنند. بر همین اساس، تصمیمات دولت سیزدهم برای اصلاح سیاست ارزی ترجیحی که به صورت مستقیم با اقلام غذایی و اساسی در ارتباط است، می تواند تا حدود زیادی سدی در برابر ضربه های بازار جهانی به بازار داخلی ایران شود. در واقع رشد شدید قیمت محصولات کشاورزی و دشواری در تأمین آنها در صورت ادامه سیاست ارزی ترجیحی، برای سال جاری بخش عمده ای از منابع ارزی کشور را می بلعید.

دامنه آثار یک جنگ بر سفره مردم جهان روسیه و اوکراین ۵۶ درصد از تولید و ۶۴ درصد از صادرات روغن آفتابگردان جهان را در اختیار دارند. در خصوص گندم نیز ۱۹ درصد از گندم جهان در این دو کشور تولید و ۲۳ درصد از صادرات این محصول اساسی نیز از سوی این دو کشور انجام می شود. در محصول جو هم سهم تولید روسیه و اوکراین از تولید جهانی به ۱۳ درصد و سهم آنها در صادرات این محصول به ۱۹ درصد می رسد. همچنین در حالی که ۴،۴ درصد از ذرت دامی در روسیه و اوکراین تولید می شود، سهم آنها در صادرات این محصول

در کاهش تولید محصولات مهمی نظیر گندم هستیم و خود عامل تازه‌ای برای افزایش مجدد قیمت‌ها در بازار جهانی است. برای مثال هند به‌عنوان یکی از بزرگترین تولیدکننده‌های گندم به دلیل کمبود کود شیمیایی سطح زیر کشت خود را کاهش داده و تولید بیش از ۱۱۱ میلیون تنی آن به زیر ۱۰۰ میلیون تن می‌رسد.

تونی بیل رئیس یک شرکت بزرگ تولیدکننده کود شیمیایی در جهان گفت بزرگترین نگرانی من این است که در نتیجه کاهش مصرف کودهای شیمیایی با کمبود شدید مواد غذایی در برخی مناطق جهان مواجه شویم. در فیلیپین هر کیسه کود شیمیایی حدود ۵۷ دلار قیمت دارد که این رقم نسبت به سال گذشته در همین زمان ۳ برابر شده است. انتظار می‌رود که تولید محصولات کشاورزی در فیلیپین طی سال جاری بیش از ۱۰ درصد کاهش پیدا کند. مؤسسه تحقیقات بین‌المللی برنج پیش‌بینی کرده تولید جهانی این محصول در سال زراعی جاری ۱۰ درصد کاهش پیدا کند یعنی ۳۶ میلیون تن کمتر از سال قبل.

جهش قیمت‌ها

بر اساس گزارش چشم‌انداز تأمین گندم بانک جهانی اوکراین در تولید محصول‌های کشاورزی در دنیا نقش مهمی دارد. این کشور هم به دلیل جنگ توان تولیدش و هم به دلیل محدودیت‌های بندری توان صادراتش را از دست داده است. در این شرایط پیش‌بینی می‌شود در انتهای امسال قیمت گندم که یکی از محصول‌های کشاورزی مهم صادراتی اوکراین است بالغ بر ۴۰ درصد رشد کند و قیمت روغن آفتابگردان هم با افزایش ۲۷ درصدی همراه باشد. بسته شدن بنادر اصلی صادرات گندم و ذرت در اوکراین به دلیل جنگ باعث افزایش ۱۷ درصدی قیمت غلات در ماه گذشته شده و صادرات روسیه نیز به دلیل مشکلات مالی و کشتیرانی کند شده است. قیمت جهانی گندم در ماه مارس ۱۹.۷ درصد نسبت به ماه گذشته افزایش یافته، در حالی که قیمت ذرت ۱۹.۱ درصد نسبت به ماه قبل افزایش داشت. پیش‌بینی می‌شود قیمت گندم در مقایسه با سال گذشته ۴۲.۷ درصد افزایش یابد و به رکوردهای جدیدی از نظر دلار برسد. طبق ارزیابی‌ها، قیمت جو ۳۳.۳ درصد، سویا ۲۰ درصد، روغن ۲۹.۸ درصد و مرغ ۴۱.۸ درصد در بازارهای جهانی افزایش خواهد یافت.

خطر می‌اندازد. تمام کشاورزان جهان برای تولید محصولات به کود نیاز دارند که جنگ روسیه و اوکراین روند توزیع آن را دگرگون کرده است.

مشکلات زنجیره عرضه و درگیری بین روسیه و اوکراین صادرات کودهای کشاورزی روسیه و بلاروس از طریق دریای سیاه را مختل کرده و کشاورزان را به دردسر انداخته است.

روسیه یکی از بزرگترین صادرکنندگان کودهای کشاورزی در دنیا است. طبق گزارش سازمان کشاورزی و غذای ملل متحد، روسیه در سال ۲۰۲۱ صادرکننده برتر کودهای نیتروژنی و دومین عرضه‌کننده بزرگ کودهای پتاس و فسفر در جهان بود.

اختلال در عرضه کودهای کشاورزی روسیه، قیمت آن را بالا برده است. به علاوه، بسیاری از کودهای نیتروژنی از گاز طبیعی به دست می‌آیند و با توجه به شرایط اوکراین و روسیه و اختلال در بازار صادرات گاز، عرضه این کودها هم با کمبود مواجه شده و قیمت آنها ۳۰ تا ۷۰ درصد با توجه به نوعشان بالا رفته است. بنابراین بسیاری از کشاورزان از کود دامی به جای کود شیمیایی استفاده می‌کنند. کمبود جهانی کودهای شیمیایی کشاورزان محلی در ایالت ویسکانسین آمریکا را تحت تأثیر قرار داده است.

بر همین اساس، شاهد تأثیر این معضل

کشت قراردادی در مرحله دست گرمی

تقریباً هر ساله شاهد دور ریختن بعضی محصولات باغی و زراعی توسط تولیدکنندگان محصولات کشاورزی به رغم زحمت و صف نشدنی کشاورزان هستیم که به دلایل مختلف از جمله اشباع بازار رخ می دهد؛ این موضوع به روشنی نیاز مبرم کشاورزی به تدوین الگوی جامع برای کشت محصولات را فریاد می کند؛ نظر به بحران آبی که استان در سال های اخیر گرفتار آن است؛ اهمیت بهره گیری از الگوی کشت را به نقطه اوج خود می رساند و این پیام را می رساند که گویی خودمان به دست خودمان، تیشه بر ریشه اقلیم چندین هزار ساله استان می زنیم. در این بین یکی از راه هایی که می تواند ما را به سمت تدوین الگوی کشت جامع در کشور سوق دهد؛ استفاده از سیاست کشت قراردادی است. این کشت، طبق تعریفی که سازمان جهانی غذا و کشاورزی (FAO) ارائه کرده به این شکل است: «کشاورزی قراردادی، یک نوع سیستم تولید در کشاورزی است که مطابق توافقی بین خریدار و کشاورز انجام می شود و در قرارداد شرایط تولید و بازاریابی محصول ذکر می شود.»

در استان خراسان رضوی سال ۱۴۰۰ فقط حدود ۱۶ هزار و ۲۰۰ هکتار از اراضی کشاورزی تحت کشت قراردادی بود. با توجه به حدود یک میلیون هکتار سطح زیر کشت در استان، این میزان در صد بسیار ناچیزی را تشکیل می دهد و البته ایراد دیگر این است که عمده این کشت ها، درباره محصولات نظیر گندم است که تحت خرید تضمینی قرار دارند. دیگر موضوع قابل تامل در کشت قراردادی، ورود دولت به عنوان خریدار در این فرایند است که می تواند مشکلات عدیده ای را که مسبوق به سابقه هم هست ایجاد کند. از جمله آن، تغییر ماهیت کشت قراردادی و شکل گیری کشت دستوری است. باید ببینیم دولت می تواند این تعادل را به عنوان حلقه واسط بین خریدار و فروشنده نگه دارد یا خیر.

بهترین نقش دولت نظارت است

«فارسی» رئیس خانه کشاورز استان خراسان رضوی درباره کشت قراردادی در گفت و گو با خراسان رضوی ضمن اشاره به این نکته که کشت قراردادی به نفع کشاورزانی است که وضعیت مالی خوبی ندارند، گفت: از سال ها پیش دو محصول چغندر و گندم تحت پوشش کشت های قراردادی هستند. درباره چغندر باید گفت به دلیل مشکلات مالی کشاورزان و البته توان بالای کارخانجات قند و شکر و همچنین نفوذ بالا در شورای قیمت گذاری قند و شکر، این محصول وارد کشت های قراردادی شد؛ البته باید اضافه کرد که کشاورزانی که مشکل مالی ندارند از کشت های قراردادی خارج و محصولات خود را به هر کارخانه ای که

قیمت بالاتری بدهد عرضه می کنند. درباره گندم و جو هم وزارت کشاورزی زمین هایی که کیفیت بهتری داشتند انتخاب و با آن ها برای کشت قرارداد منعقد و طبق قرارداد به تعهدات عمل می کرد. فارسی درباره نقش دولت در کشت قراردادی افزود: بهترین کار دولت آن است که نقش نظارتی و حکومتی خود را حفظ کند چرا که هر گونه دخالت موجب بروز نابسامانی در وضعیت می شود که الان شاهدش هستیم.

ثبات اقتصادی شرط تدوین الگوی کشت

او درباره تدوین و عملیاتی کردن الگوی کشت توضیح داد: تازمانی که وضعیت اقتصادی به ثبات نرسد این کار عملی نیست چرا که هر سال یک محصولی گران می شود سال بعد کشاورزان به سمت کشت آن محصول می روند.

رئیس خانه کشاورز استان در پایان بیان کرد: یکی از معضلات درباره الگوی کشت کشاورزان خرد هستند که ۸۰ درصد کشاورزان کشور را تشکیل می دهند بنابراین برنامه ریزی در این باره بسیار سخت می شود.

مزیت های کشت قراردادی

عیدی زاده نایب رئیس کمیسیون کشاورزی اتاق صنایع، معادن و کشاورزی استان نیز

در گفت و گو با خراسان رضوی، درباره مزایای کشت قراردادی اظهار کرد: فراهم شدن قیمت و بازار تضمینی برای محصولات تولیدی، معرفی فناوری جدید، نظارت بر محصولات و استفاده از مشاوره رایگان فنی در مزرعه و تأمین نهاده‌هایی مانند: بذر و کود و سم و خدمات آموزشی رایگان، امکان دسترسی به اعتبارات به اشکال مختلف، استفاده از کشاورزی قراردادی به عنوان وثیقه، تسهیم ریسک و محافظت در برابر تغییرات قیمت بازار، توسعه تجاری شدن کشاورزان کوچک مقیاس، کاهش هزینه‌های مبادله برای کشاورز، ثبات درآمدی کشاورزان و افزایش مهارت‌های مدیریتی و فنی کشاورزان از جمله مزایای این طرح به حساب می‌آید.

تورم یک مانع مهم

عیدی زاده ضمن اشاره به این نکته که موضوع خرده مالکی در اراضی کشاورزی یکی از دلایل مهم در عدم موفقیت در کشت قراردادی است؛ افزود: با توجه به تورم موجود در کشور امکان تعیین رقم دقیق محصول در سال آینده وجود ندارد و وقتی قرارداد به نحوی تنظیم شود که قیمت‌ها در آن به صورت قطعی تعیین شده باشد امکان دارد به دلایل تغییر وضعیت، قیمت‌های تولید یک باره افزایش یابد و در این شرایط است که هزینه تولید برای کشاورز افزایش پیدا می‌کند و سود چندانی عاید کشاورز نمی‌شود و حتی ممکن هست متضرر هم شود.

تشکل‌ها محوری‌ترین رکن در کشت قراردادی

او درباره نقش دولت در موضوع کشت قراردادی بیان کرد: در کشاورزی قراردادی محوری‌ترین موضوع خود مردم و تشکل‌های بخش خصوصی هستند که باید حمایت شوند تا کشاورزی قراردادی توسعه یابد. نایب رئیس اتاق صنایع و معادن استان تاکید کرد: حضور دولت در قالب حکمرانی خوب به عنوان نفر سوم برای آماده‌سازی بسترهای قانونی و حقوقی، شفاف‌سازی، ایجاد رقابت و حذف

رانت و فساد، تدوین بسته حمایتی، نظام پایش نظارت، کنترل و ارزیابی برای شکل‌گیری و پایداری قراردادهای کشاورزی ضروری است. غلام حسین ساریان سرپرست معاونت بهبود تولیدات گیاهی اداره کل جهاد کشاورزی استان در گفت‌وگو با خراسان رضوی ضمن اشاره به این که در استان حدود ۱۶ هزار و ۲۰۰ هکتار از اراضی تحت کشت قراردادی است، افزود: در کل دنیا ۴۰ درصد از اراضی کشاورزی به صورت کشت قراردادی تولید می‌شود و در کشور ما محصولی که مسبقاً به سابقه طولانی در این نوع کشت است؛ چغندر قند بوده که البته متأسفانه از سال ۹۸ اراضی تحت کشت قراردادی چغندر قند به دلیل وجود دلال‌ها دچار بی‌نظمی و رو به کاهش است. در صورتی که در استان میزان کشت چغندر به صورت آزاد در سال ۹۸ حدود ۱۵۰۰ هکتار بوده، سال ۹۹ به ۳۵۰۰ هکتار و متأسفانه سال گذشته به ۵۵۰۰ هکتار از مجموع ۱۵ هزار هکتار سطح زیر کشت در استان رسید.

درباره زعفران هیچ کاری انجام نشده است

ساریان با بیان این که در استان دولت وظیفه خرید گندم اراضی را که تحت کشت قراردادی هستند به بخش تعاون روستایی واگذار کرده است، گفت: چون تورم در کشور حاکم شده ما باید از تولیدکنندگان حمایت کنیم و رسالت اصلی کشت قراردادی، افزایش بهره‌وری و همچنین حمایت از کشاورزان است. او در پاسخ به این سوال که آیا محصولات باغی هم مشمول کشت قراردادی می‌شوند گفت: فعلاً اولویت محصولاتی است که سفره مردم است و نگاه دولت به محصولات اساسی است. ساریان درباره کشت قراردادی زعفران توضیح داد: تا الان متأسفانه هیچ کاری انجام نشده است. او ادامه داد: مادر باره کلزا، گندم، همچنین پنبه و چغندر کارهایی انجام داده‌ایم اما به هر حال اول کاریم و هنوز به صورت دست‌گرمی وارد این طرح شده‌ایم تا برای توسعه این طرح آماده شویم.

اولویت با کالاهای اساسی است

ساریان در پاسخ به این که آیا بهتر نیست به جای گندم که مشمول خرید تضمینی است روی محصولات دیگر مثل زعفران تمرکز کرد، گفت: از دیدگاه من و شما و زعفران کار حرف درستی است اما از نگاه دولت که ابتدا باید سفره مردم را تأمین کند نگاه دیگری است. وی در ادامه ضمن اشاره به این مطلب که در گذشته فلسفه وجودی تعاونی‌های روستایی موضوع حمایت از تولیدکنندگان بود، اظهار کرد: در تهران تفاهم‌نامه‌هایی برای همکاری بیشتر با تعاونی‌های روستایی و شرکت خدمات بازرگانی ایران امضا شده است.

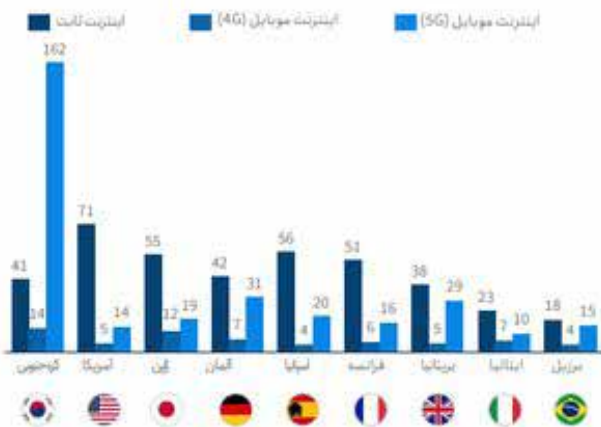
آخرین آمارها از نرخ جهانی نفوذ اینترنت

اینترنت در اختیار دارد که این دسترسی می تواند به صورت ثابت یا موبایل باشد. البته در برخی مناطق دنیا به ویژه در مناطق پایین صحرای آفریقا سطح دسترسی کماکان پایین است و حتی در کشورهای با نرخ نفوذ بالا نیز کیفیت دسترسی از منظر میزان تاخیر، میزان پهنای باند و پایداری ارتباطی در مناطق مختلف، متفاوت گزارش شده است.

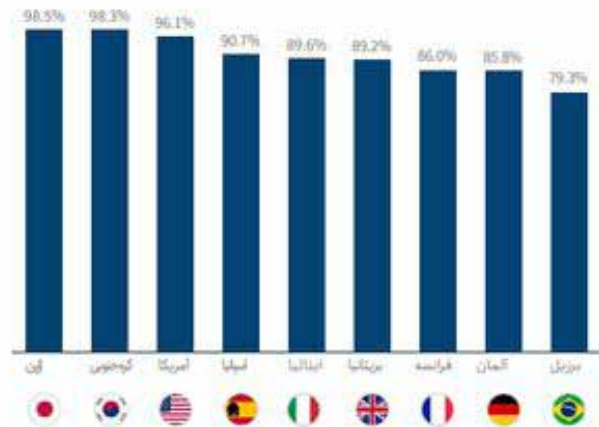
گزارش ها نشان می دهد که در قاره آسیا به ازای هر ۱۰۰ نفر ۹۲ ارتباط از طریق موبایل و ۱۶ ارتباط از طریق ثابت صورت می گیرد و تا پنج سال آینده این رقم به ۱۲۱ درصد برای موبایل و ۱۸ درصد برای ارتباطات ثابت خواهد بود. این در حالی است که وضعیت تعداد ارتباطات موبایل در اروپا ۹۸ درصد، در آمریکا ۱۲۸ درصد، در آفریقا ۴۹ درصد و در اقیانوسیه ۱۱۲ درصد گزارش شده و متوسط تعداد ارتباطات موبایل به ازای هر ۱۰۰ نفر در جهان ۹۱ است. پیش بینی می شود این رقم در جهان تا سال ۲۰۲۶ به ۱۱۳ درصد در موبایل و به ۱۸ درصد در ارتباطات ثابت برسد. این گزارش نشان می دهد که مردم در دنیا به طور میانگین بیش از یک نقطه دسترسی به اینترنت دارند که بیشتر این نقاط دسترسی از نوع موبایل هستند. فروش تلفن های همراه که به دلیل پاندمی کرونا افت کرده بود به سرعت بهبود یافته است، اما اشباع بازار، مانعی در مقابل رشد بیشتر فروش به وجود آورده است. تنوع در سرعت دسترسی به اینترنت باعث ایجاد تجربه های متفاوت کاربری در کشورها و نواحی مختلف درون هر کشور شده است و بسیاری از خانوارها به ویژه در آفریقا هنوز سرعت اینترنت بسیار پایینی دارند. برای مثال سرعت متوسط اینترنت ثابت در کره جنوبی ۴۱ مگابیت و در آمریکا ۷۱ مگابیت است و این در حالی است که

وضعیت نرخ جهانی نفوذ اینترنت نشان می دهد که مردم دنیا به طور میانگین بیش از یک نقطه دسترسی به اینترنت دارند و تا سال ۲۰۳۰، تقریباً از هر چهار نفر در سطح دنیا، سه نفر کاربر اینترنت خواهند بود. قطب نمای اقتصاد دیجیتال که مربوط به سال ۲۰۲۱ می شود و توسط ستاد توسعه فناوری های اقتصاد دیجیتال و هوشمندسازی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری منتشر شده است، نشان می دهد که مردم در دنیا به طور میانگین بیش از یک نقطه دسترسی به اینترنت دارند که بیشتر این نقاط دسترسی، از نوع موبایل هستند. طبق این گزارش که زیرساخت دیجیتال را «موتور محرک همه چیز» عنوان کرده، حضور اینترنت در همه جا فراگیر شده است و به میانگین، هر نفر در دنیا در حال حاضر بیش از یک نقطه دسترسی به

سرعت متوسط اینترنت به mbit/s

سهم مدت زمان دسترسی به اینترنت 4G

تعداد ارتباطات ثابت و موبایل به ازای هر ۱۰۰ نفر

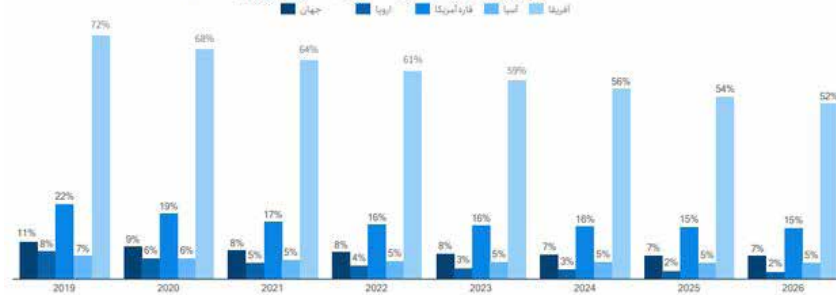

نرخ نفوذ و میزان فروش جهانی دستگاه‌های تلفن همراه

Sources: Statista Consumer Market Outlook, as of September 2021

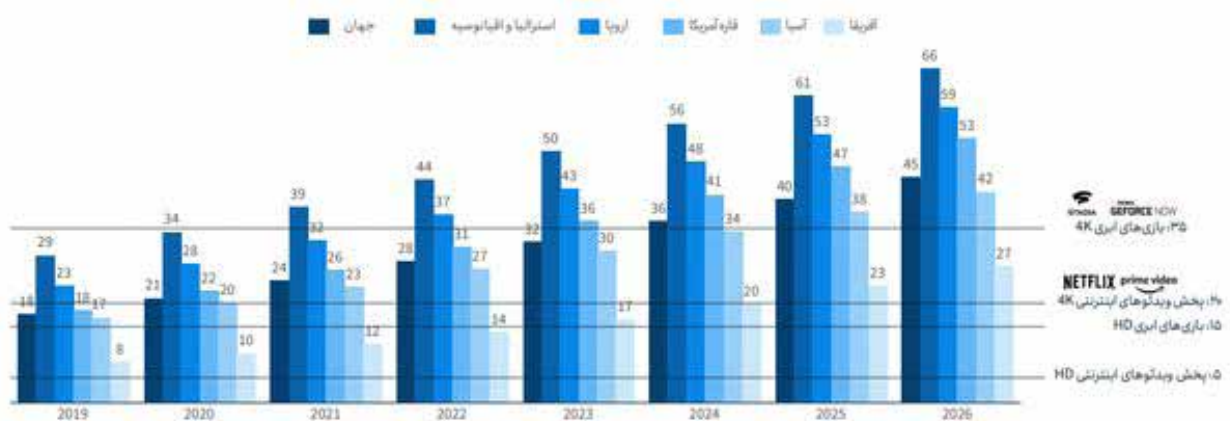
سهم جهانی اینترنت با سرعت دانلود معادل کمتر از 10 mbit/s

هر دو مشکل را دارند، بافت روبرو شده است.

با این وجود هفتم اکنون نرخ جهانی نفوذ اینترنت موبایل ۵۹ درصد (آنلاین) و ۴۱ درصد (آفلاین) و نرخ نفوذ اینترنت ثابت ۶۱ درصد آنلاین و ۳۹ درصد آفلاین اعلام شده است. این در حالی است که پیش‌بینی شده تا سال ۲۰۳۰ نرخ جهانی نفوذ اینترنت به ۷۶ درصد در موبایل و ۷۷ درصد در اینترنت ثابت می‌رسد. بیشترین رشد مورد انتظار به واسطه افزایش نرخ نفوذ در حوزه‌های خدمات دیجیتال در بازارهای شناخته‌شده اتفاق خواهد افتاد. پاندمی کرونا با گسترش استفاده از محصولات دیجیتال در میان مصرف‌کنندگان در این مسیر به مانند یک

میانگین سرعت دانلود اینترنت در سطح جهان به mbit/s

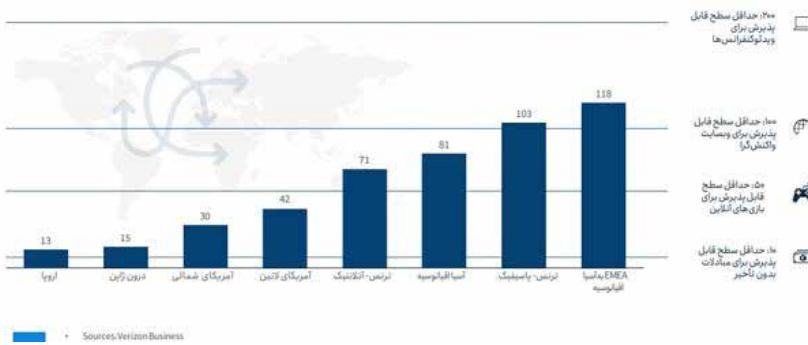
۳۵ بازی‌های 4K
NETFLIX prime video
۱۹ پخش ویدئوهای اینترنتی 4K
۱۵ بازی‌های 4K
۵ پخش ویدئوهای اینترنتی HD

متوسط سرعت در برزیل ۱۸ مگابیت اعلام شده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که اگر میانگین سرعت دانلود برای هر ارتباط اینترنتی در سطحی معادل ۲۴ مگابیت باقی بماند، می‌تواند پاسخگویی پخش ویدئوهای اینترنتی با کیفیت ۴ تا ۵ FHD باشد. قاره آفریقا از سهم جهانی «سرعت دانلود کمتر از ۱۰ مگابیت بر ثانیه»، در رتبه اول قرار دارد. گفته شده است که تنها ۵ درصد قاره آسیا به اینترنت با دانلود کمتر از ۱۰ مگابیت دسترسی دارند. در این گزارش میزان تاخیر در شبکه یکی از مشکلات انتقال داده میان قاره‌های مختلف عنوان شده است. این گزارش نشان می‌دهد که رشد تعداد کاربران در جهان دچار رکود شده است اما به کارگیری فناوری‌های دیجیتال رشد فزاینده‌ای به همراه داشته است. با این حال پیش‌بینی می‌شود که تا سال ۲۰۳۰، تقریباً از هر چهار نفر در سطح دنیا، سه نفر کاربر اینترنت باشند. این میزان در حال حاضر از هر ۵ نفر، سه نفر اعلام شده است. آمارها نشان می‌دهد که میانگین جهانی سرعت دانلود اینترنت ۲۴ مگابیت است که این رقم در آسیا ۲۳ مگابیت و در آفریقا ۱۲ مگابیت اعلام شده است. در همین حال میانگین سرعت اینترنت در قاره آمریکا ۲۶ مگ و در اروپا ۳۲ مگ است. با این وجود پیش‌بینی می‌شود که میانگین جهانی سرعت دانلود اینترنت در سال ۲۰۲۶ به ۴۵ مگ برسد و این رقم در آسیا به ۴۲ مگابیت خواهد رسید. البته سرعت این رشد به واسطه افرادی که در نقاط دورافتاده دنیا زندگی می‌کنند یا به واسطه مسائل اقتصادی قادر به دسترسی نیستند و یا

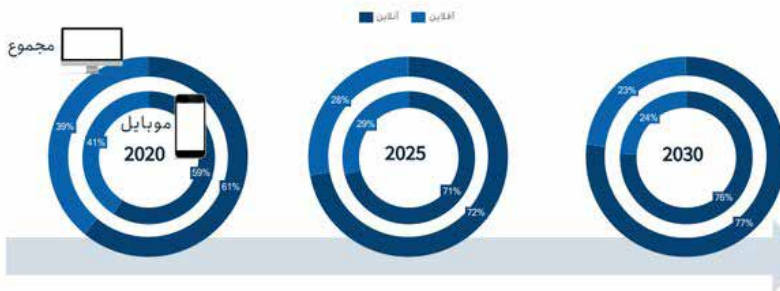

میزان تأخیر ترافیک IP ارائه شده توسط Verizon Business به میلی ثانیه در H1 در سال ۲۰۲۱

کاتالیزور عمل کرده است. اگر چه میزان رشد تعداد کاربران با افول روبه‌رو شده است اما پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که تا سال ۲۰۳۰، هند بیشترین تعداد کاربران جدید اینترنت را به دنیا خواهد افزود. از سوی دیگر با وجود کاهش سرعت رشد تعداد کاربران، پیش‌بینی می‌شود که کاربران جدید تا سال ۲۰۳۰ در مجموع رقمی حدود چهار تریلیون دلار برای فعالیت‌های آنلاین خرج خواهند کرد. این آمار بیانگر آن است که بین سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۳۰، کاربران جدید اینترنت سالانه رقمی در حدود ۴۰۰ میلیون دلار برای فعالیت‌های آنلاین صرف می‌کنند و دو کشور هند و چین بیشترین تعداد فعالیت‌های آنلاین را خواهند داشت. این میزان هزینه‌کرد از سوی کاربران جدید سرازیر خواهد شد و به شکلی فزاینده روی تمامی خدمات دیجیتال صرف خواهد شد.

نرخ جهانی نفوذ اینترنت

مجموع هزینه بر روی فعالیت‌های آنلاین در سطح جهان توسط کاربران جدید به میلیارد دلار

۴ میلیارد دلار
از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۳۰
این میزان هزینه‌کرد جدید از سوی کاربران جدید سرازیر خواهد شد و به شکلی فزاینده بر روی تمامی خدمات دیجیتال صرف خواهد شد.

Sources: Statista based on national and international statistical offices

تعداد کاربرانی که پیش‌بینی می‌شود در بین سال‌های ۲۰۲۱-۲۰۳۰ به کاربران فعلی افزوده شوند:
هند: ۵۹۳
آفریقا: ۳۹۳
چین: ۲۸
سایر مناطق: ۲۱۸
آسیا: ۱۹۹

Sources: Statista based on ITU, national and international statistical offices, trade associations

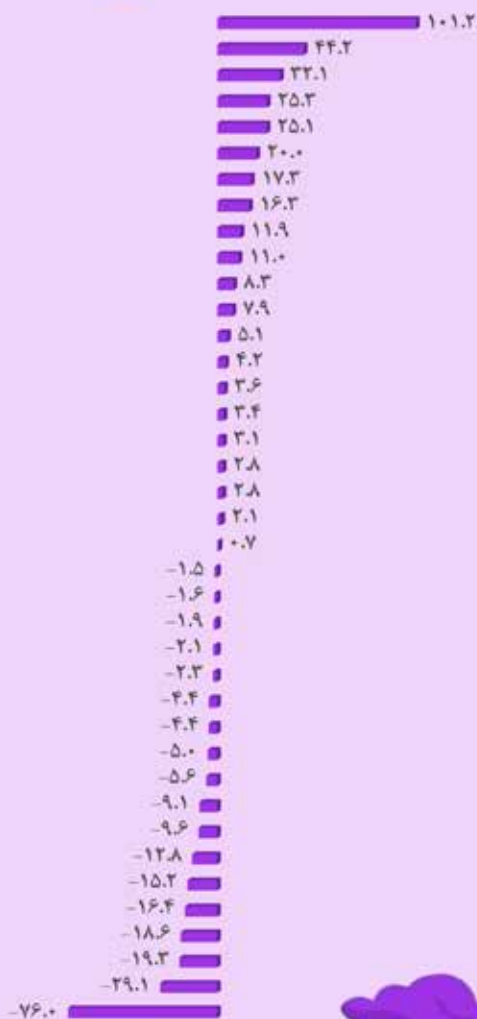

تولیدات صنعتی و معدنی در سال ۱۴۰۰

در این اینفوگرافیک به بررسی میزان تولید کالاهای منتخب صنعتی و معدنی در سال ۱۴۰۰ و رشد آنها در مقایسه با سال ۱۳۹۹ پرداخته شده است. در سال ۱۴۰۰، میانگین ساده رشد تولیدات ۳۹ کالای منتخب صنعتی و معدنی در مقایسه با مدت مشابه سال قبل حدود ۲٫۹ درصد است. در این مدت تعداد ۲۱ کالا با افزایش تولید بین ۰٫۷ تا ۱۰۱ درصد و تعداد ۱۸ کالا هم با کاهش تولید با نرخ بین منفی ۱٫۵ درصد تا منفی ۷۶ درصد همراه بوده اند.

تولیدات صنعتی و معدنی در سال ۱۴۰۰

درصد تغییر تولید در مقایسه با مدت مشابه سال قبل

میزان تولید کالاهای صنعتی و معدنی منتخب در سال ۱۴۰۰ (ارقام واقعی بر مبنای لگاریتمی)

مهسا رجیبی نژاد
خرداد ۱۴۰۱
منبع داده‌ها: وزارت صمت

عقب نشینی بی محل ها

از ۴۷۱ هزار فقره چک به ارزشی حدود ۲۰۷ هزار میلیارد ریال برگشت داده شده است که نسبت به ماه قبل از نظر تعداد و مبلغ به ترتیب ۲۴,۲ و ۳۷,۶ درصد کاهش نشان می دهد. در این ماه از کل تعداد و مبلغ چک های مبادله شده به ترتیب ۹,۱ و ۱۱,۲ درصد برگشت داده شده است. درصد تعداد و مبلغ چک های برگشت داده شده در اسفند ماه سال گذشته به ترتیب معادل ۸,۹ و ۱۱ درصد و در فروردین سال گذشته به ترتیب برابر ۸,۲ و ۱۰,۷ درصد بوده است.

استان های رکورد دار در چک های برگشتی

بر پایه این گزارش، در فروردین امسال در استان تهران بیش از ۱۳۱ هزار فقره چک به ارزشی حدود ۸۷ هزار میلیارد ریال برگشت داده شد که از نظر تعداد ۸,۴ درصد و از نظر ارزش ۹,۷

آمار چک های برگشتی یکی از شاخص هایی است که می توان با آن به صورت ضمنی اعتماد فعالان اقتصادی به بازار را اندازه گیری کرد. علاوه بر این، زمانی که چک های برگشتی کاهش می یابد نشان دهنده بهبود نسبی وضعیت اقتصادی است. در همین خصوص تازه ترین گزارش بانک مرکزی از چک های مبادله ای کشور در فروردین ماه امسال نشان دهنده بهبود قابل توجه چک های برگشتی است، بهبودی که به اعتقاد کارشناسان اجرای قانون چک یکی از مهم ترین دلایل است چرا که باعث شده تا ضمانت اجرا به این اوراق بهادار باز گردد.

بر اساس اعلام بانک مرکزی، آمار چک های مبادله شده در فروردین ماه امسال از کاهش ۳۹ و ۴۶,۵ درصدی تعداد و ارزش چک های برگشتی به مبادله شده نسبت به قبل از اجرای قانون جدید چک حکایت دارد. در این ماه در مجموع ۵,۲ میلیون فقره چک به ارزش ۱۸۳۸ هزار میلیارد تومان مبادله شده است.

مطابق با آمار این گزارش، در این ماه تنها ۴۷۱ هزار فقره چک به ارزش ۲۰,۷ هزار میلیارد تومان برگشت خورده است. از این رو نسبت تعداد و ارزش چک های برگشتی به مبادله شده در فروردین ماه سال ۱۴۰۱ به ترتیب برابر با ۹,۱ و ۱۱,۳ درصد بوده است. در فروردین ماه امسال، در کل کشور بیش

اشاره شده مشاهده می شود که نسبت تعداد و ارزش چک های برگشتی به مبادله شده به ترتیب با کاهش ۳۹ و ۴۶.۵ درصدی همراه بوده که نشان از افزایش اعتبار معاملات انجام شده به وسیله چک دارد.

کاهش مستمر چک های برگشتی با مسدودی بخشی از حساب بد حسابان

به اعتقاد کارشناسان و همچنین مسئولان بانک مرکزی، اجرای قانون جدید چک به میزان قابل توجهی موجب کاهش چک های برگشتی می شود که در ابتدای اجرای این قانون شاهد آثار آن هستیم. بر همین اساس در آینده و با تکمیل اجرائیات این قانون تأثیر بیشتری در این بخش خواهد داشت.

کارشناسان معتقدند، افزایش اطمینان در معاملات با چک و وضع قوانینی به منظور جلوگیری از صدور چک توسط افراد بد حساب از جمله امتیازات قانون جدید چک است که موجب کاهش چک های برگشتی شده است.

همچنین در روزهای گذشته بانک مرکزی از اجرای آزمایشی یکی دیگر از قوانین به جامانده از قانون چک خبر داد که بر اساس آن حساب های صادر کننده چک برگشتی به اندازه کسری مبلغ چک مسدود می شود. اجرای مستمر این حکم نیز می تواند تأثیر مثبتی در کاهش چک های برگشتی در ماه های آینده داشته باشد.

گفتنی است با اجرای قانون جدید چک، دسترسی به خدمات سامانه صیاد از طریق پیامک امکان پذیر شده است و هم اکنون در شبکه بانکی هر فردی یک چک برگشتی حتی به میزان یک ریال هم داشته باشد، حساب وی قفل می شود و دیگر نمی تواند چک صادر کند.

در سال ۱۴۰۰، ۱۸۰ میلیون فقره چک جدید صادر شده که ۶۵ میلیون فقره آن در سامانه صیاد ثبت و صادر شد و در واقع آن فردی که چک را گرفته، تأیید کرده است و اگر به فرد دیگری می خواست منتقل کند در آنجا ثبت کرده است. این موضوعی است که تا قبل از اجرای این قانون وجود نداشت و شرایط این گونه بود که اگر چک در بازار ۱۰ دست می گشت کسی خبردار نمی شد و ابزاری برای پولشویی و فرار مالیاتی و سایر تخلفات بود که خوشبختانه اینها مدیریت شده است.

یکی از مواردی که انجام نشده این است که اگر شخصی چکی را به حساب گذاشت و چک برگشت خورد از سایر حساب های آن فرد در بانک های دیگر هم برداشت شود؛ این موضوع اکنون در همان بانک، عملیاتی است و اگر آن فرد در همان بانک حساب دیگری داشته باشد برداشت، مسدود و این کار تمام می شود.

درصد از کل چک های مبادله ای برگشت داده شده است.

در این ماه در بین سایر استان های کشور، بیشترین نسبت تعداد چک های برگشتی به کل چک های مبادله ای در استان، به ترتیب به استان های کهگیلویه و بویر احمد با ۱۴.۶ درصد، لرستان با ۱۲.۶ درصد و خراسان شمالی با ۱۲.۴ درصد اختصاص داشته است. همچنین استان های گیلان با ۶.۶ درصد، مازندران با ۸ درصد و البرز با ۸.۱ درصد پایین ترین نسبت تعداد چک های برگشتی به کل تعداد چک های مبادله شده را به خود اختصاص داده اند.

در این ماه در میان سایر استان های کشور، بیشترین نسبت ارزش چک های برگشتی به کل ارزش چک های مبادله شده در استان به ترتیب به استان های کهگیلویه و بویر احمد با ۲۳.۱ درصد، لرستان با ۲۰.۸ درصد و خراسان جنوبی با ۱۸ درصد اختصاص یافته است. استان های بوشهر با ۷.۹ درصد، البرز با ۹ درصد و گیلان با ۹.۷ درصد کمترین نسبت ارزش چک های برگشتی به کل ارزش چک های مبادله شده در استان را به خود اختصاص داده اند.

ضرب شست قانون چک

لازم به ذکر است قبل از اصلاح قانون چک در سال ۱۳۹۷، آمار چک های برگشتی برخلاف روند سال های بعد از آن، نسبت های زیادی را تجربه می کرد. مطابق آمار بانک مرکزی، در فروردین ماه سال ۱۳۹۶ در مجموع ۷.۴ میلیون فقره چک به ارزش ۳۸ هزار میلیارد تومان مبادله شده بود که از این میان بیش از یک میلیون فقره چک به ارزش ۸ هزار میلیارد تومان برگشت خورده بود.

از این رو نسبت تعداد و ارزش چک های برگشتی به مبادله شده در فروردین ماه سال ۱۳۹۶، به ترتیب برابر با ۱۴.۹ و ۲۱ درصد بود.

مقایسه آمار مربوط به فروردین ماه سال ۱۳۹۶، یعنی یک سال قبل از اصلاح قانون صدور چک، و فروردین ماه سال ۱۴۰۱، اثرات اجرای قانون جدید چک را نمایان می کند. با مقایسه آمار مربوط به سال های

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

گزارشی از فرصت بزرگ برای اقتصاد ایران

درآمد ۱۰ میلیارد دلاری ایران از ترانزیت کالاهای روسیه

ظرفیت ایران در میزان عبور بار از کشور بیش از ۲۰ میلیون تن است، این میزان بار ۲۰ میلیارد دلار درآمد برای کشور در پی دارد. جواد هدایتی، مدیرکل دفتر ترانزیت سازمان راهداری در گفت‌وگو با «ایران» با اشاره به اینکه حجم ترانزیت جاده‌ای در سال گذشته به ۹,۳ میلیون تن رسید که افزایش ۲ برابری رانسبیت به سال قبل از آن نشان می‌دهد، از پیش‌بینی جذب ۱۰ میلیون تن بار روسیه در مسیر کریدور شمال-جنوب خبر داد و گفت: اگر این پیش‌بینی محقق شود، ترانزیت کشور به ۲۰ میلیون تن در سال می‌رسد. رستم قاسمی، وزیر راه و شهرسازی، اعلام کرده است که ترانزیت ۲۰ میلیون تن بار، درآمد ۲۰ میلیارد دلاری برای کشور در پی خواهد داشت. با توجه به پیش‌بینی افزایش ترانزیت از مسیر شمال-جنوب، تحقق این درآمد ارزی برای ایران دور از دسترس نیست. افزایش ترانزیت به ۲۰ میلیون تن، یعنی افزایش ۲ برابری ترانزیت از کشور، که شورای عالی ترابری برای دست یافتن به آن، برنامه‌ریزی کرده است. آمار ۲ ماهه ترانزیت کشور نشان می‌دهد ترانزیت در این مدت رشد ۵۰ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل دارد.

بودیم که عمده آن در حوزه کریدور شمال-جنوب رخ داده یعنی این ترانزیت بیشتر از کشورهای امارات، عراق، افغانستان، آسیای میانه و قفقاز انجام شده است. با توجه به سفر اخیر مقامات ایرانی به روسیه و در صورت باز شدن این مسیر جذب ۱۰ میلیون تن بار روسیه طی سال جاری پیش‌بینی می‌شود.

در این خصوص امین ترفع، دبیر کارگروه روانسازی و توسعه ترانزیت با اشاره به اثرگذاری شرایط جنگ روسیه با اوکراین در فعالسازی کریدور شمال-جنوب اظهار داشته که «امروز شرایطی که از روز اول انعقاد توافق کریدور-شمال به دنبال آن بودیم، ایجاد شده و کریدور شمال-جنوب به مسیر جایگزین برای کشورهای اوراسیا تبدیل شده که از این طریق به آب‌های آزاد و ماورای آن دسترسی داشته باشند. با توجه به اینکه سایر مسیر و گذرگاه‌های بین‌المللی محدود و مسدود شده‌اند، کریدور شمال-جنوب که سال‌ها پیش برای همین گذرگاه به توافق رسیده، مورد توجه قرار گرفته است.»

کل ترانزیت کشور در سال گذشته (جاده‌ای و ریلی) برابر با ۱۱,۵ میلیون تن بود. بنابراین با توجه به رشد ۵۰ درصدی ترانزیت کشور در ۲ ماهه ابتدایی امسال، به نظر می‌رسد بخشی از برنامه جذب ۱۰ میلیون تنی بار روسیه به دست آمده است. در ۲ ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۰، میزان ترانزیت یک میلیون و ۲۳۰ هزار تن بود که این عدد در ۲ ماهه امسال به یک میلیون ۸۶۰ هزار تن افزایش یافت.

به اعتقاد فعالان بخش حمل و نقل، محدودیت مسیرهای شمالی در افزایش ترانزیت ایران

افزایش ترانزیت در ۲ ماهه امسال

مدیرکل دفتر ترانزیت سازمان راهداری با اشاره به نقش مهم مرزهای بین‌المللی در افزایش حجم ترانزیت کشور و جذب بار کشورهای همسایه گفت: رشد ۵۰ درصدی ترانزیت در ۲ ماهه امسال به دست آمده است. هدایتی گفت: این افزایش در حالی رخ داد که مرزهای ترکمنستان بسته بود و مسیر اصلی ترکیه به آسیای میانه در دسترس نبود، همچنین میزان ترانزیت افغانستان به دلیل شرایط سیاسی و اقتصادی کاهش یافته بود، اگر این دو اتفاق رخ نمی‌داد قطعاً سال گذشته رکورد سال ۹۳ که معادل ۱۲,۳ میلیون تن بود، شکسته می‌شد.

مدیرکل دفتر ترانزیت سازمان راهداری اظهار کرد: طی ۲ ماه ابتدای سال جاری نیز شاهد رشد ۵۰ درصدی ترانزیت جاده‌ای

نکات ترانزیتی

سال گذشته حجم ترانزیت ۱۱,۵ میلیون تن بود.

امسال ترانزیت ۲۰ میلیون تن پیش‌بینی شده که حدود ۱۰ میلیون تن آن مربوط به جذب بار از روسیه است

در ۲ ماهه اول امسال ترانزیت از ۱,۲ میلیون تن در مدت مشابه سال قبل به ۱,۸ میلیون تن رسیده است که حدود ۵۰ درصد رشد را نشان می‌دهد.

باتحقق ترانزیت ۲۰ میلیون تنی، درآمدهای ترانزیتی نیز به ۲۰ میلیارد دلار می‌رسد.

بخشی از زنجیره تأمین و لجستیک در این مسیر فعالیت داشته باشند تا ارائه خدمات ترانزیتی و لجستیکی به صاحبان بار تسریع شود.

به گفته هدایتی برنامه ترانزیتی ایران، جذب حداقل ۵ و حداکثر ۱۰ میلیون تن بار تا پایان امسال از سمت روسیه است که اگر حداکثر این بار جذب شود ترانزیت کشور تا پایان سال به ۲۰ میلیون تن می‌رسد.

وی گفت: هر ۱۰۰ تن بار ۱۰ شغل مستقیم و حدود ۵۰ شغل غیرمستقیم ایجاد می‌کند بنابراین افزایش ترانزیت علاوه بر رشد درآمدهای ارزی مزایای زیادی برای بخش‌های مختلف اقتصادی خواهد داشت. علاوه بر آن با فعالیت کریدور شمال-جنوب، ایران در کوران مسیرهای تجاری بین‌المللی قرار می‌گیرد که این هدف اصلی ماز راه‌اندازی کریدور شمالی-جنوبی روسیه و ایران است.

مدیرکل دفتر ترانزیت سازمان راهداری افزود: بنادر شمالی ما در خزر ظرفیت جذب این حجم بار را دارند اما باید زیرساخت‌های آن مانند حمل بار از دریا به ریل و جاده فراهم شود. در بخش جاده‌ای در حال حاضر ۴۰۰ کامیون در روز در این مسیر تردد دارد که باید به هزار کامیون برسد، از سوی دیگر در بخش ریلی نیاز به لکوموتیو و ارتقای خطوط ریلی شمالی کشور داریم. از پیش‌بینی ۲۰ میلیون تنی ترانزیت، ۱۵ تا ۲۰ درصد مربوط به سهم حمل و نقل ریلی و مابقی سهم حمل و نقل جاده‌ای است.

وی ادامه داد: در حال حاضر بیشترین افزایش ترانزیت بار در مسیر عراق به امارات است، بنابراین وضعیت ترانزیت عراق در حال حاضر برای ما اهمیت زیادی دارد و خبرها نیز حاکی از آن است که مقررات ترانزیت مسیر عراق به زودی ابلاغ می‌شود. این فرصت طلایی است که بتوانیم مسیر شرق و غرب یعنی سوریه و دریای مدیترانه را نیز بازگشایی کنیم که به عنوان جایگزین کانال سوئز، مسیری حساس و با اهمیت خواهد بود و می‌تواند جایگزین مسیر ترکیه نیز بوده و دسترسی ایران را به مدیترانه و برخی کشورهای اروپایی تسهیل کند تا مستقیم به بنادر ایتالیا، فرانسه و آلمان متصل شویم.

هدایتی گفت: علاوه بر تجهیز زیرساخت‌ها برای افزایش ترانزیت، به حمایت سیاسی از برنامه‌های حمل و نقلی و رشد ارتباطات بین‌المللی بویژه ارتباط با کشورهای همسایه نیاز داریم.

کریدور تجاری فعال می‌شود

مدیرکل دفتر ترانزیت سازمان راهداری افزود: کریدور شمال-جنوب در قالب کریدوری تجاری است و باید نگاه بین‌المللی به آن داشته باشیم. تلاش ما این است که کشورهای ماورای این مسیر نیز به عنوان

توقف صدور ویزا برای رانندگان و تاجران ایرانی

دست انداز عراق و پاکستان برای کامیونداران ایرانی

تجدید
تجدید

مستقیم و غیر مستقیم در سیستان و بلوچستان ایجاد کرده است. علاوه بر اشتغالزایی، حمل و نقل بین‌المللی در استان سیستان و بلوچستان در زمان تحریم در تأمین کالاهای اساسی نقش مهمی بر عهده دارد. اما در حال حاضر حمل و نقل بین‌المللی در سیستان و بلوچستان با مشکل بزرگ عدم صدور ویزا برای رانندگان کامیون مواجه است.

سید علی حسینی، رئیس کمیسیون حمل و نقل و لجستیک اتاق بازرگانی در گفت‌وگو با «ایران» با اشاره به مشکل حمل و ترانزیت بار از ایران به سمت پاکستان، گفت: برای حل مشکل صدور ویزای رانندگان، بحثی مطرح شد و این بود که گذرنامه‌های رانندگان به تهران فرستاده شود تا سفارت پاکستان آن ویزا را صادر کند اما تا امروز این اتفاق نیفتاده و رانندگانی که قصد انتقال بار ترانزیتی یا کالای صادراتی به مقصد پاکستان دارند به علت این مشکل متوقف شده‌اند در حالی که ایران هیچگونه توقیفی در صدور روایید برای رانندگان پاکستانی ندارد و کامیون‌های پاکستانی بدون مشکل در حال تردد به ایران هستند.

رئیس کمیسیون حمل و نقل اتاق بازرگانی گفت: از وزارت خارجه درخواست داریم صدور روایید برای رانندگان ایرانی را پیگیری کند تا مشکل رانندگان ایرانی که به پاکستان بار می‌برند، حل شود.

مهدی ریگی، عضو انجمن شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی سیستان و بلوچستان در گفت‌وگو با «ایران» در خصوص مشکل پیش آمده برای ترانزیت مرزی ایران به پاکستان گفت: بیش از ۳ هزار دستگاه کامیون بیش از ۶ هفته است که معطل مشکل صدور ویزا برای رانندگان است.

او افزود: کنسولگری پاکستان ابتدا اعلام کرد صدور ویزا الکترونیکی شده و باید از این طریق صادر شود اما ما نتوانستیم به صورت آنلاین ویزا را دریافت کنیم چون اصلاً در سامانه کنسولگری، انجمن شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی ثبت نشده بود. از کنسولگری درخواست کردیم تا زمان ثبت شرکت در سامانه، مهر ویزا را به صورت دستی الصاق کنند و به پلیس مرزی خود اطلاع دهند اما کنسولگری پاکستان از این اقدام هم امتناع کرد. وی افزود: برای حل مشکل قرار شد تعدادی گذرنامه را به سفارت پاکستان ارسال کنیم تا

کنسولگری پاکستان در زاهدان بیش از ۴۰ روز است که صدور ویزا برای رانندگان حمل و نقل بین‌المللی را متوقف کرده است، عراق نیز اجازه ترانزیت یکسره بار به کامیون‌های ترانزیتی از ایران به قصد این کشور را نمی‌دهد.

از حدود ۴۰ روز پیش کنسولگری پاکستان در زاهدان ویزای رانندگانی که قصد ورود به کشور پاکستان را دارند صادر نکرده است. پس از پیگیری خبرنگار روزنامه ایران مشخص شد سرکنسولگری پاکستان در سیستان و بلوچستان به بهانه تمام شدن برچسب (لیبل) برای الصاق به ویزا، از صدور ویزا برای رانندگان خودداری کرده است. ظاهراً این برچسب باید از کشور پاکستان به کنسولگری در سیستان و بلوچستان ارسال شود تا کنسولگری پاکستان در زاهدان آن را صادر کند اما ۴۰ روز است که رانندگان ایرانی حمل کالای صادراتی و بارهای ترانزیتی معطل این اقدام کنسولگری پاکستان مانده‌اند.

حدود ۱۵۰ شرکت حمل و نقل بین‌المللی در کشور، در زمینه حمل بار به پاکستان فعالیت می‌کنند و این صنعت ۵ هزار شغل

از مرز ایران به پاکستان صادر می شود و فقط کرایه حمل این بار روزانه ۳ میلیارد تومان است که در مدت ۴۰ روز است و این درآمد برای کشور متوقف شده است. از سوی دیگر باری که هزینه انتقال آن حدود ۱۰ میلیون تومان است الان توسط کامیون های پاکستانی با ۲۵ میلیون تومان حمل می شود. مثلاً با توجه به نزدیکی مرز تفتان به پاکستان حمل بار از این مرز حدود ۲ میلیون تومان برای هر کامیون است اما کامیون های پاکستانی آن را با ۸ میلیون تومان جابه جا می کنند. این در حالی است که قیمت کامیون های ایرانی حدود ۷ میلیارد تومان است در حالی که ارزش کامیون های پاکستانی حدود یک تا ۱٫۵ میلیارد تومان است. بنابراین تجار و کامیونداران ایرانی روزانه ضرر هنگفتی بابت متوقف شدن حمل بار به پاکستان متحمل می شوند.

عضو انجمن شرکت های حمل و نقل بین المللی سیستان و بلوچستان گفت: انتظار ما از مسئولان این است که در صورت ادامه مشکل و عدم صدور ویزا برای رانندگان ایرانی، ایران نیز در اقدامی متقابل از حمل بار به کشور توسط رانندگان پاکستانی جلوگیری کند.

حمل یکسره به عراق نداریم

در خصوص صدور ویزای رانندگان، محمد ملکی عضو کمیسیون حمل و نقل ایلام در گفت و گو با «ایران» اعلام کرد: صدور ویزای رانندگان ایرانی به عراق هم دچار مشکل شده است؛ به رغم اینکه ایران توفقی در ارائه ویزا به شهروندان عراقی ندارد و صدور ویزا برای آنان هزینه ای ندارد اما عراق از صدور ویزا برای رانندگان ایرانی خودداری می کند. رانندگان ایرانی با وجود پرداخت هزینه نیز همچنان برای دریافت ویزا مشکل دارند.

ملکی افزود: مشکل مهم در ترانزیت بار از ایران به عراق این است که عراق اجازه حمل بار یکسره از ایران به این کشور را نمی دهد و کامیون های حمل بار باید در مرز بار را تخلیه کنند و دوباره توسط کامیون های عراقی بارگیری شود که این اقدام سرعت انتقال بار را بسیار کند و هزینه انتقال را چند برابر کرده است، همچنین خسارت هایی به بار هنگام این جابه جایی وارد می شود، این در حالی است که رانندگان کامیون های باری عراق اجازه دارند وارد خاک ایران شوند، به هر شهری تردد کنند و بارگیری را در هر منطقه ایران انجام دهند.

وی گفت: عراق موضوع تأمین امنیت را برای جلوگیری از ورود کامیون ایرانی به داخل این کشور عنوان می کند در حالی که به نظر می رسد با توجه به تردد بدون مشکل کامیون های عراقی در ایران، تأمین امنیت فقط بهانه ای برای گرفتن بار از کامیون های ایرانی باشد.

ملکی گفت: علاوه بر مشکل حمل بار، موضوع دیگر این است که عراق به سختی برای تجار و رانندگان ایرانی ویزا صادر می کند در حالی که بحث حذف ویزا بین دو کشور مطرح بوده است. در حال حاضر تجار مابرای انجام امور تجاری و مالی نمی توانند وارد کشور عراق شوند و برای دریافت ویزا باید موانع زیادی را پشت سر بگذارند. این موضوع اختلالاتی را برای صدور ویزا برای صادرات و روابط تجاری دو کشور ایجاد کرده است.

ویزا را صادر کنند، ابتدا سفارت اعلام کرد ۳۸۰ گذرنامه را می پذیرد اما بعد از ۳ هفته اعلام کردند فقط برای ۱۰۰ گذرنامه ویزا صادر می شود، که بعد از ۴۰ روز فقط ۲۵ ویزا را صادر کرده اند.

بنا بر این گزارش، مدت اعتبار ویزای رانندگان ایرانی حمل کالا به پاکستان ۳ ماه است در حالی که ویزای رانندگان پاکستانی ۶ ماه در ایران اعتبار دارد.

کارشکنی در صدور ویزا برای رانندگان ایرانی حمل کالا موجب افت صادرات و واردات و تجارت مرزی ایران شده است و خسارت زیادی بر شرکت ها و کامیون های حمل بار بین المللی وارد کرده است. این در حالی است که فرایند صادرات کالا و محصولات از پاکستان به ایران جریان دارد و تراز تجاری ایران در تجارت با پاکستان منفی شده است.

افزایش هزینه حمل

عضو انجمن شرکت های حمل و نقل بین المللی سیستان و بلوچستان با اشاره به اینکه بیش از ۹۰ درصد ترانزیت کالا بین دو کشور توسط کامیون های ایرانی انجام می شود، گفت: با متوقف شدن حمل بار از ایران به پاکستان، کامیون های پاکستانی جایگزین کامیون های ایرانی شده است و به نظر می رسد پاکستان برای ترانزیت بار از ایران به این کشور تصمیم گیری می کند و این مسأله باعث شده که کامیون های پاکستانی جایگزین کامیون های ایرانی شوند.

به گفته ریگی، روزانه ۷ هزار تن انواع کالا

ریتم نامنظم قلب تجارت و ترانزیت ایران

مجتبی بهاروند

رئیس اسبق کمیسیون حمل و نقل اتاق بازرگانی ایران

آن انحصاری بودن و غیر رقابتی بودن شبکه حمل و نقل کشور است، به صورت مستقیم بر بهای تمام شده کالاهای تولیدی در کشور تاثیر می گذارد و با محاسبه ای ساده می توان دریافت که کالای ایرانی چه مسیر دشواری برای رقابت در بازار داخلی و خارجی پیش روی خود دارد.

از طرفی وجود قوانین دست و پاگیر به غیر رقابتی بودن دامن زده است. به عنوان یک نمونه می توان به قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز اشاره کرد که به رغم تاثیرات مثبت فراوان، حاشیه امن برای تجار، بازرگانان، صادرکنندگان، واردکنندگان، ترانزیت کنندگان، حمل کنندگان و جلب سرمایه گذاری خارجی را از بین برده و به نظر می رسد راه حل منطقی در اصلاح تعرفه هاست. دولت به منظور ایجاد فضای رقابتی و بازگرداندن رونق به این صنعت باید با بهره گرفتن از الگوی موفق کشورهای همسایه ابزارهای صنعت را نوسازی یا بازسازی کند و به بخش خصوصی اجازه دهد که برای خود تصمیم بگیرد. اگر دولت در کنار بخش خصوصی قرار گیرد و قوانین دست و پاگیر را تسهیل کند، آنگاه سرمایه بخش خصوصی می تواند کسری بودجه و امکانات مالی محدود دولت را رفع کند. به هر روی توسعه حمل و نقل جاده ای یک ضرورت حیاتی و لازمه بهبود فضای کسب و کار و رقابت در صنعت حمل و نقل است.

آن گونه که اشاره شد، ایران یکی از بهترین موقعیت ها را برای تبدیل شدن به قطب اصلی ترانزیت در مسیرهای تجاری شرق به غرب دارد. هر چند این توانایی بالفعل شدن خود را به واسطه وجود تحریم های بین المللی ایالات متحده از دست داده است. وجود تحریم ها بزرگ ترین مانع سرمایه گذاری و بازسازی زیر ساخت های شبکه فرسوده حمل و نقل کشور است. بر کسی پوشیده نیست که چنانچه این امر تحقق نیابد، بروز پیشرفت و گشایش در این حوزه دور از انتظار خواهد بود. بیشترین بار ترافیک و ترانزیت بار پس از جاده ها بر دوش حمل و نقل دریایی است. عمده واردات کشور از این مسیر و بیشترین صادرات که فروش نفت و فرآورده های مربوط به آن است نیز از مسیر دریا صورت می گیرد. سرمایه گذاری ناکافی در تاسیسات بندری و نبود شرکت های بین المللی متصدی امور بندری برای نظارت بر فعالیت ها در تمامی بنادر ایران سبب شده است تا کیفیت زیر ساخت ها و تاسیسات بندری ایران پایین تر از سطح استاندارد باشد.

ترکیب مشکلات حمل و نقل دریایی با بخش جاده ای و نارسایی های زیر ساختی موجود در آن به عدم توزیع مناسب در مراکز اصلی توزیع بار نیز منجر شده است. به علاوه، کمبود کرایه های از ادراهی برای توسعه حمل و نقل ترانزیتی یکی دیگر از مشکلات این حوزه در راستای ایجاد توسعه متوازن است. عدم اتصال بندر به ریل و کامیون و جاده محور بودن بنادر اصلی کشور مانع تبدیل ایران به هاب ترانزیتی جنوب به شمال شده است. این در حالی است که هند و روسیه مناسبات تجاری گسترده ای با یکدیگر دارند و وجود ایران در میانه روابط تجاری این دو کشور سبب نزدیک تر شدن مسیر اتصال آنها خواهد شد. اما به دلیل وجود مشکلاتی که در بالا آمد، تحریم و کامل نبودن مسیر ریلی شمال به جنوب در بخش قزوین - رشت - آستارا، کشورهای هند و روسیه مبادلات خود را از مسیر دریایی و از راه دریای سیاه انجام می دهند.

در این میان، وجود کرایه حمل و نقل توانمند این قابلیت را دارد تا کشور را به میزان زیادی از مشکلات متفاوت رهایی بخشد و علاوه بر افزایش درآمد امکان فائق آمدن بر مشکلات

و سعت جغرافیای ایران، تنوع محصول و توزیع فعالیت ها توانایی بالقوه ای در کشور برای رشد و توسعه همه جانبه فراهم کرده است. البته لازمه وقوع این اتفاق، وجود سیستم قدرتمند و یکپارچه در صنعت حمل و نقل است که متأسفانه این روزها در حوزه ریلی، جاده ای، دریایی و هوایی در کشور در وضعیت نامناسبی به سر می برد. در حالی که جهان خود را برای ورود خودروهای پرنده، ربات های پرنده تحویل بار، موتورسیکلت های ضد تصادف و... آماده می کند و هر روز به گشایشی تازه در واقعیت بخشیدن به این آرزوها دست می یابد، با کمال تأسف ما در ایران از فقدان ورود کامیون های جدید به چرخه حمل و نقل جاده ای، فرسودگی هواپیماها و کمبود ریل و لکوموتیو در راه آهن کشور رنج می بریم.

پتانسیل بسیار بالای ایران در بخش لجستیک و شاهراه ارتباطی میان کشورهای صاحب صنعت به واسطه آثار سوء تحریم های اقتصادی ایالات متحده مغفول مانده و اجتناب شرکت های بین المللی برای ورود به بازار ایران، محدودیت های مالی و کمبود سرمایه گذاری سبب شده است تا شاخص ریسک های لجستیک و امنیتی افزایش یابد و جایگاه ایران تنزل پیدا کند. توجه به این نکته خالی از فایده نیست که از رونق افتادن و بروز رکود در صنعت حمل و نقل یکی از دلایل اصلی کاهش سوددهی و منابع مالی در اقتصاد ایران است. حلقه دیگر این زنجیر در میان تولید کنندگان است که با مشکل نبود ماشین های باربری برای جابه جایی تولیدات خود روبه رو هستند و نرخ بالای کرایه موانع بیشتری برای آنها ایجاد کرده است. این وضعیت که معلول

فائو منتشر کرد

رتبه ۴۳ ایران

در میان واردکنندگان مواد غذایی در جهان

جدیدترین آمار منتشر شده از سوی سازمان جهانی خواروبار و کشاورزی ملل متحد (فائو) نشان می‌دهد کشورهای صنعتی بزرگترین واردکنندگان مواد غذایی در جهان هستند.

فائو در رده‌بندی ۱۹۵ کشور جهان که بر اساس آمار سال ۲۰۲۰ تهیه شده است آمریکا را به عنوان دومین واردکننده بزرگ محصولات کشاورزی معرفی کرده است. آمریکا در این سال بیش از ۱۴۶ میلیارد دلار محصول کشاورزی وارد کرده است که بیش از هر کشور دیگر به جز چین است.

چین که پرجمعیت‌ترین کشور جهان است با واردات ۱۵۷ میلیارد دلاری محصولات کشاورزی در صدر این رده‌بندی قرار دارد.

***

ایران با وجود این که هفدهمین کشور پر جمعیت جهان است در رده‌بندی کشورها از نظر واردات مواد غذایی رتبه ۴۳ را به خود اختصاص داده است

***

کشورهای صنعتی آلمان، هلند، انگلیس، ژاپن، فرانسه، ایتالیا، بلژیک و کانادا نیز در رده‌بندی بزرگترین واردکنندگان محصولات کشاورزی رتبه‌های سوم تا دهم جهان را به خود اختصاص داده‌اند. واردات محصولات کشاورزی آلمان در سال ۲۰۲۰ بالغ بر ۹۵.۷ میلیارد دلار، هلند ۶۹.۹ میلیارد دلار، انگلیس ۶۱.۷ میلیارد دلار، ژاپن ۵۶.۸ میلیارد دلار، فرانسه ۵۶.۲ میلیارد دلار، ایتالیا ۴۲.۵ میلیارد دلار، بلژیک ۳۸.۴ میلیارد دلار و کانادا ۳۵.۸ میلیارد دلار بوده است.

بر اساس این گزارش ایران با وجود این که هفدهمین کشور پر جمعیت جهان است با واردات ۸.۳ میلیارد دلاری محصولات کشاورزی در رتبه ۴۳ رده‌بندی جهانی بزرگترین واردکنندگان این محصولات قرار گرفته است.

بسیاری از کشورهای کم جمعیت جهان وابستگی بیشتری به غذای وارداتی نسبت به ایران داشته و در رتبه بالاتر از ایران قرار گرفته‌اند. از جمله این کشورها عبارتند از کره جنوبی با واردات ۲۷.۶ میلیارد دلاری، لهستان با واردات ۲۲.۷ میلیارد دلاری، عربستان با واردات ۲۰.۴ میلیارد دلاری، امارات با واردات ۱۶.۳ میلیارد دلاری، سوئیس با واردات ۱۲.۸ میلیارد دلاری، و عراق با واردات ۱۱.۱ میلیارد دلاری.

کشور کوچک توالو نیز با واردات ۲.۲۸ میلیون دلاری محصولات کشاورزی در انتهای رده‌بندی جهانی قرار گرفته است.

تحریمی را تا حدی فراهم خواهد کرد. به علاوه، سرمایه‌گذاری مهم‌ترین عامل در دسترسی به نتیجه مطلوب در این حوزه است که با توجه به زیاندهی بیش از ۹۰ درصد فروگاه‌ها، توسعه نیافتگی سیستم ریلی و ضعف در زیرساخت‌های بنادر کشور نیازمند اعتبارات زیادی است. با این حال، می‌توان با ارائه تسهیلات بلندمدت با سود کم به شرکت‌ها و تدوین برنامه جامع حمل‌ونقل به‌رغم وجود مشکلات مالی فراوان در بدنه دولت حرکت به این سو را آغاز کرد. همچنین امیدوار بود با به نتیجه رسیدن مذاکرات برجامی با قدرت‌های جهانی موانع موجود در حوزه مبادلات مالی تا حدی کمتر شود و امکان جذب سرمایه و امنیت سرمایه‌گذاری در کشور فراهم آید.

نیاید از یاد برد که برای داشتن حمل‌ونقل جاده‌ای متوازن به کامیون‌های خارجی با آخرین فناوری دنیا نیاز داریم؛ بنابراین کامیون‌های خارجی باید امکان وارد شدن به کشور را پیدا کنند و تولیدات داخلی باید از نظر کیفیت و امنیت به درجه‌ای برسند که امکان رقابت با محصولات کلاس جهانی را داشته باشند.

پیشرفت‌های جهان امروز به ما می‌گوید که دیگر نباید مزیت رقابتی را فقط در بهبود عواملی همچون صرفه‌جویی مقیاس در ظرفیت کشتی یا صرفه‌جویی در مصرف انرژی جست‌وجو کرد. استفاده از فناوری‌های جدید، هوشمندسازی سامانه‌های مختلف کشتی، تمرکز بر تجهیزات حمل‌ونقلی هوشمند (مثل کانتینر هوشمند)، تغییر مدل‌های کسب‌وکار، سعی در نفوذ در روابط تجاری جوامع و جایگزینی جزئی یا کلی سوخت‌های دریایی متعارف کنونی با حامل‌های ارزان‌قیمت انرژی از جمله تجدیدپذیر و پاک برخی از راهکارها در سال‌های آینده هستند. همچنین باید به جای گسترش بی‌رویه بنادر کوچک و متوسط که نقش اندکی در جابه‌جایی بار دارند، تمرکز توان عمرانی کشور در حوزه حمل‌ونقل دریایی را بر ایجاد دو کانون اصلی ترانزیت در خلیج فارس عمدتاً در بندرعباس و چابهار معطوف کرد. این اتفاق می‌تواند در شمال کشور و حوزه دریای خزر به وقوع بپیوندد و از ظرفیت بنادر انزلی، نوشهر یا نکا و... استفاده شود. تمامی منابع باید معطوف به این دو حوزه شود. در پایان، باید اشاره کنم که نیاز است فعالان صنعت حمل‌ونقل ایران در تمامی حوزه‌ها نظرات و راهکارهای خود را در کنار صحبت کردن از مشکلات و چالش‌ها ارائه دهند تا هنگامی که پنجره‌ای نسبت به بهبود وضعیت اقتصادی و تجاری کشور گشوده شد، زمان لازم برای ارتقای این صنعت هدر نرود.

نقطه اصابت تورم اردیبهشت

داده است. رشد ۳/۷ درصدی تورم نقطه‌ای اردیبهشت در مقایسه با فروردین نیز این نکته را تایید می‌کند که خانوارها هزینه بیشتری برای تهیه اقلام مصرفی خود پرداخت کرده‌اند؛ به ویژه آنکه در گروه خوراکی‌ها نیز تورم نقطه به نقطه رشد ۶/۱ درصدی نسبت به فروردین داشته است. هرچند تورم سالانه اردیبهشت بر اساس اعلام مرکز آمار ۰/۵ درصد نسبت به فروردین کمتر شده، با این حال عقب‌نشینی آرام شاخص تورمی نشان می‌دهد که به دلیل تقویت انتظارات تورمی این شاخص مقاومت زیادی در برابر کاهش از خود نشان می‌دهد.

مرکز آمار روز گذشته گزارش عملکرد شاخص قیمت مصرف‌کننده در دومین ماه از فصل بهار را منتشر کرد. گزارش ارائه‌شده نشان می‌دهد که با وجود عقب‌نشینی تورم سالانه، شاهد حرکت دو شاخص تورمی دیگر در مسیر صعود بوده‌ایم. جزئیات ارائه‌شده خبر از رکورد شکنی تورم ماهانه در اردیبهشت ماه می‌دهد.

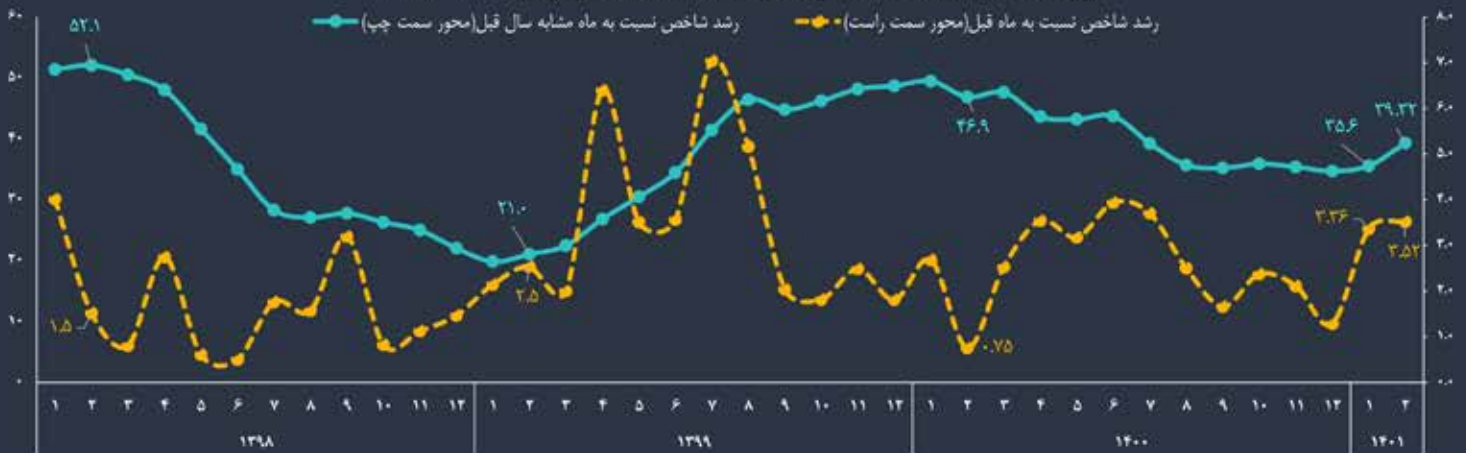
در این ماه نرخ تورم ماهانه با رشد ۳/۵ درصدی همراه شده که بالاترین نرخ ثبت‌شده بعد از مهر ۱۴۰۰ (به میزان ۳/۷) درصد است. تورم ماهانه اردیبهشت ماه در مقایسه با فروردین امسال نیز به اندازه ۰/۲ درصد بیشتر شده است. این نرخ برای خانوارهای شهری ۳/۷ درصد و برای خانوارهای روستایی ۲/۸ درصد اعلام شده است. به این ترتیب شهرنشینان

به روزرسانی جدید مرکز آمار از شاخص قیمت مصرف‌کننده خبر از افزایش تورم ماهانه می‌دهد. براساس تازه‌ترین اطلاعات ارائه‌شده، نرخ تورم اردیبهشت ۱۴۰۱ رکورد هفت ماهه قبل از خود را جابه‌جا و به قله ۳/۵ درصدی صعود کرده است. سهم تورمی گروه خوراکی‌ها در اردیبهشت ۳/۳ درصد بوده که روغن و چربی‌ها بارشد ۱۳/۸ درصدی و نان و غلات بارشد ۷/۲ درصدی، در ردیف پرتورم‌ترین کالاهای خوراکی در ماه قبل قرار گرفته‌اند.

به نظر می‌رسد سیاست آزادسازی نرخ ارز و جایگزینی دلار ترجیحی با دلار نیمایی، اولین تاثیر خود را بر کالاهای یادشده نشان

تورم اردیبهشت ۱۴۰۱

روند ماهانه تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی، ۱۳۹۵=۱۰۰

- در دومین ماه سال ۱۴۰۱، نرخ تغییرات ماهانه شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کشور افزایش یافت و به ۲۸.۷ درصد رسید که نسبت به رقم مشابه ماه قبل، بر سرعت افزایش ماهانه شاخص افزوده شد.
- تورم نقطه به نقطه اردیبهشت ۱۴۰۱ (رشد شاخص کل قیمت نسبت به اردیبهشت سال قبل)، ۳۹.۳ درصد و طی دوازده ماه منتهی به اردیبهشت ماه نیز ۳۸.۷ درصد اعلام شده است.
- نرخ تورم سالانه برای خانوارهای روستایی در اردیبهشت ۱۴۰۱ برابر با ۴۰.۸ درصد و برای خانوارهای شهری برابر با ۳۸.۳ درصد است.

خرداد ۱۴۰۱

بیش از روستائینان در معرض فشارهای تورمی ماه قبل قرار داشته‌اند. هرچند صعود تورم ماهانه به تنهایی می‌تواند شاخص معتبری برای برآورد وضعیت معیشتی خانوارها باشد، با این حال بررسی جزئیات تورمی کالاهای خوراکی که ضریب اهمیت بالایی در سبد معیشتی جامعه دارد می‌تواند تصویر روشن‌تری از میزان اصابت تورم به گروه‌های مختلف درآمدی ارائه دهد.

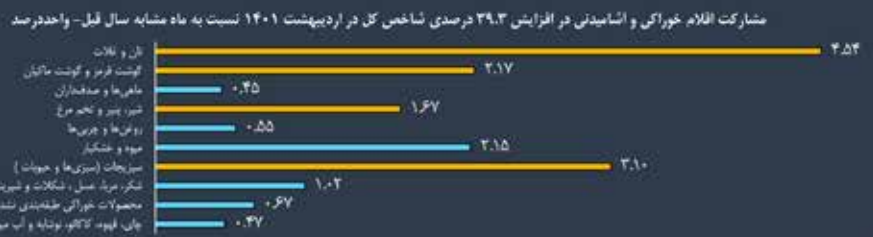
تحولات تورمی اردیبهشت

بر همین اساس و با تکیه به جداول آماری ارائه شده، مشخص می‌شود که تورم ماهانه گروه خوراکی‌ها در اردیبهشت ماه به ۳/۳ درصد رسیده است. هرچند در مقایسه با فروردین ماه، تورم ماهانه خوراکی‌ها افت ۱/۶ درصدی داشته، با این وجود تورم ضروری‌ترین کالاهای مصرفی جامعه در اردیبهشت‌ماه چندین برابر شده است. در همین راستا، گروه روغن و چربی‌ها بالاترین تورم را در مقایسه با دیگر کالاهای خوراکی داشته است. تورم ماهانه این گروه در ماه دوم سال ۱۳/۸ درصد اعلام شده، حال آنکه این

نرخ در فروردین امسال ۱/۵ درصد بوده است. نان و غلات نیز که کالای مهمی در سبد مصرفی خانوار محسوب می‌شود، تورم ماهانه ۷/۲ درصدی را در اردیبهشت تجربه کرده حال آنکه این نرخ در فروردین رشد ۲/۳ درصدی داشت. دلیل چنین رشدی در قیمت کالاهای یادشده را می‌توان در سیاست‌های اخیر دولت جست‌وجو کرد. سیاستگذار در هفته‌های اخیر و در راستای پایان دادن به دلار ترجیحی اعلام کرد که از این پس هیچ کالای اساسی با نرخ دلار ۴۲۰۰ تومانی قیمت‌گذاری نخواهد شد، در ادامه نیز به طور ناگهانی این سیاست را به مرحله اجرارساند و ظرف چند روز نرخ‌های جدیدی برای برخی اقلام مصرفی اعم از روغن، لبنیات، مرغ و تخم مرغ اعلام کرد.

بررسی وضعیت این اقلام در بازارهای کالایی نشان از چندبرابر شدن قیمت آنها دارد. برای مثال قیمت روغن پس از اعمال این سیاست به بیش از پنج برابر نرخ قبلی آن رسید، به طوری که روغن ۸۱۰ گرمی که پیش‌تر با قیمت حدودی ۱۴ هزار تومان عرضه می‌شد هم اکنون با نرخ‌های بالای ۶۰ هزار تومان به فروش می‌رسد. این مساله در خصوص کالای نان نیز صدق می‌کند، به طوری که با آزادسازی قیمت آرد صنف و صنعت و افزایش قیمت هر کیلوی آن به ۱۶ هزار و ۹۰۰ تومان، قیمت انواع نان‌های صنعتی و فانتزی چند برابر شد. با این حال هنوز تغییری در قیمت نان‌های سنتی ایجاد نشده چه آنکه دولت اعلام کرده با پرداخت مستقیم یارانه به نانوایان اجازه افزایش قیمت در این نوع از نان‌ها را نخواهد داد. در عین حال دولت برای کاهش اثرات آزادسازی نرخ ارز نیز یارانه نقدی به دهک‌های اول تا نهم درآمدی پرداخت کرده با این وجود به نظر می‌رسد این شیوه حمایتی در برابر شوکی که به قیمت کالاها وارد شده چندان کارساز نبوده است. نکته قابل توجه اما اینکه طبق پیش‌بینی مقامات دولتی، حذف ارز ترجیحی کمتر از ۱۰ درصد آثار تورمی خواهد داشت. طبق گفته مقامات، این پیش‌بینی بر اساس یافته‌های چهار مرکز پژوهشی به دست آمده است. با توجه به آنکه از اجرا شدن سیاست دولت برای حذف ارز ترجیحی زمان زیادی نمی‌گذرد، نمی‌توان آثار تورمی این سیاست را به طور کامل در اردیبهشت‌ماه مشاهده کرد. با این حال سرعت رشد تورم روغن در ماه قبل نشان

عوامل دخیل در تورم اردیبهشت ۱۴۰۱

مشارکت گروه‌های کالایی و خدماتی در رشد ۳۹.۳ درصدی شاخص کل در اردیبهشت ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل - واحد درصد

- عوامل اثرگذار بر افزایش ۳۹.۳ درصدی شاخص کالاهای و خدمات خانوارهای کشور در اردیبهشت ۱۴۰۱ در مقایسه با ماه مشابه سال قبل، مشارکت ۲۷.۷ واحد درصدی گروه کالایی و ۱۱.۶۲ واحد درصدی گروه خدمات است.
- بر اساس تفکیک گروه‌های عمده، مهم‌ترین عوامل مشارکت‌کننده در تورم فوق، گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها با سهم ۱۶.۸ واحد درصد، مسکن (شامل اجاره و خدمات تعمیر مسکن) با سهم ۶.۹ واحد درصد، حمل و نقل با سهم حدود ۵ واحد درصد، پوشاک و کفش با سهم ۲.۶ واحد درصد، بهداشت و درمان با سهم ۱.۹ واحد درصد و میلان و لوازم خانگی با سهم ۱.۷ واحد درصد و در مجموع با سهم ۳۴.۸ واحد درصدی هستند.
- شاخص بهای گروه انرژی (آب، برق و سوخت) در اردیبهشت ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل، حدود ۲۱.۶ درصد و نسبت به ماه قبل حدود ۱.۵ درصد کاهش داشته است. میزان مشارکت این گروه در تورم اردیبهشت رقمی کم و حدود ۰.۵ واحد درصد است.
- کمترین افزایش شاخص بهای مصرف‌کننده در اردیبهشت ۱۴۰۱ مربوط به گروه خدماتی ارتباطات، با نرخ ۷.۶ درصد و کمترین مشارکت نیز متعلق به این گروه با سهم ۰.۱۳ واحد درصدی است.
- در میان اقلام خوراکی و آشامیدنی سه گروه کالایی شامل نان و غلات، سبزیجات و گوشت قرمز و ماهی، در مجموع حدود ۵.۸ درصد از مشارکت ۱۶.۸ واحد درصدی گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها را در تورم ماه مورد بررسی تشکیل داده‌اند. میزان مشارکت یا تاثیر افزایش قیمت نان، شیر، تخم مرغ و گوشت مرغ در این ماه بر افزایش تورم حدود ۸.۳ واحد درصد بوده است.
- از منظر طبقه‌بندی کالایی بر حسب ماندگاری، بیشترین مشارکت در تورم اردیبهشت ۱۴۰۱ مربوط به گروه کالاهای کم‌دوام با ۲.۸ واحد درصد سهم است.

منبع داده‌ها: مرکز آمار ایران و محاسبات کارشناسی

می دهد که چند برابر شدن قیمت این کالا با دستور دولت می تواند شتاب تورمی آن را در ماه های آتی بیشتر کند.

رشد قابل توجه تورم نقطه ای

با نگاهی به آمارهای ارائه شده مشخص می شود که تورم نقطه به نقطه اردیبهشت نیز با افزایش قابل توجهی همراه شده است. آن طور که مرکز آمار اعلام کرده، تورم نقطه ای در دومین ماه سال به ۳۹/۳ درصد رسیده که نسبت به تورم ۳۵/۶ درصدی فروردین، ۳/۷ درصد افزایش داشته است. این تورم نشان می دهد که خانوارها برای تامین مجموعه مشخصی از کالاها و خدمات در اردیبهشت امسال و در مقایسه با اردیبهشت سال قبل چه میزان هزینه کرده اند.

بدیهی است رشد این تورم در مقایسه با فروردین امسال نیز نشان از اصابت پیامدهای تورمی سیاست های دولت به سبد مصرفی خانوارها دارد.

بررسی ها نشان می دهد که تورم نقطه ای کالاهای خوراکی در اردیبهشت ماه ۴۹/۶ درصد بوده که در مقایسه با نرخ ۴۳/۵ درصدی فروردین به اندازه ۶/۱ درصد افزایش یافته است. در میان اقلام خوراکی نیز تورم نقطه ای نان و غلات ۶۵/۷ درصد بوده که رقم قابل توجهی به نظر می رسد. سبزیجات نیز با تورم نقطه ای ۷۴/۲ درصدی در صدر پرتورم ترین ها قرار گرفته است. بررسی ها نشان می دهد که در گروه کالاهای غیر خوراکی نیز نرخ تورم اردیبهشت ماه ۳۴ درصد بوده که در مقایسه با فروردین ماه به اندازه ۲/۷ درصد بیشتر شده است. رشد تورم ماهانه و نقطه به نقطه در اردیبهشت ماه، مهر تاییدی بر افزایش سطح عمومی قیمت کالاهاست، به این معنا که خانوارها هزینه بیشتری برای اقلام مصرفی خود پرداخت کرده اند و بافت قدرت خرید مواجه شده اند. یکی از نکات قابل توجه در خصوص آمارهای اعلامی این است که تغییر چندانی در نرخ تورم برخی کالاها ایجاد نشده است. برای مثال تورم ماهانه دو کالای مرغ و تخم مرغ که هر دو مشمول سیاست آزادسازی قیمت ها در هفته های گذشته شده اند به ترتیب ۲/۸ و ۳ درصد اعلام شده

است. در این خصوص باید به این نکته نیز اشاره کرد که کالای مرغ در گروه گوشت قرمز، سفید و فرآورده های آنها دسته بندی شده است که تورم فروردین ماه این گروه ۴/۸ درصد بوده است. به عبارتی با وجود آزادسازی قیمت ها در هفته های گذشته، مرکز آمار در بررسی هایش خبر از کاهش شتاب تورمی این گروه کالایی می دهد که به نظر نمی رسد با واقعیت های موجود تطابق داشته باشد. در عین حال کالای تخم مرغ نیز در گروه شیر، پنیر و تخم مرغ دسته بندی می شود که تورم ماهانه آن در فروردین ۱/۹ درصد و در اردیبهشت ۳ درصد بوده است. در هفته های اخیر و با اعلام دولت، قیمت یک شانه تخم مرغ به ۷۶ هزار تومان رسید در حالی که قبل از آن تخم مرغ با نرخ دولتی هر شانه ۴۳ هزار تومان به فروش می رسید. به این ترتیب با مقایسه این دو رقم مشخص می شود که تخم مرغ در چند وقت اخیر ۷۶ درصد افزایش قیمت داشته است.

پیش بینی تورم ماه های آتی

مرکز آمار اما بر اساس محاسبات خود نشان داده که تورم سالانه با کاهش همراه شده است به طوری که از ۳۹/۲ درصد در فروردین ماه به ۳۸/۷ درصد در اردیبهشت رسیده است. به این ترتیب تورم سالانه با افت ۰/۵ درصدی همراه شده است. ضمن آنکه دامنه تغییرات نرخ تورم سالانه برای دهک های مختلف هزینه ای از ۳۷/۷ درصد برای دهک نهم تا ۴۱/۲ درصد برای دهک اول متغیر است.

به این ترتیب دهک اول که پایین ترین دهک درآمدی محسوب می شود تورم بالاتری را نسبت به تورم بالای درآمدی جامعه تجربه کرده است. اما نکته قابل توجه آنکه تورم سالانه با سرعت پایینی در مسیر برگشت حرکت می کند.

این مساله نشان می دهد که انتظارات تورمی مانع مهمی برای عقبگرد شاخص تورمی محسوب می شود به ویژه آنکه سیاست دولت برای حذف ارز ترجیحی نیز این انتظارات را در جامعه بیش از پیش تقویت کرده است.

در مجموع باید گفت همه اثرات حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و اصلاح نظام پرداخت یارانه ها را نمی توان در اردیبهشت مشاهده کرد و این مساله نیاز به رصد شاخص تورمی در ماه های آتی دارد. به این ترتیب باید دید که نرخ تورم گروه های مختلف کالایی در ماه های آتی با چه تغییراتی همراه خواهد شد، آن زمان می توان به درستی یا نادرستی پیش بینی مقامات دولتی مبنی بر تورم کمتر از ۱۰ درصدی پی برد.

ادامه از صفحه ۱۰

چگونه یک شرکت دانش بنیان ...

دانشگاه یا واحد پژوهشی تاسیس خواهد شد و یا توسط دانشگاه و واحد پژوهشی به اعضای هیئت علمی پیشنهاد می شود.

مدارک لازم جهت ثبت شرکت دانش بنیان:

رزومه شرکت

آخرین اظهارنامه مالیاتی ارسال شده به سازمان امور مالیاتی کشور

تصویر اساسنامه شرکت

تصویر آگهی روزنامه رسمی شرکت

تصویر اظهارنامه یا شرکتنامه شرکت دانش بنیان

کپی شناسنامه و کارت ملی اعضای هیات مدیره شرکت

کپی مدارک تحصیلی اعضا و موسسین

آخرین لیست بیمه شرکت و خلاصه وضعیت حقوق دستمزد و مزایا

بانک جهانی گزارش داد:

ارزآوری ۱.۳ میلیارد دلاری نیروی کار ایران در خارج طی سال ۲۰۲۱

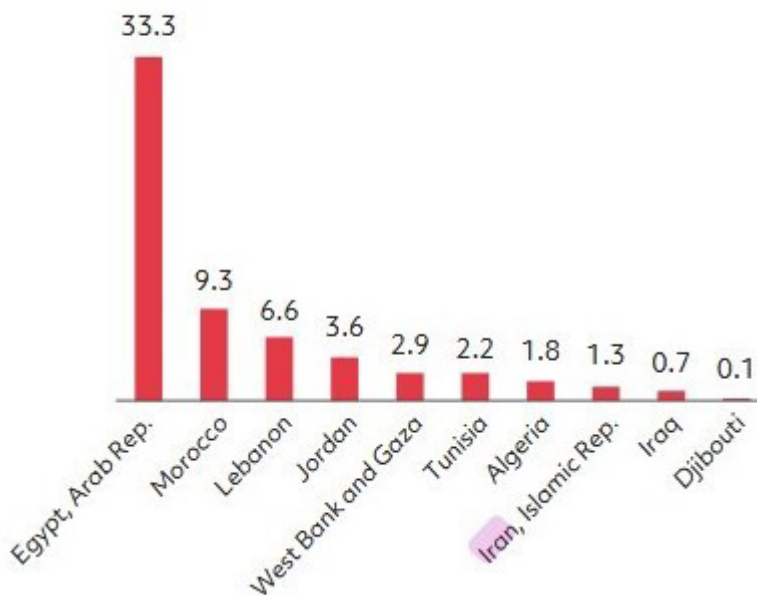
بانک جهانی کل درآمد کشورهای جهان از محل اعزام نیروی کار در سال ۲۰۲۱ را بالغ بر ۷۷۳ میلیارد دلار اعلام کرده است. با کاهش محدودیت‌های کرونایی و رونق نسبی اقتصاد جهانی، درآمد ارزی کشورها از اعزام نیروی کار در این سال نسبت به سال قبل از آن رشد محسوس ۷.۶ درصدی داشته است. در سال ۲۰۲۰ تحت تأثیر شیوع کرونا درآمد ارزی حاصل از اعزام نیروی کار فقط ۰.۶ درصد رشد کرده بود.

این گزارش معتقد است جنگ اوکراین بر اعزام نیروی کار نیز تأثیر منفی خواهد گذاشت و رشد ارزآوری کشورها از این محل در سال ۲۰۲۲ را به ۳.۷ درصد کاهش خواهد داد. با این حال به دنبال تشدید مهاجرت اوکراینی‌ها به اروپا و سیاست‌های حمایتی دولت‌های اروپایی از آن‌ها انتظار می‌رود درآمد نیروی کار شهروندان اوکراینی در خارج طی سال ۲۰۲۲ بیش از ۲۰ درصد نسبت به سال ۲۰۲۱ رشد کند.

در میان مناطق جهان، آسیای جنوبی شرقی بیشترین ارزآوری از محل اعزام نیروی کار را در سال ۲۰۲۱ داشته است. این منطقه ۱۳۳ میلیارد دلار از این محل در سال میلادی گذشته درآمد داشته است.

۵ کشوری که بیشترین میزان درآمد ارزی از محل اعزام نیروی کار به خارج در سال ۲۰۲۱ را داشته‌اند به ترتیب عبارتند از هند با ۸۹ میلیارد دلار، مکزیک با ۵۴ میلیارد دلار، چین با ۵۳ میلیارد دلار، فیلیپین با ۳۷ میلیارد دلار و مصر با حدود ۳۲ میلیارد دلار.

(\$billion, 2021e)

بانک جهانی درآمد ارزی ایران از محل اعزام نیروی کار در سال گذشته میلادی را ۱.۳ میلیارد دلار برآورد کرد.

به گزارش ایرنا، بانک جهانی در گزارشی از وضعیت اعزام نیروی کار در جهان که طی ماه جاری میلادی منتشر شده درآمد ارزی ایران از این محل را در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۱.۳ میلیارد دلار برآورد کرده است. این رقم معادل ۰.۱ درصد تولید ناخالص داخلی ایران بوده است.

جایگاه هشتمی نیروی کار ایرانی از نظر ارزآوری در منطقه خاورمیانه

بر اساس گزارش این نهاد بین‌المللی، کشورهای خاورمیانه‌ای ۶۱ میلیارد دلار از محل اعزام نیروی کار در سال میلادی گذشته درآمد ارزی داشته‌اند که مصر ۳۱.۵ میلیارد دلار از این رقم را به خود اختصاص داده است. مراکش با درآمد ۱۰.۴ میلیارد دلاری و لبنان با ۶.۶ میلیارد دلار به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم منطقه از این نظر قرار داشته‌اند.

ایران نیز از این نظر در جایگاه هشتم منطقه قرار گرفته است. میزان درآمد اردن ۳.۶ میلیارد دلار (رتبه چهارم)، فلسطین ۳.۵ میلیارد دلار (رتبه پنجم)، تونس ۲.۲ میلیارد دلار (رتبه ششم)، الجزایر ۱.۸ میلیارد دلار (رتبه هفتم)، ایران ۱.۳ میلیارد دلار (رتبه هشتم)، عراق ۰.۵ میلیارد دلار (رتبه نهم) و جیبوتی ۰.۱ میلیارد دلار (رتبه دهم) برآورد شده است.

تقد صنایع به تدارکات برقی دولت

کنیم و متخصصان برق باید در این موضوع اظهار نظر کنند؛ در جلسه ای که در اتاق بازرگانی برگزار شد دوستانی که از شرکت برق آمده بودند؛ حرف های متناقضی می زدند و این حرف های متناقض مفهومش این است که کسی این جارانتی دارد و می خواهد این رانت را پوشش دهد.

هدف گران کردن است!

رخصت در پاسخ به این سوال که انگیزه نیروگاه دارانی که به رسالت خودشان در روزهای سخت عمل نمی کنند، چیست؟ گفت: عده ای می خواهند قیمت برق را افزایش دهند و عده ای قصد دارند که ژنراتورهای خود را با این بزرگ نمایی ها به فروش برسانند؛ اما حجم موضوع آن قدر بزرگ نیست که بعضی در صدد القای آن هستند. رئیس کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی و صنعت استان با اشاره به این که امروز دولت سوبسیدهای خوبی برای انرژی های تجدیدپذیر می دهد ولی عده ای نمی خواهند این را مطرح کنند؛ بیان کرد: به نظر استاندار باید با برگزاری جلسه ای با مسئولان شرکت برق و نیروگاه داران موضوع را به دقت و ظرافت شفاف سازی کند تا مشخص شود جایگاه کسانی که سوبسیدهایی برای تاسیس نیروگاه ها گرفته اند کجاست و همچنین مشخص شود که ما واقعا چقدر کمبود برق داریم و چه برنامه ریزی باید بکنیم.

تولید انرژی صرفه ندارد

مریم سراج احمدی، عضو هیئت نمایندگان اتاق مشهد و فعال اقتصادی، درباره رفتن به سمت انرژی های تجدیدپذیر گفت: خیلی از همکاران ما به این سمت حرکت کرده اند اما مشکلی که وجود دارد این است که ما اگر برق را به این وسیله تولید کنیم؛ نمی توانیم به سرعت از این برق در خط تولید خودمان استفاده کنیم و باید برق را به شبکه اصلی بدهیم و بعد دوباره دولت این را به ما برگرداند حتی یکی از همکاران با وجود تولید گسترده برق از این روش متأسفانه نتوانسته مطالباتش را از دولت بگیرد و البته با قطعی برق هم مواجه است.

ناترازی در تولید و مصرف علت اصلی کسری انرژی

شادمان رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی استان، درباره عواملی که باعث کسری انرژی شده، توضیح داد: از حدود ۱۰ سال گذشته تراز انرژی به هم خورده و رشد مصرف را بیشتر از رشد تولید داشتیم؛ مصرف ۸٫۸ درصد و رشد تولید حدود ۳ درصد افزایش داشته است و به تدریج مسیر به جایی رسیده که سال گذشته در پیک بار حدود ۶۵ هزار مگاوات نیاز مصرف ما و حدود ۵۳ هزار مگاوات توان تولیدمان بود که یعنی ۱۲ هزار مگاوات کسری و باید بدانید که این موضوع یک شبه به وجود نیامده در استان هم به همین شکل اما چون شبکه برق شبکه به هم پیوسته هست نمی توانیم استان را به تنهایی بررسی کنیم.

قطعی برق در روزهای گرم سال علاوه بر ایجاد نارضایتی در مردم، باعث ضرر و زیان گاهی جبران ناپذیر برای برخی افراد و واحد های تولیدی می شود. در این بین، بخش صنعت در تیررس خسارت ها قرار دارد چرا که انرژی به خصوص برق یکی از محور های اصلی هر واحد تولیدی است و در صورت قطع شدن این شریان مهم، ممکن است عملا واحد صنعتی از مدار خارج شود. از سال گذشته و متعاقب خاموشی های گسترده، مسئولان در صدد رفع این نقیصه برآمدند اما گلایه های مطرح شده توسط فعالان حوزه صنعت استان حکایت از تکرار خاموشی ها در تابستان امسال دارد.

کسی رانتی دارد و می خواهد این رانت را

پوشش دهد

رخصت، رئیس کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی استان خراسان رضوی در گفت و گو با خراسان رضوی با اشاره به این که به نظر می رسد مسئله قطعی برق مسئله عادی نیست، اظهار کرد: خیلی از کسانی که نیروگاه دارند و در این مواقع می توانند کمک کنند در این روزها رسالت خود را به درستی انجام نمی دهند؛ خیلی از این نیروگاه ها با دلارهای ۴ هزار تومانی و ۸۰۰ تومانی ساخته شده اما بعضی از آن ها بدهی سنگینی به صندوق توسعه ملی دارند و گویی نمی خواهند پرداخت کنند. مسئله برق به نظر من مقداری دچار ابهام است؛ یک عده انگار می خواهند این مسئله را پر فروغ تر کنند و از این آب گل آلود ماهی بگیرند.

وی ادامه داد: ما چون متخصص این موضوع نیستیم خیلی نمی توانیم اظهار نظر

اودر زمینه نقش دولت در تامین زیرساخت های صنعت از جمله انرژی، ضمن اشاره به این که وظیفه دولت فراهم آوردن زیرساخت ها برای صنعت است، افزود: دولت متولی سیاست گذاری در این بخش است و دولت وقتی سیاست های غلطی در این باره خصوصاً در زمینه اقتصاد انرژی اعمال می کند نتیجه اش شرایطی است که الان در آن هستیم. ما متأسفانه در این بخش یک اقتصاد سیاسی داریم نه یک اقتصاد واقعی در حالی که صنعت برق یک کالا است و باید به چشم یک کالا به آن نگاه کرد؛ به نظر من دولت برای برق به یک پارادوکس رسیده است که نمی داند برق یک کالا است یا یک خدمت مثل ثبت احوال و ...

ضرر بالای صنعت از خاموشی ها

رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی استان ادامه داد: طبق محاسبات صورت گرفته یک روز خاموشی در صنعت حدود ۱۵ تا ۱۶ درصد کاهش تولید خواهیم داشت و وقتی این خاموشی به ۲ روز برسد کاهش ۳۳ درصدی تولید را تجربه خواهیم کرد و این به طور مشخص موجب ضرر صنایع است؛ در برخی از صنایع انرژی بر هم که صحبت از یک ماه خاموشی است که باعث ضرر مضاعف می شود.

بخش خصوصی و موانع ورود

اودر پاسخ به این سوال که چرا بخش خصوصی وارد سرمایه گذاری در حوزه انرژی نمی شود؟ گفت: به نظر من تنها بخشی که می تواند در شرایط کنونی کسری انرژی را جبران کند بخش خصوصی هست اما من سوالم این است که چگونه بخش خصوصی وارد زمینه های مختلف مثل خدمات می شود اما در زمینه انرژی سرمایه گذاری نمی کند و به نظر علت آن هم خیلی ساده است و آن این است که بخش خصوصی باید به دولتی کالای خودش را بفروشد که بر اساس تجربیات گذشته به تعهدات خودش عمل نکرده و این در حالی است که هیچ کاری از عهده بخش خصوصی بر نمی آید و تازمانی

که این مسائل حل نشود و بستر فراهم نشود موضوع حل نخواهد شد.

پای رانت در میان است یا بحران؟

رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی در واکنش به اظهارات همتای خود در کمیسیون صنایع اتاق، مبنی بر فروغ نشان دادن بحران کسری انرژی و انجام ندادن رسالت بعضی از نیروگاه داران در مواقع پیک، بیان کرد: با اطلاعاتی که ما داریم حتی می توان گفت که بحران حادث تر و پیچیده تر از این حرف هاست که بتوان آن را حل کرد و ما واقعا ۱۲ هزار مگاوات کمبود برق داریم و درباره انجام ندادن رسالت نیروگاه داران باید گفت که به دلیل ساختار و جریمه های سنگین برای نیروگاه ها در مواقع ارائه ندادن برق در مواقع پیک، این اتفاقات معمولاً وجود ندارد؛ مگر موضوع مشکلات فنی که ممکن است پیش بیاید. به نظر من این بحث ها به دلیل کم شدن اعتماد عمومی و بدبینی اجتماعی رخ می دهد.

خاموشی ها هنوز قطعی نیست

حشمتی سخنگوی صنعت برق خراسان در گفت و گو با روزنامه خراسان رضوی در باره وجود خاموشی ها در روزهای گرم سال اظهار کرد: هنوز چیزی قطعی نیست و این مسئله بسیار وابسته به دما، هوا و نوع مصرف دارد اما مادر تلاشیم که با مدیریت بار، خاموشی اتفاق نیفتد و در صورتی که ناگزیر از خاموشی باشیم سعی داریم این خاموشی ها در مشترکین خانگی نباشد و مادر زمینه مدیریت بار در بخش صنعت برنامه ها و تفاهم نامه های متعددی با خود صنایع داریم که در مرحله ابلاغ هست. سخنگوی صنعت برق خراسان ضمن ابراز بی اطلاعی از میزان دقیق تولید برق در استان، افزود: با توجه به تعدد نیروگاه ها در استان میزان تولید کم نیست ولی موضوع برق به علت شبکه ای بودن دیگر به صورت استانی نیست.

ضرر به دولت به بخش خصوصی

حشمتی درباره کسری انرژی برق توضیح داد: مادر ۲ ماه تابستان پیک بسیار بالایی داریم و برای این ۲ ماه به صرفه نیست که تمام امکانات را به سمت ایجاد نیروگاه ها ببریم و باید بتوانیم با مدیریت بار از این پیک ها عبور کنیم؛ البته که توسعه و ایجاد نیروگاه ها کار درستی است. وی ادامه داد: یکی از کارهای مهم برای جلوگیری از کسری انرژی، سرمایه گذاری بخش خصوصی است و البته با توجه به پرداخت نکردن به موقع معوقات، این بخش دچار آسیب است. سخنگوی صنعت برق استان با بیان این که اطلاعات دقیق راجع به معوقات نیروگاه ها را باید از مدیریت نیروگاه ها درخواست کنید، اظهار کرد: واحدهای صنعتی که وارد تولید انرژی های تجدید پذیر می شوند با قراردادهای تضمینی، برق تولیدی خود را به فروش می رسانند اما متأسفانه به خصوص در سال گذشته مطالبات این واحدها به تعویق افتاده است.

خبرهای خوبی هست اما آمارش را ندارم

کیومرثی مدیر امور صنایع فلزی سازمان صمت درباره میزان تاثیر خاموشی ها بر صنعت گفت: قطعاً خاموشی ها بر صنایع تاثیر گذار است و منجر به کاهش تولید خواهد شد اما آماری از این موضوع به طور دقیق در دست نیست و تمام تلاش مادر جلسات با مسئولان صنعت برق این است که با کمترین تبعات بتوانیم از این موضوع عبور کنیم در این زمینه امیدوار به شرایط جوی و بارش ها هستیم و در عین حال ریزنی هایی را برای تامین سوخت واحدهای صنعتی که دارای ژنراتور هستند صورت

داده ایم که بتوانند به قیمت نیروگاهی سوخت را تامین کنند. وی در باره ورود واحدهای صنعتی به تولید انرژی های تجدید پذیر افزود: مشوق هایی گذاشته شده تا واحدها به این سمت بروند و مادر جلساتی که با مسئولان صنعت برق داشته ایم خبرهای خوبی از این موضوع شنیده ایم. کیومرثی درباره ارائه این آمار بیان کرد: این آمار در اختیار مسئولان صنعت برق هست و من این آمار را ندارم.

در بیست و نهمین همایش سیاست‌های پولی و ارزی بررسی شد

ضربه‌گیرهای تورم در اقتصاد ایران

که در یافت می‌کنند باید در قبال وثیقه‌گذاری نزد بانک مرکزی باشد. بانک‌هایی که دچار اضافه برداشت می‌شوند باید وثیقه بگذارند.

تعمیق بازار بین بانکی بسیار مهم است تا بانک‌ها بتوانند نیاز نقدینگی خود را از بازار بین بانکی تأمین کنند. مجوز انتشار اوراق گواهی عامل به بانک‌ها داده شده است و نیازی به مجوز جداگانه از بانک مرکزی نیست. فروش اموال مازاد بانک‌ها هم مهم است. خوشبختانه باید بگوییم که اضافه برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی اکنون به کمتر از نصف نسبت به مدت مشابه سال قبل رسیده است.

رییس شورای پول و اعتبار با اشاره به وظایف بانک مرکزی در زمینه کنترل تورم و نقدینگی، افزود: بانک مرکزی هم با توجه به وظایف قانونی‌ای که در حوزه‌های مختلف دارد مشخصاً در حوزه پولی، تورم و نقدینگی، کمیته‌هایی را در ساختار خود تعریف کرده و باریاست قائم مقام بانک مرکزی جلسات منظم پایه پولی، کنترل تورم و اصلاح نظام بانکی برگزار می‌شود و موضوعات مورد نظر با هدایت این کمیته‌ها پیش می‌رود.

صالح‌آبادی با بیان اینکه سیاست‌های خوبی در کنترل تورم پیش‌بینی شده و با استاد اقتصادی دولت در حال بحث و گفت‌وگو هستیم افزود: این سیاست‌ها هم بخشی از آن در حوزه بانک مرکزی و سیستم پولی و بانکی دنبال می‌شود و در جانب دیگر عوامل موثر بر تورم که در سمت هزینه است، باید با بخش‌های مختلف رایزنی و هماهنگی شود و عواملی که بودجه دولت روی تورم می‌گذارد همه در حال پیگیری است.

رییس کل بانک مرکزی با اشاره به اصلاح نظام بانکی گفت: اصلاح رابطه دولت با بانک مرکزی، اصلاح رابطه بانک مرکزی و بانک‌ها، و اصلاح رابطه بانک‌ها با مشتریان در کنار ارتقای سیاست‌های پولی و مرتبط با ارز و فعالیت‌های بین‌المللی در دستور کار بانک مرکزی قرار دارد.

وی در رابطه با اصلاح دولت و بانک مرکزی و نظام بانکی گفت: یکی از موضوعات مهم، موضوع سازوکار تکالیف بودجه‌ای است که بر نظام بانکی تحمیل می‌شود. در سال ۱۴۰۰ که بودجه دولت مطرح بود، تکالیفی که هر ساله در بودجه لحاظ می‌شود، به طور کلی یک ماده تعیین شده است که جزئیات را در دولت جمع‌بندی کردیم، ولی بعد که به مجلس ارائه شد، بسط داده شد.

این یکی از محورهای مهم اصلاحی است. اصلاح رابطه دولت فقط منظورم خود دولت نیست بلکه ارکان‌های تصمیم‌گیر هم هستند.

رییس شورای پول و اعتبار با بیان اینکه سازوکارهای اخیر منجر به انجام اصلاحاتی شد، گفت: با نامه‌ای که به رهبری دادم، دستوری که دادند مقداری شرایط بهتر شد. اینکه تکالیفی که به نظام بانکی محول می‌شود، باعث ناترازی شبکه بانکی نشود. موضوع بعدی این است که

بیست و نهمین همایش سالانه سیاست‌های ارزی و پولی با موضوع «کنترل تورم و ثبات پولی» برگزار شد. محور اصلی این همایش ارائه چارچوب سیاست پولی برای کنترل تورم، تقویت ثبات مالی، الزامات و راهکارها، سازگاری و هماهنگی سیاست‌های پولی و مالی و همچنین اصلاح ساختار و مقاوم‌سازی نظام بانکی است. آن‌طور که از گفته‌های سخنرانان این همایش برمی‌آید، دولت و بانک مرکزی در حال زمینه‌سازی برای رهایی از فشارهای تورمی است. بدیهی است این مهم تنها از مسیر کاهش بی‌انضباطی‌های پولی و مالی میسر خواهد شد در غیر این صورت جریان خلق پول و گردش نقدینگی در بازارهای موازی به فعالیت خود برای ایجاد تورم ادامه خواهد داد.

در همین راستا، علی صالح‌آبادی، رییس کل بانک مرکزی در بیست و نهمین همایش سیاست‌های پولی و بانکی با اعلام خبر انتشار اوراق ارزی در روزهای آتی گفت: به عنوان نوآوری جدید اوراق ارزی منتشر خواهد شد. این اوراق هم ارزش جمع می‌کنند و هم بازپرداخت آن به شکل ارز خواهد بود. صالح‌آبادی در بخش دیگری از سخنان خود به موضوع اضافه برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی پرداخت و گفت: موضوع کنترل اضافه برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی بسیار مورد توجه است. این موضوع هم در بودجه سال ۱۴۰۱ دیده شده که اضافه برداشت از بانک مرکزی و خطوط اعتباری

مرکزی است که در مجلس در حال انجام است. حرکت به سمت اقتدار و تقویت ساختارهای حکمرانی بانک مرکزی در این قانون دنبال خواهد شد. وی در بخش دوم محور اصلاح نظام بانکی گفت: در اصلاح ساختار نظام بانکی، بحث اصلاح ترازنامه بانکی را داریم، ضمن آنکه اصلاح ساختار دارایی بانک‌ها نیز باید اصلاح شود.

صالح آبادی با اشاره به اصلاح ساختار سرمایه و موضوع کفایت سرمایه گفت: بانک‌های مختلف در این زمینه فعال شده‌اند و امیدوارم که بتوانیم کفایت سرمایه بانک‌ها را اصلاح کنیم. بهبود سلامت نظام بانکی با ارتقای شرایط ریسک است. ضمن آنکه بر اساس کم‌تر طراحی و اجرای نظام اعتبارسنجی و رتبه‌بندی بانک‌ها به هر بانکی تکلیف کرده‌ایم که چه اصلاحاتی باید انجام دهد و برنامه هر بانک در کمیته اصلاح نظام بانکی بررسی می‌شود.

بانک‌ها باید نقدینگی خود را از بازار بین بانکی تامین کنند

رییس کل بانک مرکزی با بیان اینکه شفافیت به معنای گزارش‌گری مالی بانک‌هاست، تصریح کرد: کنترل اضافه برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی در بودجه سال ۱۴۰۱ در نظر گرفته شده است، چراکه این مهم یکی از اقلام پایه پولی است. بر این اساس اضافه برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی و دریافت خطوط اعتباری توسط آنها منوط به وثیقه‌گذاری نزد بانک مرکزی شده است. عالی‌ترین مقام بانک مرکزی تعمیق بازار بین بانکی را امری بسیار مهم خواند و گفت: بانک‌ها باید بتوانند نیاز نقدینگی خود را به جای اضافه برداشت از بانک مرکزی از بازار بین بانکی تامین کنند. در این زمینه مجوز انتشار اوراق گواهی سپرده عام داده شده است و لذا بانک‌های نیازی به مجوز موردی از بانک مرکزی ندارند. به گفته رییس کل بانک مرکزی فروش اموال مازاد بانک‌ها و ارتباط بازار پول و سرمایه می‌تواند در این باره مهم تلقی شود. خوشبختانه در حال حاضر اضافه برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی به کمتر از نصف نسبت به سال گذشته رسیده است.

صالح آبادی ادامه داد: ارتقای حاکمیت شرکتی بانک‌ها و تبیین حکمرانی شرکتی به تفکیک هر بانک در نظام بانکی، ارتقای نظارت شرعی در شبکه بانکی در راستای انطباق حداکثری عملیات بانک‌ها با مصوبات شورای فقهی امری مهم است و این امر به شبکه بانکی نیز ابلاغ شده است. بر این اساس در کمیته تطبیق بانک‌ها باید یک نفر با این تخصص حضور داشته باشد و به حکمرانی شرعی کمک کند. همچنین اصلاح زیرساخت‌های قانونی و ارتقای سلامت شبکه بانکی، ارتقای نظارت هوشمند بانک مرکزی بر بانک‌ها، ساماندهی فعالیت‌های غیربانکی بانک‌ها همچون بنگاهداری و شرکت‌داری بانک‌ها از دیگر موارد مهم در این باره است.

هدف بانک مرکزی در حوزه ارزی ایجاد موازنه و تعادل است

صالح آبادی هدف بانک مرکزی در حوزه ارزی را ایجاد موازنه و تعادل در این بازار عنوان کرد و افزود: هماهنگی خوبی بین ما و وزارت‌های مربوطه در حوزه نظارت و کنترل بازار ارز وجود دارد. همچنین عمق بخشی به بازار متشکل و سامانه نیما جزو برنامه‌های مهم بانک مرکزی در این حوزه است.

وی افزود: سال گذشته در سامانه نیما و همچنین بازار متشکل بیش از ۵۷ میلیارد دلار عرضه

بانک مرکزی به عنوان بانکدار دولت، ارزهای نفتی حاصل از دولت را در سنوات متعددی خریداری می‌کرده و ریال را در اختیار دولت می‌گذاشته و ریال را از بازار جمع می‌کرده است. در این سازوکار تنها بانک مرکزی این وظیفه را بر عهده داشت. اما اکنون برنامه‌ای در نظر گرفته شده که بانک‌های دولتی هم بتوانند عامل فروش ارز در بازار باشند. به عبارت دیگر بانک‌های دولتی هم عرضه‌کننده ارزهای دولت در بازار باشند و بتوانیم یکی از عوامل پایه پولی را از این منظر اصلاح کنیم. صالح آبادی در بخش دیگر از سخنان خود به اصلاح رابطه بانک مرکزی و دولت اشاره کرد و گفت: یکی دیگر از محورهای اصلاح بین بانک مرکزی و دولت در زمینه تنخواه خزانه است. هر سال طبق قانون بودجه، بانک مرکزی تنخواهی را در اختیار دولت قرار می‌دهد. خزانه نباید نیازی به استفاده از تنخواه داشته باشد و دوستان می‌دانند که هر زمانی این اتفاق رخ دهد، تورم و پایه پولی رشد می‌کند. دولت باید بتواند از محل نقدینگی که نزد بانک مرکزی دارد و شرکت‌های دولتی به گونه‌ای مدیریت و برنامه‌ریزی کند که از محل گردش وجوه خودش و مدیریت آن هزینه‌های خود را تامین کند و نیازی به تامین از جانب بانک مرکزی نداشته باشد.

استقرار مستقیم دولت از بانک مرکزی

خطر قرمز است

وی افزود: دولت سالانه اوراق منتشر می‌کند و این ابزارها در یک بازار مالی باید معامله شود و تقاضا برای این اوراق شکل بگیرد. بنابراین تعمیق بازار بدهی می‌تواند به این موضوع کمک کند. در واقع این اوراق به گونه‌ای نباشد که بانک‌ها بخرند و به بانک مرکزی ریپو کنند و باعث افزایش پایه پولی شود. البته حجم این اوراق از ۹۵ هزار میلیارد تومان در پایان سال گذشته به ۷۵ هزار میلیارد تومان رسیده است.

صالح آبادی با بیان اینکه استقرار مستقیم دولت از بانک مرکزی یکی از خطوط قرمز مدنظر دولت است افزود: اینها برخی از محورهای اصلاحی است که پیگیری می‌شود، ضمن آنکه یکی دیگر از موضوعات بسیار حائز اهمیت اصلاح قانون بانک

ارز در نیما برای تامین کالاها داشتیم و این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از رشد قابل ملاحظه‌ای برخوردار بوده است. در دو ماهه ابتدایی سال جاری در حوزه نفت و پتروشیمی بیش از ۷/۵ میلیارد دلار ارز از محل فروش و وصول شده است که این رقم در دو ماهه ابتدایی سال گذشته ۴/۵ میلیارد دلار بوده است.

صالح آبادی با اشاره به تداوم تامین ارز مورد نیاز در سامانه نیما تصریح کرد: هم بانک مرکزی و هم صادرکنندگان غیرنفتی با قدرت در سامانه نیما ارز مورد نیاز کشور را عرضه می‌کنند و هم تامین ارز کالاهای اساسی انجام می‌شود.

رییس شورای پول و اعتبار با اشاره به تامین ارز ۴۲۰۰ تومانی و آثار آن گفت: طبعاً فقط بانک مرکزی عرضه‌کننده ارز ترجیحی بود ولی امسال صادرکنندگان غیرنفتی هم عرضه‌کننده و تامین‌کننده هستند و این مساله سبب بهبود تامین ارز نسبت به گذشته خواهد شد. همچنین با کاهش تقاضا برای ارز قاچاق هم کنترل شده و وضعیت بهتری در مدیریت منابع ارزی کشور خواهیم داشت به گونه‌ای که روزهای مختلف عرضه به تقاضا برتری دارد و در سامانه نیما این اتفاق افتاده است. رییس کل بانک مرکزی نظارت بر رفع تعهد ارزی صادرکنندگان را از دیگر برنامه‌های بانک مرکزی در حوزه سیاست‌های ارزی برشمرد و اظهار داشت: در این سال‌ها هم برگشت ارز حاصل از صادرات خیلی خوب شده و انصافاً قابل مقایسه با سال‌های قبل نیست و سال به سال برگشت ارز بهتر شده است و در زمینه رفع تعهد واردکنندگان هم مشکل خاصی نداریم. صالح آبادی پیمان‌های پولی دو جانبه و چندجانبه را از دیگر سیاست‌های بانک مرکزی خواند و گفت: در زمینه پیمان‌های پولی دو جانبه و چندجانبه هم کارهای خوبی شده و استفاده از روش تهاثر با کشورهای طرف تعامل با نظام بانکی کشور هستند، دنبال خواهد شد.

رییس شورای پول و اعتبار با اعلام خبر انتشار اوراق ارزی طی روزهای آتی تصریح کرد: اوراق ارزی به عنوان نوآوری جدید

منتشر خواهد شد. بازپرداخت اصل و سود اوراق ارزی به شکل ارز خواهد بود و به این ترتیب اشخاص حقیقی و حقوقی و گروه‌های مختلفی که دارای ارزهای راکد هستند می‌توانند نسبت به خرید اوراق اقدام کنند. سود و اصل این اوراق به صورت ارزی خواهد بود و ناشرانی که دارای درآمد ارزی هستند می‌توانند نسبت به انتشار اوراق اقدام کنند.

توازن دو مقوله پول و ارز: مسیر صحیح در اقتصاد ایران

وزیر امور اقتصادی و دارایی نیز در این همایش گفت: مسیر صحیح در اقتصاد ایران این است که بین دو مقوله پول و ارز توازن ایجاد شود و با توجه به لنگر ارز، تمام هم و غم خود را متوجه ارز نکنیم بلکه به سیاست‌های پولی و بانکی هم توجه کنیم.

احسان خاندوزی اظهار کرد: اقتصاد برای رشد نیاز به ثبات و پیش‌بینی پذیری دارد و اگر فضای ثبات بر اقتصاد حاکم شود و قابل پیش‌بینی باشد، اقتصاد به صورت خودکار مسیر رشد خود را پیدا خواهد کرد. ملاحظات تثبیتی در مقایسه با ملاحظات توسعه‌ای در ساختارهای اقتصادی با اهمیت تر است. علاوه بر ثبات و سیاست‌گذاری مناسب باید سیاستگذار بسته‌های تشویقی برای فعالان اقتصادی در نظر بگیرد.

وزیر اقتصاد ادامه داد: اقتصاد چندبعدی است و سیاستگذار نباید یک وجهی عمل کند. مهار لنگر ارزی کشور وابسته به بخش تجاری کشور است که هم‌زمان هدایت بخشی از اعتبارات به سمت تولید و صادرات نیاز است. خاندوزی با بیان اینکه از منظر سیاست‌گذاری پولی و ارزی باید ملاحظات ثبات اقتصاد کلان و کنترل تورم را موازی با توسعه بخش واقعی اقتصاد و تجارت کشور پیش ببریم، گفت: عنوان همایش سالانه سیاست‌های پولی و ارزی یادآور نقش دو مقوله مهم پول و ارز برای اقتصاد ایران است. اثرگذاری این دو مقوله مهم البته از حیث عمق و افق متفاوت است. برای کارشناسان و صاحب‌نظران بارها به اثبات رسیده که رفتارهای نرخ ارز اثر فوری و کوتاه‌مدت قوی بر اقتصاد ایران دارند که خود محصول ساختار نفتی و جافتاده اقتصاد ایران است و عملاً باعث شده که نرخ ارز نقش مرجع را برای مردم و فعالان اقتصادی بازی کند.

پول برخلاف ارز اثر بلندمدت دارد

وی ادامه داد: در مقام مقایسه، اثرگذاری مقوله پول بر اقتصاد ما یک اثرگذاری بلندمدت و البته عمیق است. آنچه دورنمای اقتصاد ما را در بخش حقیقی و تورم شکل می‌دهد رفتار نظام پولی از حیث کمیت و کیفیت مقادیر پولی است. کمیت بالاتر مقادیر پولی به ویژه در زمانی که رشد پول کیفیت مناسبی نداشته، زمینه‌ساز تورم و محرومیت بخش واقعی اقتصاد از تامین مالی شده است و برعکس هر زمانی که کمیت رشد پول و نقدینگی مطلوب بوده و به اهداف اصابت کرده، سطح بلندمدت تورم را کاهش می‌دهد. وزیر امور اقتصادی و دارایی با بیان اینکه اظهاراتش به معنای آن نیست که نباید به تورم موجود و کاهش قدرت خرید در کوتاه‌مدت توجه داشت، تصریح کرد: اعتقاد دارم توجه به این موضوع بسیار جدی است به ویژه اینکه نقش نوسانات نرخ ارز بر تورم غیرقابل انکار است؛ دو گانه‌ای که در باره عمق و افق سیاست‌های ارزی و پولی وجود دارد، به بیان دیگر با دو گانه دیگری مواجه هستیم، ثبات و توسعه. منظور از این دو گانه -دغدغه‌های مربوط به ثبات- این است که تلاش کنیم اقتصاد کشور ما پیش‌بینی‌پذیر و داده‌های متغیر به حداقل برسد.

به گفته وی، دغدغه‌هایی که از جهت تمرکز بر کسری بودجه و کنترل مقادیر پولی وجود دارد و استقلال بانک مرکزی همگی ملاحظات تثبیتی پررنگ‌تری است در مقایسه با ملاحظات توسعه‌ای. اگر تمام دغدغه ما از این جنس باشد و اکتفا کنیم و بپذیریم که بازار خود بهترین مسیر یاب است و دولت مداخله و نفوذ خود را کاهش دهد و جاده صاف کن باشد، به نظر می‌رسد این رویکرد غلط نیست بلکه ناقص است و بخش زیادی از واقعیت را روایت می‌کند اما همه آن را.

خاندوزی افزود: ملاحظات بخش توسعه یک سطح بالاتر و تعیین‌کننده‌تر در سیاست‌گذاری

است. ما غفلت یا کم‌رنجی این ملاحظات را هم می‌بینیم. نوعی خوش‌خیالی است که اکثر ثبات‌فراهم‌شود و تورم مسیرش قابل‌مدیریت باشد. کافی است تا اقتصاد وارد مسیر رشد بهینه شود. مثلاً بسیاری از کلان‌پروژه‌های اقتصادی در حوزه‌هایی که می‌توانند تولید، صادرات و اشتغال را متاثر کنند مانند شهرسازی و ریلی، اینها بدون عاملیت فعالانه سیاستگذار و به صرف برقراری ثبات و حداقل شدن نقش دولت شروع به کار نمی‌کنند. بزرگ‌مقیاس شدن تولید که حتماً لازم است علاوه بر آن نیاز به سیاست‌های مشوقانه هم دارند.

وی ادامه داد: به نظر می‌رسد مسیر صحیح در اقتصاد ایران این است که به شکل توامان توازن بین دو ملاحظه برقرار کنیم، این توازن در مقوله پول و ارز این طور است که با توجه به لنگر ارز، تمام هم و غم خود را متوجه ارز نمی‌کنیم بلکه به سیاست‌های پولی و بانکی هم توجه می‌کنیم. در مقوله پول و بانک هم لازم است به معیارهای معطول به ثبات توجه نکنیم و تمام توجه بر کل‌های پولی باشد، به ویژه بعد از بحران ۲۰۰۸ مطرح شده غفلت کنیم از جزو دوم باید مد نظر سیاستگذار قرار بگیرد. در بخش ارزی حتی مهار لنگر ارزی هم تا حد زیادی محصول و معلول نقشه تجاری در بخش واقعی اقتصاد ایران است. باز هم پیوندی در بین بخش واقعی رخ می‌دهد و خود را در سیاست‌های ارزی نمایان می‌کند. حتی مهار تقاضای سوداگرایانه ارزی هم نیازمند توجه به این موضوع است.

وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: شکاف ترانزنامه بانک‌ها نزدیک به نگاه سلبی و ثبات است و هم‌زمان هدایت بخشی از اعتبارات به سمت اهداف توسعه صادرات و صنعت‌گرایی، رویکرد توسعه‌ای و ایجابی است. برای این هم‌زمانی دو چشم داشته باشیم برای دیدن و دو دست داشته باشیم برای اقدام کردن. ما از منظر سیاست‌گذاری ارزی و پولی، افق کوتاه‌مدت و بلندمدت و هم‌زمان ملاحظات ثبات و کنترل تورم با ملاحظات توسعه اقتصاد با بخش واقعی اقتصاد را با هم ببینیم. این توجه هم‌زمان هم‌افزایی و اثر متقابل با یکدیگر است. وقتی

تورم را کنترل می‌کنیم بر رشد اقتصاد تأثیر مثبت می‌گذارد. وزیر اقتصاد با بیان اینکه برخی مطالعات می‌گویند تورم ملایم و کم‌نوسان نمی‌تواند به توسعه آسیب‌جدی بزند، گفت: مادر ایران متأسفانه شاهد نه تورم ملایم و نه کم‌نوسان هستیم، زیرا هم سطح تورم بالاست و هم نوسانات آن خارج از قاعده است؛ اگر به سطح ملایم تورم برسیم، چه بسا آسیبی هم متوجه رشد اقتصادی کشور نباشد.

کار دشوار بانک مرکزی برای کنترل تورم در کنار توجه به تولید

رییس پژوهشکده پولی و بانکی نیز در این همایش گفت: کنترل نقدینگی دو سو دارد؛ یک سو به کنترل رشد نقدینگی و تورم کمک می‌کند و از سوی دیگر ممکن است محدودیت نقدینگی برای تولید ایجاد کند. بنابراین کار بانک مرکزی در اینجا قدری مشکل است و باید هر دو سو را نگاه کند.

شاپور محمدی با اشاره به اینکه رویکرد همایش امروز بررسی همه‌جانبه کنترل تورم و ارتقای ثبات مالی است، اظهار داشت: محورهای این همایش شامل چارچوب سیاست‌های پولی برای کنترل تورم، تقویت ثبات پولی و مالی، رژیم ارزی و ثبات بازار ارز، راهکارهای ارتقای حکمرانی و نظارت موثر بانک مرکزی، سیاست‌های پولی و هدایت اعتبار، تأمین مالی زنجیره‌ای بنگاه‌های اقتصادی و همچنین عملیات بازار باز و کنترل نقدینگی است.

وی ادامه داد: کنترل نقدینگی دو سو دارد؛ یک سو به کنترل رشد نقدینگی و تورم کمک می‌کند و از سوی دیگر ممکن است محدودیت نقدینگی برای تولید ایجاد کند، بنابراین کار بانک مرکزی در اینجا قدری مشکل است و باید هر دو سو را نگاه کند. محمدی ادامه داد: وقتی صحبت از بحث‌هایی همچون تأمین مالی زنجیره‌ای مطرح می‌شود بانک مرکزی تلاش می‌کند در عین حال که تأمین مالی انجام می‌شود، نقدینگی که به سمت تولید هدایت می‌شود موثر باشد. هم در ارتقای تولید و هم در کاهش تورم.

هزینه‌گردبیش از توان تولیدعامل تورم

استاد اقتصاد دانشگاه تهران نیز در این همایش هزینه‌گردبیش از توان تولید را عامل تورم دانست و گفت: رشد اقتصادی ماهواره پایین و ناپایدار بوده است در حالی که در مان تورم، رشد اقتصادی پایدار است. تیمور رحمانی گفت: در شرایط خاص در جنگ جهانی دوم تورم ۱۰۰ درصدی هم داشتیم اما اکنون در کشور چهار سال است که تورم بالا به طور مستمر ادامه دارد. ماندگاری تورم در سطح بالای پنج دهه نشان می‌دهد بیش از تولید هزینه می‌کنیم. وی افزود: رشد اقتصادی ماهواره پایین و ناپایدار بوده است در حالی که در مان تورم، رشد اقتصادی پایدار است، ولی در مان تورم در کشور ما همیشه موقتی بوده است. رحمانی با تأکید بر اینکه باید به اندازه تولید مان خرج کنیم، تصریح کرد: بررسی آمار سال‌های ۹۳ تا ۹۶ نشان داد کنترل تورم بدون کنترل نقدینگی، پایدار نخواهد بود.

استاد اقتصاد دانشگاه تهران با اشاره به آمار نرخ رشد نقدینگی و تورم در بازه ۱۳۳۸ تا ۱۴۰۰ گفت: در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ رشد نقدینگی و تورم ارتباط تنگاتنگ داشته‌اند و تورم سرکوب نشده است. نرخ بهره بالا نقدینگی را کنترل نکرده است، چون از ناترازی بانک‌ها نشأت گرفته است.

این استاد اقتصاد دانشگاه در ادامه با اشاره به اینکه مشکل تورم را نباید به مدیریت ربط بدهیم، عنوان کرد: باید برای کنترل نقدینگی و تورم تصمیم قاطع گرفت. نباید با بانک‌های متخلف مدارا کرد.

رحمانی خاطر نشان کرد: برای نرخ ارز نیز باید به یک جمع‌بندی مناسب برسیم. باید نظام ارزی کشور را اصلاح کنیم. همچنین برای خلاصی از شر جهش تورم باید نرخ ارز حقیقی را مد نظر قرار دهیم. بدانید که اوراق معجزه نمی‌کند. فروش اوراق باید قاعده‌مند باشد و باید جلوی هزینه‌گردهای اضافی دولت‌ها و نهادها گرفته شود.

شاخص بهای تولیدکننده در سال ۱۴۰۰

متوسط رشد سالیانه طی ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۰
مشارکت در رشد شاخص کل بهای تولیدکننده در سال ۱۴۰۰

۴۳,۳٪

۲۷,۱ واحد درصد

درصد تغییرات سالیانه شاخص قیمت تولیدکننده
بخش صنعت و معدن

۳۹,۴٪

۷,۸ واحد درصد

درصد تغییرات سالیانه شاخص قیمت تولیدکننده
بخش کشاورزی

شاخص کل بهای تولیدکننده و درصد تغییرات سالیانه آن، ۱۳۹۵ = ۱۰۰

۳۰,۳٪

۱۷,۹ واحد درصد

درصد تغییرات سالیانه شاخص قیمت
تولیدکننده بخش خدمات

۱۲,۶٪

۰,۱ واحد درصد

درصد تغییرات سالیانه شاخص قیمت
تولیدکننده بخش برق

۵۹,۳٪

۱,۴ واحد درصد

درصد تغییرات سالیانه شاخص قیمت
تولیدکننده بخش معدن

ALWAYS AT THE PEAK

ربع قرن خوشنامی و افتخار

شرکت تولیدی و صنعتی سامد

تولید کننده:

فرمالین

رزین اوره فرمالدئید (UF)

رزین ملامین فرمالدئید (MF)

فرم اوره (UFC)

چسب های پایه حلالی

چسب های پایه آبی

مشهد: کیلومتر ۲۷ بزرگراه فوجان
صندوق پستی: ۴۵۶۶-۹۱۳۷۵
تلفن: (۰۵۱)۳۱۶۶۹ (خط ۴۰)
فکس: (۰۵۱)۳۲۴۶۳۳۱۴
دفتر تهران: تلفن: (۰۲۱)۸۸۷۷۴۲۵۵
۸۸۷۹۰۶۶۹، ۸۸۷۹۰۶۸۰
فاکس: (۰۲۱)۸۸۷۹۵۲۹۵

www.samed.ir samed@samed.ir

چسب در شهید
اتصال ناگسستی در صنایع ایران